

SÉANCE PLÉNIÈRE

du

JEUDI 23 AVRIL 2020

Après-midi

PLENUMVERGADERING

van

DONDERDAG 23 APRIL 2020

Namiddag

La séance est ouverte à 13 h 29 et présidée par M. Patrick Dewael.
De vergadering wordt geopend om 13.29 uur en voorgezeten door de heer Patrick Dewael.

Le **président**: La séance est ouverte.
De vergadering is geopend.

Une série de communications et de décisions doivent être portées à la connaissance de la Chambre. Elles seront reprises sur le site web de la Chambre et insérées dans le Compte Rendu Intégral de cette séance ou son annexe.

Een reeks mededelingen en besluiten moeten ter kennis gebracht worden van de Kamer. U kan deze terugvinden op de webstek van de Kamer en in het Integraal Verslag van deze vergadering of in de bijlage ervan.

Ministres du gouvernement fédéral présents lors de l'ouverture de la séance:
Aanwezig bij de opening van de vergadering zijn de ministers van de federale regering:
Sophie Wilmès, Maggie De Block.

Collega's, ik heet u van harte welkom in de beperktere opstelling die wij nu noodgedwongen volgen. Ik heet ook de eerste minister welkom en ik dank de regering voor haar flexibiliteit.

Gisteren deelde ik aan de Conferentie van voorzitters mee dat de eerste minister vandaag, om 15.00 uur, aan een Europese top moet deelnemen. Daarom starten we iets vroeger dan gewoonlijk. Wij zijn in de Conferentie van voorzitters overeengekomen dat wij starten met een kort actualiteitsdebat, met twee minuten per interventie en één minuut per repliek, over de positionering van ons land op die informele Europese top.

01 Débat d'actualité sur le Sommet européen

01 Actualiteitsdebat over de Europese top

01.01 Anneleen Van Bossuyt (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik ben heel blij dat we dit debat voeren. Het heeft wat voeten in de aarde gehad, maar nu is het er en dat is het belangrijkste. Misschien moeten we naar het voorbeeld van Nederland in de toekomst voor elke vergadering van de Europese Raad hierover een plenair debat voeren.

Ik trap een open deur in wanneer ik opmerk dat we met een ongeziene crisis, een pandemie, worden geconfronteerd. Tegelijk is het meteen een kans voor Europa om te tonen dat het snel, kordaat en efficiënt kan optreden. *Never waste a good crisis*, wordt wel eens gezegd. Jammer genoeg lijken sommigen de crisis te gebruiken om ideologische debatten te voeren, bijvoorbeeld over coronabonds, waardoor we niet alleen de Belgische schuld zullen moeten betalen, maar bijvoorbeeld ook de Griekse schulden. Of nog voert men een ideologisch debat om bijvoorbeeld Europese belastingen als nieuwe geldbron in te voeren of om meer bevoegdheden naar het Europese niveau over te hevelen. Het thema volksgezondheid is daarbij al aangeraakt. De landen waar nu de nood zo hoog is, zoals Italië en Spanje, helpen we daarmee echter niet.

Mevrouw de eerste minister, zult u straks, vanaf 15.00 uur, Duitsland steunen in zijn pleidooi? Met andere woorden, zal België net als Duitsland pleiten voor een effectieve en snelle solidariteit, zonder bijkomende transfers? Bent u naar het voorbeeld van Nederland bereid om in de toekomst systematisch met het Parlement in debat te gaan, voordat er een Europese top plaatsvindt?

01.02 Samuel Cogolati (Ecolo-Groen): Madame la première ministre, plus que jamais aujourd'hui, nous allons devoir poser des choix décisifs pour redéployer notre économie, après cette épidémie sans précédent. En tant qu'écologistes, nous voulons vous dire que nous avons besoin, plus que jamais, de plus d'Europe, d'une Europe forte et solidaire. Je suis désolé, la vérité c'est que dans les hôpitaux, dans les PME, en Belgique, on ne voit pas assez l'Europe.

Ce que nous vous demandons aujourd'hui au Conseil européen, madame la première ministre, c'est d'inscrire la Belgique comme pionnière d'une nouvelle ère de construction européenne car, nous en sommes convaincus, l'Europe sortira grandie ou affaiblie de cette crise. Une nouvelle ère avec le Green Deal et tous les emplois qu'il signifie. Une nouvelle ère qui n'oubliera personne sur son chemin et une nouvelle ère qui créera des prêts européens car, en effet, si nous empruntons ensemble, nous paierons moins cher. Ce sera bon pour notre économie et ce sera solidaire vis-à-vis de pays qui ont tant souffert durant cette crise. Je pense à l'Espagne mais aussi à l'Italie. Par pitié, ne commettons pas les erreurs du passé! Ne renouvelons pas l'expérience de la dette grecque et choisissons des solutions optimistes, courageuses, audacieuses, vertes et solidaires tournées vers le futur!

Madame la première ministre, mes questions sont simples.

Oui ou non, allez-vous soutenir aujourd'hui au Conseil européen, avec la Belgique, la création de prêts européens, comme le demande le Parlement européen? Oui ou non, allez-vous demander que la Belgique puisse avancer avec une coalition des plus volontaires et donc inscrire notre pays dans la transition écologique et solidaire au niveau européen?

01.03 André Flahaut (PS): Monsieur le président, madame la première ministre, chers collègues, l'Europe s'est à nouveau illustrée par son absence de solidarité et par sa désunion, comme dans d'autres situations – mais c'est encore plus marqué cette fois-ci. Il faut donc un sursaut pour une Europe humaine, dont nous avons besoin, et une Europe de la solidarité. Il faut faire le choix de cette Europe de la solidarité face à l'Europe de l'austérité.

Aujourd'hui, il y aura ce sommet. Madame la première ministre, quelle position allons-nous défendre? Allez-vous défendre les *coronabonds* ou d'autres formules équivalentes pour permettre plus de souplesse et une moins grande fragilité budgétaire, pour nous permettre d'être à la hauteur et de relever tous les défis?

Quelle suite allez-vous donner à la lettre du président du Conseil à propos du fonds de relance européen?

Comment se positionnera le gouvernement quant à la création d'un suivi sanitaire par une coordination européenne? À une époque, il a beaucoup été question d'une protection civile européenne. Cela nous manque aujourd'hui. Peut-être est-ce l'occasion de réparer cette erreur. Je vous remercie.

01.04 Michel De Maegd (MR): Monsieur le président, madame la première ministre, en ce jour, vous retrouvez vos homologues durant un nouveau Conseil européen sur cette problématique du COVID-19 et ses répercussions économiques.

Le 26 mars 2020, les membres du Conseil européen ont convenu qu'une stratégie de sortie coordonnée, un vaste plan de relance et des investissements sans précédent étaient nécessaires. Le président du Conseil et la présidente de la Commission ont été chargés par les États membres de travailler à l'élaboration d'une feuille de route et d'un plan d'action visant à assurer le bien-être de tous les Européens. L'objectif est de remettre l'Union européenne sur la voie d'une croissance forte, durable et inclusive.

Enfin, durant le Conseil du 26 mars 2020, les États membres ont chargé l'Eurogroupe de présenter des propositions visant à faire face aux conséquences socioéconomiques de la crise. Le 9 avril 2020, l'Eurogroupe est parvenu à un accord axé autour de trois piliers: 240 milliards d'euros de prêts émanant du Mécanisme européen de stabilité, la création d'un fonds de garantie de 200 milliards d'euros pour les entreprises, un fonds de 100 milliards d'euros pour soutenir le chômage partiel. Ces décisions sont historiques et démontrent la volonté des États membres et de l'Union de répondre avec force au défi du COVID-19.

Madame la première ministre, quelles ont été les avancées au niveau de l'Union européenne depuis le début de cette crise? Dans quelle direction pensez-vous que les discussions s'orienteront durant le Conseil du

jour? Concrètement, qu'en attendez-vous?

01.05 Tom Van Grieken (VB): Ik stel vast dat dit Parlement enkel luistert naar dictaten van een Europese top. Wij moeten onze werkzaamheden maar aanpassen als Charles Michel iets beslist.

De premier is de marionet van Charles Michel. Op de vraag of ze minister wil worden, zegt mevrouw Wilmès ja. Maar dat ze een Franstalige minister is die in Vlaanderen woont, is hier blijkbaar geen probleem. Als mijnheer Michel vraagt aan mevrouw Wilmès om premier te worden, dan doet ze dat, en het feit dat ze slechts 16.000 voorkeurstemmen heeft en niemand haar kent, is allemaal geen probleem. Ook nu heeft de heer Michel gebeld naar mevrouw Wilmès met de vraag of ze wilde komen naar de Europese top om mee het voorstel van de eurobonds, de coronaobligaties, goed te keuren. Ook dit is opnieuw geen probleem.

Voor onze partij is dat wel een probleem. De Vlaming is al de grootste betaler om dit boeltje hier recht te houden. Als Vlaming zijn wij al de grootste nettobetaler aan de Europese Unie. Nu nog de coronabonds of eurobonds door de strot rammen van die hardwerkende Vlaming, is een brug te ver. Dat is compleet onaanvaardbaar!

Daarom vraag ik u zeer expliciet, mevrouw Wilmès, om afstand te nemen en niet te pleiten voor de eurobonds.

Maar ik weet ook dat u niet naar mij gaat luisteren, dus richt ik mij tot de collega's van Open Vld, uw liberale familie, en naar fractieleider Lachaert. Er komen verkiezingen aan voor het voorzitterschap en u profileert zich heel graag als een donkerblauwe. Als u dit steunt, zullen wij op Europees niveau schulden maken om socialistische landen uit de nood te helpen. Wel, als ik een donkerblauwe liberaal was, dan zou ik op Els Ampe stemmen, want dan kunnen we nog eens lachen. (...)

De **voorzitter**: Ik weet niet of de heer Lachaert u dankbaar zal zijn voor deze publiciteit. Dat betwijfel ik.

01.06 Steven Matheï (CD&V): Mevrouw de eerste minister, het zijn uitzonderlijke tijden. Het zijn tijden die ook aantonen dat wij in België niet op een eiland leven, maar verbonden zijn met de rest van de wereld en dus ook met de rest van Europa. In die context zijn de Europese top en het Europese herstelbeleid natuurlijk belangrijk. Ongetwijfeld komt op de top ook een herstellfonds ter sprake. We kunnen ons daarbij twee vragen stellen. Ten eerste, wat moet daarin zitten? Wat moet Europa doen? Ten tweede, hoe zullen we dat betalen?

Als we kijken naar wat er gedaan kan worden, dan geeft de routekaart voor het herstel een aantal richtingen en principes aan die ook voor ons belangrijk zijn: solidariteit, verantwoordelijkheid en flexibiliteit. De focus moet op de heropleving van de interne markt en de broodnodige investeringen gelegd worden. Voor ons is het belangrijk dat de nieuwe coronaprioriteiten gecombineerd worden met de oude prioriteiten. Elke euro die nu in Europa geïnvesteerd wordt, moet ook in de toekomst van de inwoners, van ons allemaal, geïnvesteerd worden.

Wat de financiering betreft, is er een flinke discussie over de vraag hoe en via welk systeem de betaling moet gebeuren. Wij kunnen op voorhand geen enkel financieringsinstrument uitsluiten, maar het moet wel doeltreffend zijn. Vandaar mijn vragen.

Wat zijn de belangrijke punten die u vanuit ons land zult verdedigen met betrekking tot het Europese herstellfonds? Hoe zal de financiering gebeuren? Pleiten wij al dan niet voor eigen Europese inkomsten of voor systemen waarin overheidsschulden gedeeltelijk gemeenschappelijk gemaakt worden?

01.07 Gaby Colebunders (PVDA-PTB): Mevrouw de eerste minister, u gaat naar de Europese top. Er zal een heel grote druk komen om alles opnieuw op te starten. Wij voelen de druk van Europa op België enorm toenemen. Dat is al een hot item. Hoe zullen wij het doen? Ik weet wel hoe wij het niet moeten doen. Dat is heel duidelijk. Wekelijks telefoneer ik met angst met mijn familie in Italië om te horen of zij nog allemaal gezond zijn.

De meest getroffen regio is Noord-Italië, waar men op een onverantwoorde manier de industrie draaiende heeft gehouden. De vakbonden hebben daar toen een heel harde strijd gevoerd om de niet-essentiële sectoren te sluiten. Hun slogan was: "Noi siamo lavoratori, non carne da macello" of "wij zijn werknemers en geen slachtvee." Gelukkig hebben wij, door druk van onderuit, vanuit de vakbonden vooral en van op de

werkvloer, hier in België op dit moment geen Italiaanse toestanden. Ik hing elke dag uren aan de telefoon met vakbondsmensen van Audi, Volvo en veel andere bedrijven om te bekijken hoe we de zaken konden oplossen en hoe we mensen op een veilige manier konden laten werken.

Mevrouw de eerste minister, ik spreek u daarop aan, omdat het belangrijk is dat u dat blijft verdedigen. De Arbeidsinspectie vindt in 85 % van de gecontroleerde werkplaatsen nog altijd mankementen, waar de zaken niet gebeuren zoals het hoort.

U denkt er met de Nationale Veiligheidsraad aan, met druk vanuit heel Europa, om de bedrijven op 4 mei terug te laten opstarten. Het is duidelijk dat de mensen terug willen gaan werken. Zij hebben dringend geld nodig en missen ook de sociale contacten met hun collega's. De heropstart moet echter wel op een veilige manier kunnen in heel Europa. De experts stellen duidelijk dat als wij nu holderdebolder allemaal terug gaan werken om de economie te laten draaien, wij de ziekenhuizen binnen twee weken opnieuw volpompen.

Mevrouw de eerste minister, daarom wil ik u vragen wat u zult verdedigen: dat de winsten belangrijker zijn dan de gezondheid van onze werknemers, of net niet? Als de bedrijven terug opstarten, stellen de experts voor om niet alle bedrijven tegelijk te heropenen. (...)

De **voorzitter**: Ik moet de spreektijd strikt toepassen.

01.08 Egbert Lachaert (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de eerste minister, sommigen willen in dit debat op dit moment echt een grote ideologische agenda ontwaren, maar volgens mij is er louter pure logica nodig om binnen de Europese Unie een rechtvaardige solidariteit te vinden zonder dat tot onverantwoordelijkheid te verheffen.

Mijnheer Van Grieken, ik begrijp dat u in dit verband uiteraard niet pleit voor het solidariseren van wanbeheer. Landen die in het verleden hun verantwoordelijkheid niet genomen hebben om hun begroting op orde te zetten en daar werk van te maken, gaan wij nu niet belonen. Uiteraard pleit ik daar als liberaal evenmin voor.

Ik heb wel de volgende waarschuwing. De Europese constructie heeft ons enorm veel welvaart gegeven. België is een exportland bij uitstek, dat zijn economie en welvaart dankt aan de interne Europese markt. Wij moeten ook heel goed beseffen dat wat ons nu overkomt, heel uitzonderlijk is; zoiets is in geen decennia voorgevallen in West-Europa. Als wij nu een keihard standpunt innemen en geen enkele verantwoordelijkheid willen dragen om te helpen in de moeilijke omstandigheden waarin bepaalde landen nu verkeren, zonder enige solidariteit te betonen voor wat er nu gebeurt – los van het verleden – en waarmee iedereen uitzonderlijk geconfronteerd wordt, dus als wij zelfs die opening niet laten, dan ondermijnen we heel de Europese constructie op termijn, want dat zal op lange termijn sporen nalaten. Ons land wordt op zich een groot verliezer als de interne markt in het gedrang komt, als de muntunie in het gedrang komt en als de Europese samenwerking in het gedrang komt.

Om die reden staan wij open voor een redelijke aanpak van dit verhaal, zonder te vervallen in het solidariseren van schulden uit het verleden die op een onverantwoorde manier opgebouwd zijn. Laten wij dat onderscheid maken. Het gaat nu over de huidige crisis. Over de gevolgen van de huidige crisis moeten wij met de Europese landen samen durven te beslissen om elkaar te helpen. Het verleden is een andere rekening, die wij vandaag niet in aanmerking nemen.

01.09 John Crombez (sp.a): Mevrouw de eerste minister, wat is het vreemdste aspect aan deze crisis in Europa? Na twee maanden van grote crisis op het vlak van gezondheid en economie zien wij nauwelijks een verschil in het gedrag van Europa en zijn leiders met de periode ervoor. U gaat straks naar een vergadering waar er geen conclusies zullen komen en waar er geen mandaat zal worden gegeven, want dat is te moeilijk. Europa gedraagt zich alsof er geen crisis is, terwijl dit wel degelijk de grootste gezondheids- en economische crisis van de laatste 90 jaar is.

Premier, bent u bereid om straks op de tafel te kloppen, iets wat België wel vaker heeft gedaan, en te zeggen dat Europa zich als een verantwoordelijke speler moet gaan gedragen die het verschil maakt? Als zelfs de liberalen nu voor solidariteit pleiten, dan doen ze dat omdat het nodig is. Het is geen kwestie van groot gelijk of van ideologie, we kampen met een enorme crisis waar de gezondheid van de bevolking, de zelfstandigen en de bedrijven zwaar onder lijden. Bent u bereid om daar te zeggen dat het genoeg is en dat Europa moet stoppen met zich te gedragen alsof er geen crisis is?

We zien de Europese president nergens. Van alle goocheltrucs die hij heeft geleerd, heeft hij de grote verdwijntruc blijkbaar het beste onder de knie.

Ik heb nog enkele concrete vragen wat die rol van Europa betreft. Moet men de schulden van de crisis mutualiseren? Onze mening is dat men dat effectief moet doen. We hebben immers rust en vertrouwen nodig en ook België heeft er alle voordeel bij als we de rust op Europees niveau kunnen herstellen. Bent u het daarmee eens?

Moet Europa zorgen voor een sterke sociale poot, *a social pillar*, en de gezondheidszorg overal versterken? Voor sp.a is het antwoord daarop ja. Wat is uw mening daarover?

Had Europa niet al veel langer de politiek in plaats van de markt moeten laten zorgen voor bescherming en testen? Wij vinden van wel. Men moet dat nu zeer dringend gaan doen. Ook daarover hoor ik graag uw mening.

01.10 Catherine Fonck (cdH): Monsieur le président, même si je suis dans l'opposition, je voudrais dire que les attaques du Vlaams Belang contre la première ministre sont déplorables! Il s'agit d'attaques *ad hominem*, sous la ceinture! Elles sont déplorables car elles sont contre la fonction de première ministre et donc contre l'ensemble des citoyens belges. Bref, c'est le degré zéro de la politique!

Madame la première ministre, dans le contexte de cette pandémie, on a vu que l'Europe avait été un seul et grand *cluster* sur le plan mondial. Ces dernières semaines ont montré que lorsque les États membres avancent une stratégie non coordonnée, de manière isolée, on perd beaucoup en termes d'efficience pour les citoyens.

Nous pensons que nous sommes à un tournant pour l'avenir européen, avec cinq grands chantiers qui peuvent et doivent être lancés: un plan de relance européen le plus massif possible, une relocalisation d'une économie stratégique – la crise a montré combien notre dépendance à l'Asie pour les équipements médicaux et les médicaments est bien trop importante –, le fait d'aider les pays les plus en difficulté à obtenir un emprunt à des taux avantageux grâce à un emprunt commun, le fait de se coordonner sur le déconfinement, y compris sur la circulation intra-européenne, et enfin la nécessité de renforcer la capacité commune de gestion de crise à l'échelle européenne. Ces chantiers – même s'il y en a sans doute d'autres – sont vitaux!

Madame la première ministre, quelle position allez-vous défendre lors de ce sommet européen?

01.11 Eerste minister Sophie Wilmès: Mijnheer de voorzitter, dames en heren Parlementsleden, ik wil u eerst en vooral bedanken voor uw flexibiliteit. Ik moet inderdaad deze namiddag om 15.00 uur de vergadering van de EU-leiders volgen.

De top van vandaag heeft natuurlijk te maken met de huidige crisis en zeker met de aanpak ervan op financieel en economisch vlak. Op 9 april slaagde de eurogroep erin om een formeel akkoord te vinden over een pakket maatregelen dat gestalte geeft aan een drieledige strategie voor de EU om uit de crisis te raken: voor het bedrijfsleven, voor de werknemers en zelfstandigen, en voor de nationale begrotingen. Ik heb dat vorige week al gezegd.

Cet accord sera proposé au Conseil européen de ce jour pour être confirmé.

L'autre aspect de la discussion portera, comme je vous l'ai dit, sur la stratégie de relance économique. Dans ce cadre, en exécution du mandat qui leur a été donné lors du précédent Conseil, le président de ce dernier et la présidente de la Commission nous ont adressé une feuille de route qui se fonde sur les principes d'unité, de solidarité et de convergence, qui sont des principes chers à l'Union européenne. Cette feuille de route constitue un cadre appelé à faire l'objet de débats et un plan d'action axé sur quatre grands thèmes. Comme je vous l'ai indiqué, aucune décision formelle ne sera prise aujourd'hui.

Le premier point porte sur le marché intérieur. La crise sanitaire a – on le sait – un impact économique grave. Il est donc essentiel que nous pensions à relancer l'économie européenne. Cela doit passer par le Green Deal et l'agenda digital. La Commission européenne va devoir nous présenter un programme plus détaillé en ce sens.

Je répète que la Belgique estime que le Green Deal et l'agenda digital doivent être considérés comme des opportunités pour développer notre modèle économique plutôt que comme un frein.

Het tweede punt is het moeilijkste. Het komt erop aan een substantieel investeringspakket te mobiliseren om de Europese economie in de huidige moeilijke tijden te ondersteunen.

Er wordt voorgesteld om op twee pijlers tegelijk te werken, namelijk het volgende MFK en de oprichting van een *recovery fund*. Over de concrete modaliteiten wordt al heftig gediscussieerd.

De voorzitter van de Europese Commissie moet snel met meer concrete voorstellen naar buiten komen. De voorzitter van de Europese Raad zal natuurlijk compromisvoorstellen moeten formuleren. Vooral het debat over de onderlinge verdeling van de schuld is heel controversieel.

Een ander belangrijk punt is het evenwicht tussen het gebruiken van subsidies en/of leningen, wat niet dezelfde budgettaire impact heeft.

Bij gebrek aan uitgewerkte voorstellen heeft België nog geen officiële positie inzake de verdeling tussen leningen en schulden ingenomen. In elk geval moeten wij ook kijken naar de eventuele budgettaire impact van het voorstel.

La Belgique soutient par ailleurs l'intégration d'un *recovery fund* au sein de ce MFF (*Multiannual Financial Framework*), qui doit être réorienté bien sûr, à cause de la crise. Le MFF qui nous a été présenté avant la crise ne peut plus être le même après la crise. Nous attendons encore des propositions concrètes pour évaluer l'efficacité et nous prononcer définitivement. Je vous rappelle qu'il s'agit ici d'un débat informel. Nous n'en sommes pas encore au stade de la décision.

En tout cas, nous garderons un œil critique sur la relation entre, d'une part, les efforts supplémentaires que l'on va demander aux États membres en termes de contribution, et d'autre part, la situation économique et budgétaire de ces mêmes États membres. Nous ferons évidemment de même pour la manière dont nous demanderons ou proposerons d'appliquer les règles européennes qui sont aujourd'hui obligatoires en matière de discipline budgétaire. Nous pensons qu'une application trop stricte de ces règles, non remises en question, ne serait pas en adéquation avec les challenges auxquels nous devons faire face.

J'en viens à la question de la mutualisation des dettes, qui est très importante. Comme vous le savez, la Belgique est ouverte au concept, mais nous savons que les esprits ne sont pas mûrs. Nous savons aussi que la mise en œuvre et l'opérationnalisation de ce concept requièrent beaucoup de temps. Il ne peut donc pas être la première réponse à toutes les difficultés. La première réponse se trouve dans cette stratégie en trois points que j'ai développée la semaine dernière. La pierre d'achoppement fondamentale y est évidemment que cette mutualisation de la dette doit permettre d'aider, mais pas de créer de l'endettement excessif, ni, à moyen terme, une situation encore plus difficile au niveau financier européen qu'elle ne l'est aujourd'hui.

Je voudrais quand même rappeler que la solidarité entre États membres est toujours synonyme d'amélioration pour tous. Et je vois que dans cette assemblée encore, mais pas seulement ici d'ailleurs, certains essayent encore de jouer les oppositions, de monter les uns contre les autres. J'entends le Sud contre le Nord, les francophones contre les néerlandophones. Des pans entiers de la société seraient montés les uns contre les autres, pour marquer un point politique. Je dis que cela n'est pas digne de l'ampleur de cette crise profonde. Et je vous dirai: nous ne nous laisserons pas distraire par ce type d'interventions. En effet, nous continuerons à allier nos forces, au Sud, au Nord, les francophones, les néerlandophones, les germanophones, pour trouver des solutions au bénéfice de tous, et même au bénéfice de ceux qui essayent de nous diviser. (*Applaudissements*)

Je vous remercie.

En ce qui concerne le troisième point de l'action extérieure de l'Union européenne, vous savez que nous allons discuter de tout ce qui relève du partenariat avec l'Afrique.

Het multilateralisme is een integraal onderdeel van het Belgische diplomatieke DNA. Steun aan de versterking van multilateraal overleg is dan ook volstrekt evident. Voor Afrika wil we eerst concreet bekijken

wat de Commissie ons wil voorstellen.

Het vierde punt gaat over het bestuur en de veerkracht. We moeten inderdaad lessen trekken uit deze crisis en werken aan een grotere strategische autonomie zonder te vervallen in protectionisme.

De moeilijkheden met betrekking tot de maskers en de medische apparatuur zijn in dit opzicht veelzeggend. We moeten binnen het Europese kader ook de crisispreventie en de crisisbeheersing verbeteren en het reactievermogen verhogen.

In dit kader moet de kwestie van de Europese waarden opnieuw worden bevestigd.

Il est vrai que, dans la situation qui est la nôtre, nous devons pouvoir démontrer que les États démocratiques, dans le plein respect des valeurs fondamentales, sont capables de relever les défis de cette crise.

Nous l'avons vu, cette dernière a mis aussi en lumière les faiblesses en termes de fonctionnement des institutions européennes, notamment en matière de capacité d'achats pour les pays membres. Nous avons pu constater l'existence de grosses difficultés, de beaucoup de rigidité qui nous empêchent d'avancer. Nous avons également pu constater des réflexes égoïstes au sein de l'Union européenne, ce qui ne correspond pas du tout aux valeurs que nous défendons. Cela ne correspond pas du tout à ce pour quoi nous nous sommes engagés dans cette belle aventure qu'est l'Europe.

Nous demanderons donc à la Commission européenne de nous faire une proposition pour que ce type d'épisode malheureux ne puisse plus se reproduire. Nous espérons, bien entendu, que nous ne connaîtrons plus de crise comme celle à laquelle nous devons faire face actuellement, mais on ne sait jamais! Même en dehors des crises, cet égoïsme et ce repli sur soi ne devraient pas pouvoir se reproduire, en tout cas tels qu'ils se sont manifestés.

01.12 Anneleen Van Bossuyt (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de eerste minister, u zegt dat we niet mogen vervallen in Noord versus Zuid, maar u was het wel die met acht zuidelijke landen een brief tekende tegen andere landen.

Mensen verwachten van Europa een kordaat optreden en jammer genoeg hebben we dat nog niet gezien. Het dossier wordt van de Europese Raad naar de ministers van Financiën en opnieuw naar de Europese Raad gestuurd, en het zal nu waarschijnlijk naar de Europese Commissie gaan.

Er zijn nochtans veel concrete zaken die nu moeten gebeuren. U hebt onder andere de interne markt genoemd. Dat is inderdaad iets heel belangrijk. Wij moeten maatregelen nemen voor een efficiënt werkende interne markt. We hebben immers gezien dat het beschermingsmateriaal aan de grenzen werd tegengehouden en dat is onaanvaardbaar binnen Europa.

We moeten er ook voor zorgen dat Europa minder afhankelijk wordt van andere mogendheden. Ook daar verwijs ik naar het beschermingsmateriaal. Wij moeten ervoor zorgen dat we dat in Europa zelf kunnen produceren. (...)

01.13 Samuel Cogolati (Ecolo-Groen): Madame la première ministre, je vous remercie.

Je crois que vous ressentez bien l'urgence. En effet, l'Europe n'a jamais vécu pareille crise depuis la Seconde Guerre mondiale. Et pourtant, c'est le septième Conseil européen en quelques semaines. Je crois que nous ne pouvons pas renouveler l'expérience du passé de prolonger les vieilles disputes entre États membres car les citoyens, eux, n'ont pas le temps d'attendre. Les PME, les indépendants, les investisseurs, les petites entreprises n'ont pas le temps d'attendre. Ils attendent de l'Europe un geste beaucoup plus fort en faveur d'investissements verts et durables pour la transition.

Madame la première ministre, en tant qu'écologistes, nous aimerions vous demander de vous inspirer de toutes ces couturières bénévoles aux quatre coins de l'Union et de demander de la solidarité aux chefs d'État des Vingt-Sept pour engager l'Union européenne dans cette nouvelle voie verte et solidaire.

01.14 André Flahaut (PS): Madame la première ministre, dans le monde qui ne sera plus jamais le même, l'Europe va devoir, sans perdre de temps – c'est bien là le problème –, jouer un rôle important pour une

société plus humaine, plus durable et plus solidaire aussi à l'égard du reste du monde. Vous avez notamment parlé de l'Afrique.

En tant que Belges, nous devons être les moteurs dans le camp de ceux qui veulent mettre en œuvre cette Europe et avancer dans cette Europe plus humaine, cette Europe de l'humain. Madame la première ministre du gouvernement belge, nous comptons sur vous!

01.15 Tom Van Grieken (VB): Dank u wel voor uw antwoord, mevrouw de eerste minister.

Ik wil u nog één ding meegeven voordat u naar de Europese top gaat. U weet dat mijn partij een koele minnaar van de Europese Unie is, maar als die Unie één nut heeft, is het een economisch blok vormen. Zij moet de interne grenzen weghalen, de economische barrières weghalen, en internationaal een vuist maken.

Hoelang laten wij nog toe dat Chinese bedrijven met staatssteun, die zich niet aan dezelfde arbeidsvoorwaarden of dezelfde milieunormen moeten houden, zich hier kunnen inkopen in strategische sectoren? Hoelang zal de Europese Unie nog toestaan dat wij onze macro-economie blijven outsourcen naar derdewereldlanden en naar China?

Als de Europese leiders nog één kans hebben – de gezondheids crisis hebben zij al helemaal verkeerd gemanaged – om hun nut te tonen, is het nu, door een lijn in het zand te trekken en te zeggen: tot hier en niet verder. Wij moeten de bedrijven hier houden. Wij moeten zelf in staat zijn bijvoorbeeld essentiële (...)

01.16 Michel De Maegd (MR): Madame la première ministre, je ne vais pas faire ici de publicité aux attaques odieuses du Vlaams Belang. Comme nous le savons, l'union, le talent et l'implication suscitent bien des aigreurs chez les extrémistes, qui se nourrissent aussi des divisions.

Allons au fait! L'Union se trouve souvent au centre des critiques, mais elle agit. Ainsi, elle a mobilisé des milliards d'euros à destination des États membres, dont elle a coordonné l'action pour rapatrier pas moins de 500 000 Européens bloqués aux quatre coins du monde. Elle finance 18 projets et 151 équipes occupés à chercher un vaccin contre le COVID-19. Bien sûr, des discussions se poursuivent et des divisions se dessinent quant à la mutualisation de la dette – à laquelle vous dites n'être pas opposée par principe. Cependant, au vu de l'urgence, c'est l'efficacité qui doit rester fondamentale.

Puisse ce signal réunir l'ensemble des Européens! La crise du COVID-19 est tout simplement exceptionnelle et implique, qu'on le veuille ou non, un minimum de solidarité, sans pour autant succomber à la gabegie. Madame la première ministre, nous vous faisons confiance.

01.17 Steven Matheï (CD&V): Mevrouw de eerste minister, weerbaarheid is op alle vlakken heel belangrijk, zeker in deze ongeziene crisis. Daarbij is Europa aan zet. Wij moeten dan ook volop inzetten op een Europese relancestrategie, zoals u zelf ook aangaf. Dat is fundamenteel voor de Europese landen, maar zeker ook voor de inwoners van die landen.

Tegelijkertijd is het ook een historische kans voor Europa om zijn nut te bewijzen en om een doorstart te maken, met natuurlijk de belangrijke principes van solidariteit en verantwoordelijkheid, waarnaar u verwees, maar ook met durf, visie en ambitie voor de toekomst.

01.18 Gaby Colebunders (PVDA-PTB): Mevrouw de eerste minister, ik hoop dat u straks de vraag over solidariteit in Europa eens stelt aan uw Italiaanse collega en verneemt van wie zij steun hebben gehad. Zij zullen heel snel antwoorden van welke landen zij wel steun hebben gekregen. Dat is echter een heel ander verhaal.

Wat heel belangrijk is om uit deze crisis te komen, is te beseffen dat de werkende mensen de welvaart creëren: zij zijn de motor van de economie. Willen wij in Europa uit de crisis geraken, dan moet de werkende klasse op een veilige manier weer aan het werk kunnen gaan. Zij moet de nodige beschermingsmiddelen krijgen van de overheid en eventueel van de werkgever. Voordat men uit deze impasse kan komen, moeten er beschermingsmiddelen zijn. Het is heel duidelijk dat de mensen willen werken, maar als wij dit slecht aanpakken, zal dat de economie niet ten goede komen. Dan gebruiken wij de werkende mensen als slachtvee voor de winsten van de grote bedrijven (...).

01.19 Egbert Lachaert (Open Vld): Mevrouw de eerste minister, de Europese Unie staat voor een

gigantische uitdaging die voor haar voortbestaan cruciaal is. We moeten nu kunnen tonen dat we in deze diepe crisis wel degelijk oplossingen kunnen bieden vanuit het Europese niveau. Dat zal inspanningen vragen van de landen die de middelen hebben om dat in solidariteit daadwerkelijk te doen.

Mijnheer Crombez, solidariteit komt er niet als een blanco cheque. Er zullen ook lessen moeten worden getrokken uit wat gebeurd is en er zal daarbij rekening moeten worden gehouden met de budgettaire situatie van de verschillende landen.

Als we de huidige crisis vergelijken met die van 2008, die er een was van de financiële instellingen, dan is er één les die landen moeten onthouden: het helpt om schokken in moeilijke tijden op te vangen door in goede tijden de begroting op orde te zetten.

Ik hoop dat we die vaststelling, over de partijgrenzen heen, kunnen meenemen als in de commissies, waar ik vandaag veel uitgaven hoor doen, die later zullen moeten worden samengelegd, het debat over het budget moet worden gevoerd.

01.20 **John Crombez** (sp.a): Mevrouw de premier, ik dank u voor het antwoord. Daar zaten bijzonder goede elementen in.

Het is nu 23 april. Als Europa richtlijnen zal uitzetten, beslissingen zal nemen en knopen zal doorhakken, vraag ik u om uw stem te laten horen met de boodschap dat Europa nu het moment moet grijpen om solidariteit te vragen, om de *social pillar* op te trekken en om te zorgen voor investeringen en bescherming.

Het klopt dat men altijd zal kijken naar de budgettaire situatie. Dat hoort zo, maar, mijnheer Lachaert, men kijkt ook niet naar België als een land dat de crisis met een mooie budgettaire situatie inging.

Mevrouw de eerste minister, ik ben ook blij met uw verwijzing naar het feit dat ook Afrika op de agenda staat, een thema waarover wij gisteren een goed debat met minister De Croo hebben gevoerd. Er is blijkbaar een crisis nodig om vast te stellen dat men in de gezondheids- en onderwijssystemen moet investeren en daarin best niet bespaart. Gelukkig hebben wij zulke systemen. Laten wij vanuit die solidariteit ervoor zorgen dat dergelijke systemen ook in die landen tot stand worden gebracht. (...)

01.21 **Catherine Fonck** (cdH): Madame la première ministre, je vous remercie pour votre réponse. On oublie bien trop souvent ce que l'Europe nous a apporté, et on minimise aussi beaucoup trop ce que l'avenir européen peut apporter à chaque citoyen.

Au fond, certains considèrent la solidarité comme une forme de faiblesse, en donnant l'impression que chaque État membre parmi les plus forts va reculer. Je pense l'inverse. Les études l'ont d'ailleurs bien montré. La solidarité entre les États membres permet aussi de tirer chaque État membre vers le haut et d'apporter une plus-value pour chaque État membre, y compris la Belgique.

Même si le sommet d'aujourd'hui n'est pas décisionnel, j'ose espérer que la position de la Belgique ne sera pas dans le camp des chèvre-choutistes mais, au contraire, dans celui des ambitieux, d'abord et avant tout pour l'avenir des citoyens.

De **voorzitter**: Collega's, hiermee zit het actualiteitsdebat over de Europese top erop. Ik ben gelukkig dat wij het debat hebben kunnen houden minder dan een uur vooraleer die Europese top een aanvang neemt. Ik verwijs naar landen zoals Nederland en Duitsland, waar de staatshoofden en regeringsleiders ook met hun parlementen voeling houden. Dat is voor mij een belangrijk democratisch pluspunt.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

Questions

Vragen

02 Questions jointes de

- Sophie Rohonyi à Sophie Wilmès (première ministre) sur "Le manque de tests et de matériel de protection dans la perspective du déconfinement" (55000632P)

- Barbara Creemers à Sophie Wilmès (première ministre) sur "La communication du CNS à propos des masques pour les citoyens" (55000634P)
- Reccino Van Lommel à Sophie Wilmès (première ministre) sur "La relance de l'économie et l'organisation de la vie publique après la crise sanitaire" (55000637P)
- Tim Vandenput à Sophie Wilmès (première ministre) sur "Les conditions de concurrence égale pour tous les types de commerce à la sortie de la crise" (55000639P)
- Meryame Kitir à Sophie Wilmès (première ministre) sur "La réunion du CNS de ce vendredi à propos de la stratégie de sortie de la crise sanitaire" (55000640P)
- Jean-Marie Dedecker à Sophie Wilmès (première ministre) sur "Le plan de déconfinement du Conseil national de sécurité" (55000641P)
- Christian Leysen à Sophie Wilmès (première ministre) sur "La relance et la sortie de la crise du COVID-19" (55000642P)
- Magali Dock à Sophie Wilmès (première ministre) sur "La stratégie de sortie de crise" (55000643P)
- Peter De Roover à Sophie Wilmès (première ministre) sur "La stratégie de déconfinement" (55000645P)
- Catherine Fonck à Sophie Wilmès (première ministre) sur "Le rapport du GESS et les décisions du prochain CNS" (55000646P)
- Nawal Farih à Sophie Wilmès (première ministre) sur "Le Conseil national de sécurité du 24 avril" (55000647P)

02 Samengevoegde vragen van

- Sophie Rohonyi aan Sophie Wilmès (eerste minister) over "Het gebrek aan tests en beschermingsmateriaal in het kader van de afbouw van de lockdown" (55000632P)
- Barbara Creemers aan Sophie Wilmès (eerste minister) over "De communicatie van de NVR over de mondmaskers voor de burgers" (55000634P)
- Reccino Van Lommel aan Sophie Wilmès (eerste minister) over "De relance van de economie en het openbaar leven na de coronacrisis" (55000637P)
- Tim Vandenput aan Sophie Wilmès (eerste minister) over "Een level playing field voor alle handelszaken in het kader van de exitstrategie" (55000639P)
- Meryame Kitir aan Sophie Wilmès (eerste minister) over "De vergadering van de NVR van aanstaande vrijdag over de exitstrategie" (55000640P)
- Jean-Marie Dedecker aan Sophie Wilmès (eerste minister) over "Het exitplan van de Nationale Veiligheidsraad" (55000641P)
- Christian Leysen aan Sophie Wilmès (eerste minister) over "De relance en de exitstrategie" (55000642P)
- Magali Dock aan Sophie Wilmès (eerste minister) over "De exitstrategie" (55000643P)
- Peter De Roover aan Sophie Wilmès (eerste minister) over "De exitstrategie" (55000645P)
- Catherine Fonck aan Sophie Wilmès (eerste minister) over "Het rapport van de GEES en de aanstaande beslissing van de NVR" (55000646P)
- Nawal Farih aan Sophie Wilmès (eerste minister) over "De vergadering van de Nationale Veiligheidsraad van 24 april" (55000647P)

02.01 **Sophie Rohonyi** (DéFI): Monsieur le président, madame la première ministre, le Conseil national de sécurité se réunira demain et il déterminera les étapes du déconfinement. Il faudra avant tout veiller à ne pas compromettre la santé de nos concitoyens mais aussi à ne pas réduire à néant tous nos efforts. Pour cela, les experts s'accordent au moins sur deux choses: le port du masque par toute la population mais aussi des dépistages à grande échelle et la mise en quarantaine de tous les cas qui s'avèreraient positifs.

Sur ces deux sujets, cela fait des semaines que nous ne cessons de relayer les constats, les préoccupations et les questionnements de la population. Cela fait des semaines que nous obtenons soit des demi-réponses soit des ambivalences. Au sujet des tests, le ministre De Backer nous avait promis, il y a trois semaines, la réalisation de 10 000 tests par jour, tout en sachant que cela reste largement insuffisant pour couvrir toute la population. Aujourd'hui, nous n'y sommes toujours pas!

Hier soir, nous apprenions que malgré les difficultés que nous rencontrons, les tests seront malgré tout élargis, à l'exclusion de toutes les personnes qui ne sont ni personnel soignant ni dans les hôpitaux ni dans les collectivités résidentielles.

En ce qui concerne les masques, le Conseil national de sécurité du 15 avril a recommandé le port du masque en tissu à toute la population lorsque la distanciation sociale est difficile à observer mais aussi dans l'optique du déconfinement. À ce sujet, le ministre de la Justice nous a assuré hier qu'une ligne de

production était lancée mais elle ne concernera que les tissus, à charge donc pour les communes de se débrouiller une fois encore. Il nous a également assuré qu'une concertation avait eu lieu avec les associations des villes et communes. Cette concertation ne semble pourtant toujours pas avoir eu lieu puisque ces associations la réclament toujours.

Madame la première ministre, quelle est votre stratégie précise en matière du port du masque par la population mais aussi pour permettre la réalisation des tests de dépistage à grande échelle?

02.02 Barbara Creemers (Ecolo-Groen): Mevrouw de eerste minister, na zes weken snakt iedereen naar vrijheid. Wij doen dat hier ook. Indien de exitstrategie de kernwoorden anderhalvemetersamenleving in veiligheid en gezondheid behelst, ga ik absoluut akkoord. Maar niet al onze activiteiten passen in zo'n samenleving. Daarom horen wij steeds vaker dat mondkmaskers zullen worden ingezet.

De vraag van De Lijn, de MIVB en de NMBS om het dragen van mondkmaskers te verplichten als men de afstand van anderhalve meter niet kan garanderen, is terecht. De communicatie en de aanpak ter zake tarten echter alle verbeelding. Opeens zijn er drie ministers van mondkmaskers en ik zie geen resultaten. Ik lees dat de regering een beroep hoopt te doen op mensen die thuis mondkmaskers maken. Ik lees ook dat minister Geens om geduld vraagt. Mijn moeder is al weken met de naaimachine, katoen en elastiek in de weer. Zij heeft op haar eentje al duizend mondkmaskers gemaakt, niet voor iedereen van het openbaar vervoer, maar wel voor de zorgverleners in de eerste lijn, die in de kou bleven staan. Zoals mijn mama zijn er heel veel vrijwilligers die de handen uit de mouwen steken, omdat de regering niet thuis geeft.

Op die initiatieven zullen wij onze exit toch niet bouwen, mag ik hopen? Waar is de strategie? Waar is de gecoördineerde aanpak? Het kan toch niet zijn dat ik als inwoner van As wel mondkmaskers krijg en de burens van Houtsberg bijvoorbeeld niet? Indien wij op 3 mei 2020 miljoenen mondkmaskers nodig hebben, moeten wij nu in actie schieten. Er is geen geduld meer.

Over het lek in verband met het voorstel aan de Nationale Veiligheidsraad deel ik de mening van professor Van Ranst. Hoe zult u proberen dergelijke lekken te voorkomen? (...)

02.03 Reccino Van Lommel (VB): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de premier, vorige week was u zo trots als een pauw toen u de eerste versoepeling kon aankondigen, namelijk dat de doe-het-zelfzaken en de tuincentra mochten heropenen. Alleen was u opnieuw hopeloos te laat met uw communicatie, die chaotisch en onduidelijk was. Heel wat zaken hadden zich voorbereid op een heropening, hadden personeel opgeroepen en maatregelen genomen, maar moesten de avond voor de heropening vernemen dat ze niet mochten heropenen. Meer zelfs, de ene dag zegt de Coronalijn aan informerende ondernemers dat hun zaak open mag, terwijl ze twee dagen later moet sluiten op bevel van de minister van Binnenlandse Zaken. Het lijkt wel een echte poppenkast.

Nadat uw regering er al voor zorgde dat de winkelkar van onze consumenten in sommige gevallen 10 % duurder werd, zet u nu de deur open voor oneerlijke concurrentie. Kunt u motiveren waarom zaken die net dezelfde producten verkopen als de bedrijven die nu al opengaan, niet mogen heropenen, terwijl ze perfect alle richtlijnen kunnen volgen? Waarom mag een verfspecialzaak niet openen, terwijl dezelfde producten worden verkocht bij een doe-het-zelfzaak die wel mag heropenen? De verklaring daarvoor is niet ver te zoeken. In tegenstelling tot landen als Nederland, Duitsland en Oostenrijk, die al lang een exitplan in hun schuif hebben liggen, staat u nog nergens.

Hier en daar worden wat flarden gelekt, die voor nog meer onduidelijkheid en chaos zorgen bij de bevolking. Waar blijft uw draaiboek? Hoe verklaart u overigens dat lek? In welke fase zal de economie worden opgestart? Zult u de volgende keer wel tijdig en helder communiceren? Welk perspectief kunt u vandaag bieden aan onze bedrijven en onze bevolking? Hoe zult u ervoor zorgen dat er geen blunders meer volgen?

02.04 Tim Vandenput (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de eerste minister, collega's, wij hebben in de afgelopen dagen en weken straffe toeren uitgehaald. Wij zijn in ons kot gebleven, en het lijkt alsof het virus stilaan onder controle is. Dat is een goede zaak. Ik hoop dat wij binnenkort allemaal een beetje meer van onze vrijheid zullen kunnen genieten. Dat wil ook zeggen: een beetje meer vrijheid om te gaan winkelen.

Tot vandaag waren enkel de essentiële voedingszaken, en recentelijk ook de tuincentra en de doe-het-zelfzaken geopend. Dat was een moeilijke, maar noodzakelijke beslissing van uw regering, mevrouw de

eerste minister. Ik wil u daarvoor feliciteren.

Maar, dat heeft er ook voor gezorgd dat er vandaag een ongelijk speelveld is. Aan de kassa van het grootwarenhuis staan vandaag bloemen te koop, terwijl de bloemenzaak een beetje verder in de straat dicht moet blijven. Bandencentrales, garages, tandartsen en kappers kunnen het hele jaar door op afspraak werken, en zij doen dat ook. Kledingzaken, decoratiezaken en fietsenwinkels hebben het hele jaar door nooit meer dan vier of vijf mensen tegelijk in hun winkel. Zij kunnen perfect de regels inzake social distancing organiseren en controleren.

In de jongste weken hebben zij terecht steunmaatregelen gekregen van uw regering en ook van de Vlaamse regering, maar zij hebben perspectief nodig om weer zaken te kunnen doen, om weer te doen wat zij het beste doen, ondernemen. Laten wij niet vergeten dat het de ondernemers en hun werknemers zijn die ons zorg- en gezondheidssysteem mee financieren.

Mevrouw de eerste minister, het is belangrijk dat de vooruitzichten voor de economische herstart gelijk en eerlijk zijn. Onze fractie wil er dan ook op aandringen dat de Nationale Veiligheidsraad daar morgen veel aandacht aan schenkt.

Ik heb twee vragen voor u. Zullen alle ondernemers, winkels en vrije beroepen snel en tegelijk opengaan? Zal er een duidelijk kader komen waarbinnen elke ondernemer de veiligheid kan organiseren en controleren?

02.05 Meryame Kitir (sp.a): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de eerste minister, morgen komt de Nationale Veiligheidsraad samen. Ons land is nu al zes weken in lockdown en het lijkt er op dat dit resultaat begint op te leveren. Na de vele berichten en boodschappen over wat er allemaal niet meer mag, hebben mensen nood aan een toekomstperspectief, aan een exitstrategie. Ze willen weten wat ze voortaan wel zullen mogen en onder welke voorwaarden dat zal kunnen.

De mondkmaskers zullen een rol spelen bij de exitstrategie. Ze moeten dan wel beschikbaar zijn voor iedereen. Het mag niet afhangen van de gemeente waar men woont of men al dan niet een mondkmasker ter beschikking krijgt. Sommige gemeenten hebben al een initiatief genomen, andere niet. Het mag niet afhangen van het feit of mensen al dan niet zelf mondkmaskers zullen maken. Mijn vraag is heel simpel: zal de federale overheid ervoor zorgen dat iedere burger een veilig genoeg mondkmasker ter beschikking krijgt? Zal de federale overheid de coördinatie daarvan op zich nemen?

Er wordt ook nagedacht over het heropstarten van de bedrijven. Onderschat de bezorgdheid van de werknemers niet: zullen zij in alle veiligheid en met de juiste bescherming kunnen werken? Maar ook praktisch: als zij morgen weer moeten gaan werken en de kinderen gaan nog niet naar school, wie zal er dan op de kinderen letten? De grootouders zijn in dezen ook geen optie, want zij mogen de kinderen niet opvangen. Ik vraag u om al deze bezorgdheden morgen mee te nemen naar de Nationale Veiligheidsraad en daar snel duidelijkheid over te geven.

Tot slot nog dit. Dat de nota van de experts wordt gelekt, daar zult u persoonlijk misschien niets aan kunnen doen. Dat ministers nog vooraleer de Nationale Veiligheidsraad is samengekomen, elke dag hun ideeën komen verkondigen, creëert verwarring en onduidelijkheid. Ik vraag u dan ook om als leider van deze groep uw rol op te nemen en ervoor te zorgen dat de communicatie en de beslissingen die zullen worden genomen, helder blijven.

02.06 Jean-Marie Dedecker (ONAFH): Mevrouw de premier, u wordt stilaan de ijskoningin van de chaos. We zijn nu wereldkampioen in het aantal sterfgevallen door corona en u begon te sjoemelen met de statistieken. Vorige week kwam u hier 's namiddags zeggen dat de woon-zorgcentra bezoek zouden mogen ontvangen en 's avonds moesten onze oudjes al terug eenzaam op kot. Een maand geleden zei u dat de mondkmaskers geen of weinig nut hadden en nu moeten we er allemaal eentje aanschaffen.

U bent ondertussen ook de lobbyiste van de grote spelers geworden. De tuincentra van de Boerenbond mogen openen, maar men mag geen boeketje kopen in een bloemenwinkel. Men mag een flatscreen scoren in de Carrefour, maar niet in een gespecialiseerde elektrowinkel. Men mag in de Makro kleding inslaan, maar in een boetiekje niet. Men mag verf kopen in de Hubo en de Gamma, maar niet bij de kleine behanger.

Door het kortzichtig favoritisme van uw wanbeleid staat 125.000 zelfstandigen het water aan de lippen. Zij

staan op de rand van het faillissement en dat geldt inmiddels voor één zelfstandige op zes. Zeven van de tien bedrijven zeggen dat ze het geen maand langer kunnen volhouden. Anderhalf miljoen mensen zitten in de werkloosheid. Elke week lockdown kost ons 3 miljard euro.

Het is stilaan tijd voor een exitscenario uit onze economische intensive care. In Duitsland, Nederland, Oostenrijk en Denemarken wordt de economie op gang getrokken. Hun lockdown was veel minder streng en toch hebben ze veel minder slachtoffers dan wij. Premier, open ook hier de winkels voor corona ze definitief sluit.

Wanneer zult u stoppen met zich te verbergen achter de rug van allerlei virologen en deskundigen? Wanneer zult u zelf uw mondmasker afzetten om duidelijke richtlijnen (...).

02.07 Christian Leysen (Open Vld): Mevrouw de eerste minister, collega's, nu we de piek van de gezondheidscrisis achter ons laten, dient onze aandacht inderdaad te verschuiven naar een gepaste exitstrategie en de relance van de economie. Hierbij zijn een duidelijke visie en communicatie nodig, waarbij een duidelijke eenheid van commando wordt gevolgd. Burgers en bedrijven mogen immers niet verward worden door overtallige stellingnames en discussies in de media. Wij rekenen erop dat u hier mee over waakt.

De regering heeft de afgelopen weken aangetoond krachtadig op te treden om de schade van de gezondheidscrisis zoveel mogelijk te beperken en niet te laten uitgroeien tot een financiële catastrofe voor gezinnen, bedrijven en zelfstandigen. Ze nam maatregelen zoals de kapitaalgarantie, uitstel van betalingen, compensaties en vervangingsinkomens.

Zoals u weet, moeten leningen en achterstanden op een bepaald moment vereffend worden. Onze overheid zit op alle niveaus zwaar in het rood. De rekening zal niet mals zijn, noch voor het bedrijfsleven, noch voor de overheid, noch voor de belastingbetaler, wie dat ook is. Daarvoor is politieke moed – zeker in een tijd waarin zovelen gemakkelijk kritiek kunnen spuien – en doorzettingsvermogen belangrijk om ervoor te zorgen dat de economie weer op een normaal groeiritme komt. Zo worden de schulden niet doorgeschoven naar de belastingbetaler van morgen of overmorgen.

Liquiditeit is voor bedrijven natuurlijk zeer belangrijk, maar even essentieel is een gezonde solvabiliteit. Dat betekent dat bedrijven kunnen stoelen op voldoende eigen middelen voor hun werkkapitaal om te investeren. Deze middelen worden thans voor heel wat kleine en middelgrote bedrijven grondig aangetast, door deze crisis, de verplichte sluiting en het verlies van omzet.

De kredietverstrekking wordt gefaciliteerd, maar ik vraag ook aan de eerste minister (...).

02.08 Magali Dock (MR): Madame la première ministre, la lutte contre la propagation du COVID-19 nécessite un combat de tous les instants. Je tiens tout d'abord à saluer les mesures courageuses et les choix difficiles posés au fil de la crise par le Conseil national de sécurité et, on ne le répètera jamais assez, saluer tous ceux qui agissent en véritable héros de cette crise. Je tiens aussi à remercier la population pour tous les efforts qu'elle déploie au jour le jour.

De gezondheidssignalen van de voorbije weken zijn bemoedigend. Dit succes werd mogelijk gemaakt dankzij een aangepaste strategie, uitgevoerd in overleg met de deelstaten en met de verschillende experts.

De strijd tegen de verspreiding van het virus is echter een marathon. Er zijn positieve signalen die erop wijzen dat wij aan de winnende hand zijn, maar het virus is nog niet overwonnen. Het is nu zaak om de lockdownmaatregelen geleidelijk af te bouwen.

Morgen zal de Nationale Veiligheidsraad uitgebreid overleggen over de strategie die daartoe moet worden toegepast.

Monsieur Dedecker, le fait de comparer les pays est un raccourci dangereux. On peut faire dire ce qu'on veut aux chiffres. Chaque pays vit une situation spécifique et réagit en fonction de sa situation particulière.

Madame la première ministre, dans une perspective de déconfinement, disposez-vous de premiers éléments à nous communiquer sur la stratégie envisagée? Cette stratégie s'opérera-t-elle en différentes phases? Le port du masque fera-t-il partie de la stratégie de déconfinement? En ce qui concerne la réouverture, pour

quels secteurs visés par la stratégie de déconfinement des dispositions seront-elles prises afin d'éviter d'éventuelles situations de concurrence déloyale entre les secteurs?

De **voorzitter**: Mevrouw Dock, u was lid van het Waals Parlement, dus het klopt niet helemaal, maar in het federaal Parlement was het wel uw maidenspeech in twee talen, waarvoor proficiat. (*Applaus*)

Collega De Roover, u blijft bij uw taal, neem ik aan.

02.09 **Peter De Roover** (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mijn betoog zal schraal afsteken tegen dat van mijn voorgangster, zonder enige twijfel.

Geachte collega's, het woord exit is hier niet uit de lucht. Ik hoop dat wij de tegenstelling tussen economie en gezondheid kunnen overstijgen, want er is geen tegenstelling. Laten wij niet vergeten, hoezeer de logica er ook is, dat een lockdown ook ziek maakt. Denken wij bijvoorbeeld aan de mentale gezondheid van heel veel mensen die vandaag thuiszitten, als het ware opgesloten. Elke week zijn de kosten die de overheid moet dragen, ook steeds groter. De vraag zal komen wie bespaart of wie belasting zal moeten betalen en in welke combinatie. De exit is dus broodnodig.

Daarbij zou ik u willen vragen om erop te letten dat er geen kunstmatig onderscheid wordt gemaakt, zoals misschien de voorbije dagen en weken het geval is geweest, want vandaag zijn er veel mensen in de kleinhandel die zichzelf het slachtvee voelen van het verschil dat gemaakt wordt tussen de ene zaak en de andere. Wanneer wij die activering in gezonde omstandigheden willen doen – dat is cruciaal – en de bezorgdheid van iedereen daarover ernstig nemen, dan hebben wij het natuurlijk over testcapaciteit en over mondkmaskers. Ik ben heel blij dat nu het besef algemeen is geworden dat mondkmaskers wel degelijk zinvol kunnen zijn. Daarover is in het verleden wel wat twijfel gerezen.

Kunt u in de garanties voorzien dat het in gezonde omstandigheden kan, mevrouw de eerste minister? Kunt u ervoor zorgen dat wij geen situatie van oneerlijke concurrentie krijgen bij het openen van de lockdown en kunt u ervoor zorgen dat onze economie zo snel mogelijk weer de substantie kan creëren waarop een gezondheidsbeleid kan worden gevoerd, dit wil zeggen door activering weer mogelijk te maken?

02.10 **Catherine Fonck** (cdH): Monsieur le président, madame la première ministre, le rapport du groupe d'experts est donc sorti dans la presse. Alors même que le Conseil national de sécurité ne s'est pas encore réuni, force est de constater que des ministres déclarent qu'ils choisiront une autre date et qu'ils prendront telle ou telle mesure.

Permettez-moi de vous dire – en m'abstenant de commenter tout ce qui a été réalisé par le groupe d'experts – que, si nous voulons nous montrer efficaces, nous avons besoin que les citoyens adhèrent aux positions qui seront prises. Pour ce faire, elles doivent être claires, solides et unanimes. Cela ressortit évidemment à votre responsabilité.

Si votre gouvernement endosse une autre responsabilité écrasante, c'est celle qui consiste à apporter les garanties indispensables au contrôle du virus, de façon à éviter des rebonds après la sortie du confinement. Ces garanties sont triples. D'abord, il s'agit d'éteindre les foyers d'épidémie qui persistent dans certaines maisons de repos et ailleurs. Toute l'énergie doit être déployée à cette fin. Ensuite, il importe de maximiser les mesures barrières. Non, il n'est pas normal qu'aujourd'hui, certains soignants n'aient toujours pas reçu suffisamment d'équipements de protection. Je pense, par exemple, aux infirmiers à domicile qu'on envoie parfois au front en leur indiquant qu'ils ne doivent même pas porter de masque, comme le dit Sciensano. Oui, madame la première ministre, maximiser les mesures barrières pour nos concitoyens, cela signifie ajouter le port systématique du masque dans les transports en commun et les magasins. Encore faut-il qu'il soit disponible!

Le **président**: Vous devez conclure, madame Fonck.

02.11 **Catherine Fonck** (cdH): Enfin, il faut bien évidemment aborder le volet du *testing*. (...)

02.12 **Nawal Farih** (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de eerste minister, morgen komt de Nationale Veiligheidsraad samen. Ik hoop oprecht dat men duidelijker zal communiceren dan vorige week. Vorige week hebben wij een dramatische vorm van communicatie gezien die voor meer onduidelijkheid heeft gezorgd en voor meer vragen dan antwoorden.

Als ik zie dat er gisteren dan ook nog een lek in de pers was, die de bevolking met vragen achterlaat, spreek ik u aan als leider van deze regering.

Het zijn uitzonderlijke omstandigheden. We zijn ons ervan bewust dat dit nieuw is voor ons allemaal. Ondanks de betreuenswaardige uitspraken die ik hier vandaag jegens u heb gehoord, wil ik u laten weten dat ik wel geloof in uw premierschap, maar dat ik wel om meer leiderschap vraag.

Geef de mensen de rust die ze verdienen. De voorbije weken is iedereen in zijn kot gebleven. Men heeft de maatregelen zo goed mogelijk proberen op te volgen. Nu is het tijd om de mensen hoop te geven en een exitstrategie te geven met uitleg per doelgroep, per sector, stap per stap als het moet, zodat men die duidelijkheid kan verschaffen.

Mevrouw de eerste minister, wat is het strategieplan van de federale regering voor de exit, vooral als het gaat om mondklappers? Ik heb vernomen dat mondklapperfilters aan de bevolking zullen worden bezorgd. Klopt dit? Ik had daarop graag een antwoord met ja of neen gekregen. Zijn deze daadwerkelijk beschermend? Of geven wij mensen een vals gevoel van veiligheid?

Ik wil ook oproepen om er morgen voor te zorgen dat de richtlijnen duidelijk worden gecommuniceerd. Is de regering daar klaar voor? Uitstellen is in dit geval immers beter dan slechte informatie geven.

De **voorzitter**: Dan geef ik nu het woord aan de eerste minister. Mevrouw de eerste minister, als dat lukt voor u, vraag ik u om de timing van tien minuten te respecteren. Daarna volgt nog een repliek van een minuut voor de meer dan tien sprekers.

02.13 **Sophie Wilmès**, première ministre: Monsieur le président, mesdames et messieurs les députés, depuis plusieurs jours, les indicateurs qui nous permettent de suivre l'évolution du COVID-19 sont effectivement encourageants. Nous remarquons que le nombre de reproduction du coronavirus (la valeur R) est en moyenne de 0,8. Cela signifie qu'une personne malade infecte en moyenne 0,8 autres personnes. Cette valeur R se situait à 2 ou 3 avant l'annonce des mesures prises pour limiter la propagation du virus.

Depuis le début de cette crise, 9 800 personnes hospitalisées ont par ailleurs pu quitter l'hôpital. C'est le résultat du travail acharné de nombreux de nos concitoyens. Nous les en remercions.

Nous ne devons pas pour autant relâcher nos efforts, car nous savons que la situation reste très fragile. La lassitude, l'anxiété, le manque de nos proches ou encore la météo ensoleillée peuvent nous pousser à être moins vigilants, considérant qu'une petite entorse au confinement n'est peut-être pas si grave. Et pourtant, chaque acte que nous posons peut avoir des conséquences pour nous-mêmes, mais aussi pour nos proches.

Les données sanitaires le prouvent: le non-respect des mesures se traduit généralement deux semaines plus tard par une hausse des hospitalisations. Il est donc essentiel de continuer à respecter les mesures décidées. Il est tout aussi important de s'isoler dès les premiers symptômes en attendant l'avis du médecin.

Vous le savez, le Conseil national de sécurité élargi aux ministres-présidents a décidé mercredi dernier de prolonger jusqu'au 3 mai les mesures générales de confinement et de distanciation sociale, tout en prévoyant quelques assouplissements afin de rendre le confinement plus supportable au quotidien.

Une nouvelle réunion du Conseil national de sécurité se tiendra demain. L'objectif est d'élaborer, sur la base des recommandations du GEES, un plan par étapes pour un déconfinement progressif. Ce plan devra chercher un juste équilibre entre la préservation de la santé, qu'elle soit physique ou mentale, l'accomplissement de la mission de pédagogie, la relance économique et bien sûr le maintien du bien-être social et la protection des plus fragiles.

La priorité sera toujours donnée à la santé de nos concitoyens. La situation sanitaire sera donc monitorée de près. C'est elle qui conditionnera le passage d'une étape à l'étape suivante. Cela signifie, et il faut être très clair à ce sujet, qu'un retour en arrière n'est jamais exclu. C'est la philosophie même du travail que nous sommes en train de faire. Si, à un moment, il apparaît que la propagation du virus n'est plus sous contrôle, nous devons faire marche arrière. Et je vais vous dire: nous voudrions faire marche arrière!

Wij zullen moeten vertrouwen op de wetenschappelijke expertise, alsook op enige flexibiliteit in de uitvoering, om zo dicht mogelijk bij de realiteit op het terrein te blijven. Ons vermogen om het effect van een aantal maatregelen te voorspellen, is immers beperkt. Wij zullen dus stap voor stap moeten gaan, geleidelijk aan, afhankelijk van de situatie op het terrein; dat is heel belangrijk.

Er is heel wat informatie naar de pers gelekt, wat ik natuurlijk betreurt, gezien wat er op het spel staat. In dit soort zaken is dat niet alleen respectloos ten opzichte van het werk, dat wij allemaal samen gedaan hebben, maar vooral compleet onverantwoordelijk tegenover de bevolking. De afbouw is een heel delicate operatie en wij kunnen ons niet veroorloven dat onze boodschap aan de bevolking vertroebeld geraakt.

Comme je vous l'ai dit, la stratégie du déconfinement est très délicate. Non seulement la Belgique n'a jamais dû développer ce type de stratégie, et c'est d'ailleurs tant mieux, mais elle concerne aussi tous les pans de notre société, à savoir l'organisation de l'éducation, la santé, l'organisation du travail, l'ouverture ou non des commerces, l'organisation de notre vie sociale et même, d'une certaine manière, notre vie privée. Ce sont autant de points au sujet desquels la population – je le comprends – souhaite recevoir très vite des perspectives, mais aussi des garanties.

Je préviens d'ores et déjà que nous pourrons donner des perspectives, mais qu'en revanche, nous ne pourrons pas donner de garanties. En effet, le déconfinement sera appréhendé au fur et à mesure de l'évolution de la situation sanitaire.

Pour ce qui concerne les mesures qui doivent être prises relatives aux commerces, nous souhaitons que tous les commerces soient placés sur un pied d'égalité et puissent redémarrer avec les mêmes chances de réussite, quelle que soit leur taille ou la nature de leur activité.

De manière plus globale, le fédéral et les entités fédérées ont pris une série de mesures pour atténuer autant que possible l'impact économique de cette crise sur les citoyens, les travailleurs, mais aussi les entreprises. Ces mesures ont permis de répondre en grande partie aux conséquences immédiates et inédites liées à ce choc économique majeur, mais ce n'est, bien sûr, pas suffisant.

La perspective d'un déconfinement va permettre, petit à petit, le redémarrage de l'économie. Toutefois, nous devons, bien entendu, soutenir cette dernière en mettant en place de nouveaux dispositifs, ce qui se fera évidemment au fur et à mesure du déconfinement puisque la situation est appelée à évoluer à nouveau.

C'est au sein du Conseil national de sécurité que des décisions seront prises quant aux prochaines étapes. Je tiens ici à souligner que ces décisions seront prises uniquement dans ce cadre et seulement à ce moment-là, et donc pas dans la presse, pas via des fuites, pas via des interviews. C'est le Conseil national de sécurité qui décide. Si vous souhaitez être attentifs, ne fût-ce qu'une fois, c'est à l'issue de ce Conseil qu'il faudra l'être.

In het kader van de exitstrategie zullen drie aspecten bijzonder belangrijk zijn: het dragen van een mondmasker, testing en *tracing*.

Mondmaskers zullen een heel belangrijke rol spelen in de afbouwstrategie. Net zoals voor andere aspecten kan ik in dit stadium niet ingaan op de standpunten die morgen in overleg met de andere entiteiten zullen worden ingenomen.

Over de kwestie zal worden beslist in de Nationale Veiligheidsraad, in aanwezigheid van de ministers-presidenten van de deelstaten, die bevoegd zijn voor het preventiebeleid. In elk geval moeten de regels dezelfde zijn voor het hele land.

Op federaal niveau werken wij alvast aan de ontwikkeling van middelen om de mensen te ondersteunen wanneer zij zich individueel willen beschermen. In dat opzicht hebben wij zorgvuldig nota genomen van de conclusies van de RMG en vandaag ook van de GEES in hun verslagen, alsook van de bezorgdheden van de verschillende sectoren.

Bovendien zijn er ook de afgelopen weken dankzij de burgerinitiatieven lokaal al veel stoffen maskers gemaakt. Dat is een goed voorbeeld van solidariteit.

La question du *testing* a aussi été posée. Il fait l'objet d'une analyse constante par le RMG, comme vous le

savez. Le RMG doit évidemment adapter ses procédures au fur et à mesure de l'évolution. L'objectif est bien entendu de tester un maximum de personnes, en commençant principalement par ceux qui en ont impérativement besoin, à savoir les personnes présentant des symptômes grippaux, le personnel et les patients des hôpitaux, le personnel et les résidents des maisons de repos et de soins, mais aussi des autres communautés, puisque le monde ne s'arrête pas là. Je pense que ma collègue Maggie De Block reviendra sur cette question.

Je terminerai par le *tracing*, monsieur le président.

Ook al is *tracing* een regionale bevoegdheid, alle initiatieven ter zake moeten goed gecoördineerd worden tussen de verschillende entiteiten. Het federale niveau kan zeker steun geven om ze te helpen slagen. Er is heel veel discussie over de ontwikkeling van een app. Als de regio's kiezen voor de ontwikkeling van zo'n app, zal de federale regering steun bieden, zeker en vast wat het wetgevend kader betreft. Hierover zal dan zeker moeten gedebatteerd worden in het Parlement. Collega De Backer zal naar aanleiding van de gestelde vraag daarover zeker meer details geven.

02.14 Sophie Rohonyi (DéFI): Monsieur le président, madame la première ministre, je vous remercie pour vos réponses. Vous parlez de perspectives et de garanties. J'aimerais justement qu'on arrête de donner de faux espoirs à la population. Si on lui annonce un déconfinement, si on recommande le port du masque, si on promet un dépistage massif, il faut être en mesure de l'assurer, à tout le moins pour les personnes au minimum symptomatiques, comme vous l'avez dit.

Vous avez rappelé notre objectif en matière de tests mais vous ne répondez toujours pas à la question de savoir comment rencontrer cet objectif, alors que l'Organisation mondiale de la Santé, depuis le 23 janvier 2020, promet un dépistage massif de la population.

Madame la première ministre, je suis très déçue par vos réponses. J'entends de la prudence dans vos propos et je vous en remercie. Mais je voulais aussi entendre des propos plus proactifs car c'est ce que la population attend. Il faut des perspectives d'avenir mais aussi des réponses à ses questions.

02.15 Barbara Creemers (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de eerste minister, wij hebben u en uw regering het vertrouwen gegeven om ons door de huidige crisis te loodsen. Dat vertrouwen mag echter niet worden geschaad, zeker niet door politieke profileringsdrang.

De crisis is nog niet voorbij, verre van zelfs. Wij hebben nu nood aan eenheid van commando, die verder gaat dan lekken betreuren, vrijwilligers ondersteunen of aanbevelingen doen.

Mevrouw de eerste minister, u hebt morgen na de Nationale Veiligheidsraad een nieuwe kans om onze bevolking met eenheid van commando en de empathie die u eigen is, toe te spreken. Claim dat leiderschap waaraan iedereen in deze crisis nood heeft.

02.16 Reccino Van Lommel (VB): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de eerste minister, zoals steeds antwoordt u ook nu niet op onze vragen.

Deze regering staat voor chaos en besluiteloosheid. Kijk naar andere landen, die wel een helder exitplan hebben. U, mevrouw de eerste minister, bent geen leider van het volk, maar u laat wel onze bevolking, haar economie en haar bedrijven lijden.

Uw eerste test met de doe-het-zelfzaken was een grote flop. De ene blunder na de andere stapelt zich op. Uw zogenaamde werkgroepen, die de exit voorbereiden, zijn zo lek als een zeef en creëren onduidelijkheid. U communiceert oeverloos te laat en zorgt door uw onduidelijke plannen voor oneerlijke concurrentie. Door uw besluiteloosheid zit u in de zakken van onze mensen, die geen uitzicht hebben op wanneer ze terug kunnen gaan werken. U zit ook in de zakken van onze bedrijven, die perfect kunnen openen.

Mevrouw de eerste minister, ik hoop oprecht dat de opgestapelde blunders van de voorbije weken geen voorbode zullen zijn van een nieuwe economische lijdensweg.

02.17 Tim Vandemput (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de eerste minister, ik dank u voor uw antwoorden.

Collega's, de handelaars, de ondernemers, in de kerkstraat of de dorpstraat van elke gemeente, vormen het economisch hart van onze samenleving. Zij willen opnieuw doen waar zij goed in zijn, ondernemen. Wij, liberalen, vinden dat dit op een gelijk speelveld moet kunnen. Gelijkheid voor alle ondernemingen. Graag dus geen uitzonderingen meer voor de ene en niet voor de andere.

Als dat gebeurt, en als er een duidelijk kader komt om social distancing te organiseren voor de kleine zelfstandigen, zullen zij de eersten zijn om die goed en degelijk te organiseren en te controleren.

Kledingzaken willen zelfs op afspraak beginnen werken in hun opstartfase. Zij willen dat echt wel doen, maar zij willen aan het werk! Wij rekenen erop, mevrouw de eerste minister, dat alle handelaars, alle winkels, alle ondernemers snel aan de slag kunnen gaan, dat zij gelijktijdig aan de slag kunnen gaan, en dat zij duidelijke regels krijgen om de veiligheid op de werkvloer te organiseren.

02.18 Meryame Kitir (sp.a): Dank u voor uw antwoord, mevrouw de eerste minister.

Ik ben blij te horen dat u in uw beslissing onze oproep volgt om goed rekening te houden met de balans tussen werk en privé. Ik ben ook blij te horen dat de beslissingen samen met de Gemeenschappen genomen moeten worden en dat alles in zijn geheel bekeken moet worden.

Ik ben ook blij te horen dat er mondklappers voor iedereen moeten zijn. Waar ik mij wel een beetje zorgen om maak, is dat ik u hoor zeggen dat u daarvoor ook gaat rekenen op burgerinitiatieven. Ik wil ertoe oproepen dat elke burger hetzelfde masker krijgt, met dezelfde bescherming. Het kan niet zo zijn dat de ene burger beter beschermd wordt dan de andere.

Als u morgen de beslissing neemt dat iedere burger een mondklapper moet hebben, hoop ik van harte dat iedereen een gelijke behandeling en ook een gelijk veiligheidsgevoel zal krijgen.

02.19 Jean-Marie Dedecker (ONAFH): Ik moet u feliciteren, mevrouw. U bent ontzettend consequent: u bent zeer duidelijk in uw onduidelijkheid. U zou er eens over kunnen nadenken, mevrouw, dat gezondheidszorg samengaat met economie. Gelukkig hadden we een mol, zodat de bevolking toch enige hoop heeft dat er in de toekomst iets zal gebeuren.

Ik antwoord nog kort op mevrouw Dock over het vervalsen van de statistieken.

Ik zal kort en duidelijk zijn. In mijn gemeente zijn er 4 woon-zorgcentra, 358 oudjes zitten er opgesloten. Ik zal hout vasthouden: er is geen enkele besmetting, geen enkel overlijden door corona. Er zijn 12 overlijdens geweest en die werden doorgegeven als natuurlijke overlijdens. Ze zijn ook zo genoteerd door het instituut voor de statistiek. Stop dus met jullie wanbeleid weg te steken achter het vervalsen van de statistieken.

02.20 Christian Leysen (Open Vld): Madame la première ministre, merci d'avoir mis les points sur les i concernant la communication. "Trop de cuisiniers gâtent la sauce", surtout s'ils passent trop de temps dans les médias. N'hésitez pas à en mettre certains en confinement s'ils exagèrent!

Als ondernemer apprecieer en waardeer ik al de mensen die zich inzetten. Het is immers al te eenvoudig om cassandravoorspellingen te doen en kritiek te formuleren. De sociale partners, werkgevers en werknemers, hebben duidelijk uitgesproken dat zij willen werken.

Ik vraag nog eens speciale aandacht voor de kmo's die toch de motor zijn van een echt duurzame economie. Die aandacht is nodig opdat ook zij hun kapitaalbasis kunnen herstellen. Daarbij moeten wij hen helpen.

02.21 Magali Dock (MR): Madame la première ministre, je vous remercie pour vos réponses. Vous l'avez dit: le déconfinement requerra de la patience et de la mesure, ce dont vous avez toujours fait preuve.

Monsieur Dedecker, comparaison n'est pas raison. De la mesure!

Ce déconfinement se fera par étapes et la stratégie pour le mener à bien repose sur plusieurs éléments complexes importants. L'équilibre est délicat. Vous l'avez dit, les choix posés dans le futur seront toujours guidés par l'évolution de la crise sanitaire. La santé de nos citoyens reste la priorité. Nous appelons à la collaboration de chaque niveau de pouvoir. Bien entendu, chacun, à son niveau, assumera ses responsabilités.

02.22 Peter De Roover (N-VA): Mevrouw de premier, u staat voor een moeilijke oefening. Daarover kunnen we het wel eens zijn.

De schijfsgewijze heropstart is echter absoluut dringend om economische redenen. Wij mogen de band met het tempo van onze buurlanden zeker niet verliezen, want anders zal de maakindustrie blijvende schade oplopen.

Dit is, enerzijds, een solidariteitsmaatregel en we moeten ervoor zorgen dat de zware factuur door zoveel mogelijk schouders gedragen kan worden. Het is, anderzijds, ook een gezondheidsmaatregel, want ik was niet de enige die hier op de mentale gezondheid heeft gewezen van veel mensen die vandaag lijden.

Zorg er na de beslissingen wel voor dat de communicatie eenvoudig en helder is. Verdrink niet in kunstmatige afbakeningen die frustratie teweegbrengen bij mensen die zich dan onrechtvaardig behandeld voelen omdat zij hun zaak niet mogen openen en anderen wel. Vertrouw ook op het gezond verstand van werkgevers en werknemers om hier constructief en veilig mee om te springen.

02.23 Catherine Fonck (cdH): Madame la première ministre, je vous remercie pour votre réponse. Vous ne voulez pas donner de garanties mais dans le fond, votre job et votre devoir, c'est d'assurer que le minimum minimorum soit effectif, et il ne l'est pas encore.

En effet, aujourd'hui, on ne peut toujours pas dépister dès le moindre doute parce que les directives de Sciensano ne le permettent pas. La liberté du prescripteur comme annoncée il y a quinze jours n'est toujours pas effective. On doit pouvoir dépister tous les contacts. En la matière, il y a encore un travail énorme à réaliser pour convaincre chaque citoyen que s'il est positif, il devra effectivement s'isoler. Ce sera un enjeu majeur de la sortie du confinement.

De la même manière, aujourd'hui encore, là où on devrait maximiser les protections, on en est toujours à juste conseiller le port du masque en public alors même que vous devriez convaincre chaque citoyen que c'est dans son intérêt et dans l'intérêt de tous de le porter. (...)

02.24 Nawal Farih (CD&V): Ik wil nogmaals benadrukken dat ik in u geloof als premier en ik heb er vertrouwen in dat u ons als leider van de regering door de crisis kan helpen. We hebben al een hele weg afgelegd. Ik hoop dan ook dat we de komende weken de rust kunnen bieden die de bevolking zoekt.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: Mevrouw de eerste minister, het is 14.55 uur. Er rest u nog een vraag van de heer Hedebouw over de solidariteit van de ministers met het volk.

03 Vraag van Raoul Hedebouw aan Sophie Wilmès (eerste minister) over "De solidariteit van de ministers met het volk" (55000638P)

03 Question de Raoul Hedebouw à Sophie Wilmès (première ministre) sur "La solidarité des ministres avec la population" (55000638P)

03.01 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de eerste minister, gisteren kwam er een fantastisch initiatief van de havenarbeiders in Antwerpen. Zij hebben besloten om een deel van hun coronapremie aan het ZNA Antwerpen te schenken, dat daarmee een veertigtal tablets voor coronapatiënten in het ziekenhuis zal kopen. Ik krijg kippenvel van zo'n solidariteit.

Waarom is dat mogelijk bij dokwerkers, brandweerlieden, buschauffeurs, poetsvrouwen en winkelpersoneel? Waarom is die klassesolidariteit niet mogelijk in de politieke wereld? Dat is ook de reden waarom wij hebben gevraagd of de Parlementsleden niet eenmalig een deel van hun maandloon zouden kunnen afstaan, uit solidariteit met de coronapatiënten.

Waarom kan dat niet? Het gebeurt in veel andere landen, zoals Bulgarije, Turkije, Griekenland en Marokko. Al die landen nemen dergelijke initiatieven. Waarom is wat in die landen mogelijk is, niet mogelijk in ons land?

Wij hebben een voorstel ingediend, maar alle partijen, behalve Groen, zagen dat niet zitten. CD&V, Open Vld, sp.a en Vlaams Belang, allemaal zagen ze dat niet zitten. Zij willen hun geld in hun eigen zakken houden. Niemand komt op voor solidariteit. Waarom is dat niet mogelijk?

PVDA heeft zelf het goede voorbeeld gegeven. Onze Parlementsleden hebben 140.000 euro van hun loon geschonken. Men moet immers eerst met zichzelf beginnen. Geen woorden, maar daden.

Mevrouw de eerste minister, mijn vraag is heel duidelijk. Is het niet mogelijk dat de politieke wereld en de regering beslissen dat een deel van hun aanzienlijk loon – toch 10.000 euro – naar de strijd tegen het coronavirus zou gaan?

In de pers staat vandaag dat de heren De Croo en De Backer ermee akkoord gaan om dit punt aan de ministerraad voor te leggen. Wat zal daar beslist worden?

03.02 Eerste minister **Sophie Wilmès**: Mijnheer de voorzitter, mijnheer Hedebouw, bedankt voor uw vraag. Ik merk dat u voor minister De Croo spreekt, van wie ik zie dat hij zich erover verbaast dat u hem bepaalde woorden in de mond legt. Dat gebeurt niet de eerste keer, maar voor u vormt dat waarschijnlijk geen probleem.

In deze moeilijke tijden tonen veel burgers zich inderdaad vrijgevig en solidair, ook Parlementsleden, regeringsleden en lokale verkozenen. Zij geven financiële steun aan de belangrijkste spelers in de strijd tegen het coronavirus en zij helpen ook op andere manieren, wat ook een mogelijkheid is om steun te tonen. Het is ieders volledige vrijheid. Wat zij doen, is inderdaad zeer gevarieerd, maar zij hebben één ding gemeen: zij doen dat belangeloos en zonder er ruchtbaarheid aan te geven. Ieder blijft dus de vrijheid hebben in het maken van eigen keuzes, naar eigen eer en geweten.

Il ne faut pas faire de la publicité pour autant. Être solidaire, c'est quelque chose que l'on vit intérieurement. On peut faire preuve de solidarité en le montrant à tout le monde. Pour ma part, je connais des gens qui font beaucoup plus sans le dire à personne. (*Applaudissements*)

03.03 **Raoul Hedebouw** (PVDA-PTB): Madame la première ministre, votre réponse me déçoit franchement.

En effet, je constate que de plus en plus de parlements et de gouvernements dans le monde prennent cette décision, qui est éminemment politique, puisque les ministres et les parlementaires témoignent ainsi d'un geste public de solidarité. Quand 30 à 40 % de la population perdent énormément en termes de pouvoir d'achat – près de 50 % pour les petits indépendants –, pourquoi le monde politique ne pourrait-il pas prendre une décision collective en réduisant un mois durant – c'est bien là, la question! – son salaire de 50 %?

Ce n'est pas un choix farfelu, étant donné que d'autres assemblées l'ont exprimé à l'étranger. Du reste, en 2012, la Chambre avait décidé de réduire de 5 % la rémunération des députés exactement pour la même raison. Donc, cette proposition tient la route. Je trouve dommage l'imposition d'un tel tabou sur cette question.

Le **président**: Veuillez conclure, monsieur Hedebouw.

03.04 **Raoul Hedebouw** (PVDA-PTB): Je demanderai aux ministres De Croo et De Backer de rectifier leurs propos reproduits dans les colonnes du groupe Sud Presse. (...)

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

04 **Vraag van Katleen Bury aan Koen Geens (VEM Justitie, Regie der Gebouwen en Europese Zaken) over "De terugbetaling van het leefloon dat wegens de coronacrisis vrijgelaten gevangenen ontvangen" (55000631P)**

04 **Question de Katleen Bury à Koen Geens (VPM Justice, Régie des Bâtiments et Affaires européennes) sur "Le remboursement du revenu d'intégration versé aux détenus libérés dans le cadre de la crise" (55000631P)**

04.01 **Katleen Bury** (VB): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, Jan Modaal viel deze week weer eens van zijn stoel toen hij in de media mocht vernemen dat een twintigtal gedetineerden de gevangenis van

Hasselt mochten verlaten. Als reden daarvoor werd het vermijden van een uitbraak van corona in de gevangenis meegedeeld.

Gelet op het falende gevangenisbeleid is dat niet alleen in Hasselt het geval, maar ook in een aantal andere gevangenissen. Alsof dat nog niet genoeg is, krijgen die gedetineerden een leefloon, omdat zij de gevangenis verlaten onder de noemer "vrijgesteld omwille van billijkheidsredenen".

Hoeveel meer kan men de lotto winnen? Het is een kaakslag voor alle mensen in dit land die zich tijdens deze zware crisis dienen te beredderen, in de grootste onzekerheid leven en niet weten of zij al dan niet financieel kopje onder zullen gaan.

Ik weet dat dit geen federale materie is, maar het is wel door een federale keuze dat Vlaanderen moet betalen. Vandaar mijn duidelijke vraag aan u. Worden de inkomsten die nu naar die gedetineerden gaan terugbetaald door u? Hoe zult u dat regelen? Als zij terug naar de gevangenis gaan, zullen zij dan werk verrichten om die inkomsten terug te betalen?

04.02 Minister **Koen Geens**: Mevrouw Bury, er zijn twee soorten coronavrijgelatenen.

Ten eerste, er zijn degenen die vrijgelaten worden met onderbreking van straf, wat wil zeggen dat zij geen penitentiair verlof genieten, maar vrijgelaten worden met onderbreking van hun straf. Als zij terugkomen, tellen de dagen waarop zij buiten de gevangenis zijn geweest dus niet mee. Die mensen hebben geen recht op een leefloon, krachtens de wetgeving op de maatschappelijke integratie. Het gaat om het KB van 11 juli 2002, artikel 39. Als zij bijstand willen, dan moeten zij zich voor bijzondere sociale hulp tot het OCMW richten, meer bepaald tot het bijzonder comité voor de sociale dienst van het OCMW. Voor hen is er dus in niets voorzien. Voor hen gaat wat u "de lotto winnen" hebt genoemd niet op. Het gaat om 411 personen.

Ten tweede, 180 mensen zijn zes maanden vóór het einde van hun straf voorwaardelijk in vrijheid gesteld, iets vroeger dan gebruikelijk, zoals wij vroeger al met de vreemdelingen zonder verblijfstitel deden. Die mensen krijgen wel een leefloon, omdat het hun wordt toegekend door het koninklijk besluit van 11 juli 2002.

Ik laat het aan u om te beoordelen of dat de lotto winnen is, maar u moet wel begrijpen dat die mensen in de gevangenis eten en drinken krijgen. Een gevangene kost ons per jaar gemiddeld 50.000 euro, maar die kosten vallen natuurlijk weg als men, tijdelijk of definitief, uit de gevangenis wordt verwijderd, dus misschien compenseert dat elkaar wel.

Ik vond het woordje "lotto" echter slecht gekozen in deze tijden, omdat die mensen de gevangenis moeten verlaten om de gevangenissen van overbevolking te redden en minder besmettingsgevaar te creëren. Dat gebeurt altijd onder voorwaarden en als er één voorwaarde niet wordt gerespecteerd, dan – als ik de woorden van collega De Block mag gebruiken – moeten zij terug naar hun kot, maar dan een kot waarin u niet graag zou zitten.

04.03 **Katleen Bury** (VB): Mijnheer de minister, wij zijn misschien wel bezig met de uitbouw van de gevangenissen, maar dat is veel te laattijdig gebeurd en daardoor zijn de gevangenissen nu overbevolkt. Nu zitten wij met de gebakken peren en moeten er mensen worden vrijgelaten. Dat is het grote probleem.

Ik vind het toch straf dat de bevolking niet weet of zij deze maand of volgende maand nog zal rondkomen, terwijl Vlaanderen ondertussen voor Sinterklaas speelt. Door uw wanbeleid moet u nu gevangenen vrijlaten. Wij zullen u daarvoor nog verder op het matje roepen.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

05 **Vraag van Peter Mertens aan Sophie Wilmès (eerste minister) over "De voorwaarden voor de toekenning van staatssteun aan bedrijven" (55000628P)**

05 **Question de Peter Mertens à Sophie Wilmès (première ministre) sur "Les conditions d'octroi de l'aide d'État aux entreprises" (55000628P)**

05.01 **Peter Mertens** (PVDA-PTB): Mijnheer de minister, in goede tijden zijn de bedrijfswinsten voor de aandeelhouders en in slechte tijden wordt naar de burger gekeken om de rekening te betalen. Dat was zo in 2008 en dat is zo vandaag. Ik vind dat verkeerd. Als wij straks opnieuw een paar tientallen miljarden uitdelen

aan het grootbedrijfsleven, moeten er mijns inziens een aantal staalharde voorwaarden worden gesteld. Dat is wat anders dan de liberale politiek van de afgelopen twintig jaar.

Een deel van de grootbedrijven lacht ons vierkant uit. Achthonderd Belgische bedrijven hebben vorig jaar nog 172 miljard euro geparkeerd in belastingparadijzen. Dat is vier keer het bedrag dat nodig is om de coronacrisis te bestrijden. Het kan niet zijn dat die bedrijven vandaag steun zouden krijgen. Een onderneming die haar statutaire zetel, een dochteronderneming of een rekening in een belastingparadijs heeft, zou niet op overheidssteun moeten kunnen rekenen. Daar heeft de PVDA een wetsvoorstel voor ingediend. Men kan niet belastingen ontwijken en tegelijk aanschuiven voor overheidssteun. In Denemarken heeft men dat begrepen; in Polen heeft men dat begrepen. De vraag is, mijnheer De Croo, of wij dat ook in België begrijpen. Wij moeten af van het kapitalistische model waarbij de verliezen er zijn voor de velen die weinig hebben, en de winsten voor de weinigen die veel hebben.

Bent u als minister bereid om uw verantwoordelijkheid op te nemen en in tegenstelling tot de crisis van 2008 deze keer wel staalharde voorwaarden aan het grootbedrijf op te leggen? Ik denk dan aan, ten eerste, geen dividenden uitkeren aan aandeelhouders, ten tweede, geen bonussen uitkeren aan topmanagers, ten derde, geen eigen aandelen opkopen, ten vierde, geen vestiging (...).

05.02 Minister **Alexander De Croo**: De economische kostprijs van de crisis is zeer groot. De Nationale Bank schat die vandaag al op 60 miljard euro. Dat betekent 10 % van de meerwaarde die in ons land wordt gecreëerd. Onze overheid heeft veel maatregelen genomen om bedrijven meer liquiditeit te geven door de lonen van werknemers over te nemen, door uitstel van betaling van belastingen te verlenen, door met de banken een moratorium af te spreken en door een waarborgregeling voor nieuwe leningen uit te werken.

Voor sommige bedrijven zal dat niet voldoende zijn en zullen we meer moeten doen. Ik ben ervan overtuigd dat we ook meer zullen doen. U verwijst naar het voorbeeld van andere landen op het gebied van voorwaarden. Ik heb die andere landen daar niet voor nodig. Vorige week heb ik in de ministerraad een akkoord gesloten over een wetsontwerp op het gebied van flexibiliteit bij de voorafbetaling van vennootschapsbelasting, dat volgende week in het Parlement ter bespreking zal liggen en dat drie voorwaarden oplegt. Wil men van de mogelijkheid gebruikmaken, dan mag men geen dividenden uitkeren, geen aandelen inkopen en geen kapitaalverminderingen doen. Ik toeter misschien niet zo veel als beleidsmensen in andere landen; wij volgen alleszins dezelfde redenering.

In de commissie eergisteren heeft men mij ook de vraag gesteld over fiscale constructies. Mij lijkt het absoluut logisch dat bedrijven die gebruikmaken van constructies in fiscale paradijzen om op een overduidelijke manier belastingen te omzeilen, er van mogen uitgaan dat we hiermee rekening zullen houden als we maatregelen moeten nemen om de bedrijven te redden.

Ik wil toch even duidelijk maken dat de tegenstelling die u steeds probeert te creëren tussen bedrijven en werknemers, echt het laatste is wat we nu nodig hebben. Wat we nu nodig hebben, is dat bedrijven en werknemers samenwerken met elkaar. We zullen de steun van iedereen nodig hebben om uit de crisis te geraken.

05.03 **Peter Mertens** (PVDA-PTB): We zullen alles doen om bedrijven die op een overduidelijke manier gebruikmaken van belastingparadijzen om belastingen te ontduiken, aan te pakken, zo antwoordt u. Dat horen we nu al twintig jaar. Het resultaat van het feit dat men enkel overduidelijke situaties zal aanpakken, hebben we vorig jaar kunnen zien: 172 miljard euro aan winsten worden niet belast. Dat zijn minder inkomsten voor de overheid, minder inkomsten voor de zorg, minder inkomsten om de welvaartsstaat uit te bouwen, omdat een aantal grote bedrijven maatregelen ontwijkt.

Daarom vraag ik dat de regering net iets meer doet dan enkel de 'overduidelijkheid' aan te pakken. Ik vraag een actief beleid om op basis van drie criteria bedrijven aan te pakken, namelijk de bedrijven die de hoofdzetel van hun vennootschap in belastingparadijzen vestigen of ginder een rekening of een dochterbedrijf hebben. Dat is een kwestie van daden. Na twintig jaar is het tijd om daden te stellen in plaats van enkel beloften.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

06 **Vraag van Kathleen Depoorter aan Maggie De Block (Sociale Zaken, Volksgezondheid, Asiel en**

Migratie) over "De federale strategie voor de mondmaskers en de coronatesten" (55000644P)

06 Question de Kathleen Depoorter à Maggie De Block (Affaires sociales, Santé publique, Asile et Migration) sur "La stratégie fédérale en matière de masques et de tests de dépistage" (55000644P)

06.01 Kathleen Depoorter (N-VA): Mevrouw de minister, mijnheer de minister, collega's, we gaan inderdaad naar de exitfase. In het vage antwoord van de premier heb ik gehoord dat we gedisciplineerd en gefaseerd te werk zullen moeten gaan. Dat klopt uiteraard. We zullen als politici onze mensen moeten begeleiden en beschermen.

De N-VA-fractie zegt al van in het begin van deze crisis dat de communicatie tussen de regering en het veld, met name de lokale besturen en de zorgverstrekkers, chaotisch en stroef verloopt. Het lijkt alsof u ons niet hoort. De lokale besturen geven aan dat ze niet langer in de krant willen lezen welke richtlijnen er worden uitgesproken. Ook nu zijn er over het dragen van mondmaskers in de exitfase geen richtlijnen. Om de chaos van de vorige beslissingen te voorkomen, hebben heel wat lokale besturen nu al een beslissing genomen om mondmaskers aan te kopen, in textiel en herbruikbaar of chirurgisch, zonder wetenschappelijke richtlijn, maar omdat ze hun verantwoordelijkheid willen nemen en een beleid willen voeren.

Er is ook verwarring gezaaid. Eerst zouden de mondmaskers niet helpen. Dan zouden ze wel helpen. Minister Geens heeft dan gezegd dat de lokale besturen misschien zouden worden ingeschakeld voor de verdeling. Blijkbaar is er ook een communicatie geweest tussen minister De Backer en een aantal liberale gemeentebesturen dat in mondmaskers zou worden voorzien. Die zouden zelfs door bpost worden verdeeld. Wij vragen ons af waarom niet alle burgemeesters in deze communicatie zijn betrokken.

Wij vragen duidelijkheid. Zullen mondmaskers verplicht worden? Aan welke wetenschappelijke richtlijn moeten die mondmaskers voldoen? Het is geen modegadget. Een mondmasker moet beschermen. Lokale initiatieven zijn heel mooi, maar ze moeten beschermen. Wie zal ze betalen? Wie zal ze verdelen?

Minister De Backer, u zegt al weken dat u naar 10.000 testen zult gaan. (...)

06.02 Minister Maggie De Block: Mevrouw Depoorter, wij gaan nu naar een volgende fase waarin er maatregelen moeten worden genomen om onze economie opnieuw op te starten en ons dagelijks leven weer wat normaler te maken. Dat vergt een complexe organisatie, samen met de deelstaten. Het gaat hierbij niet alleen om de maskers en wie ze moet dragen, iets waarover het advies van de RMG intussen gepubliceerd is op de website van Sciensano. We moeten er ook voor zorgen dat de bezetting in onze ziekenhuizen niet opnieuw stijgt en dat het aantal besmettingen niet weer oploopt.

Er is een strategie voor de volgende periode opgesteld die morgen door de Nationale Veiligheidsraad voorgesteld zal worden. U zult begrijpen dat ik daar niet op vooruit wil lopen.

Ik pleit in dezen wel voor realisme. Het is uiteraard zo dat niet alles tegelijk opnieuw kan opstarten, dat is veel te gevaarlijk. Dankzij de inspanningen van alle burgers is de curve sterk afgeplat, maar het virus is niet weg en we weten dat het gevaarlijk blijft. Het is belangrijk dat wij stap voor stap vooruitgaan, maar het laatste wat wij willen is dat we daarbij teruggefloten worden. In andere landen is dat al gebeurd, daar heeft men met een nieuwe opstoot te maken gekregen.

Het komt erop aan het hele systeem van maatregelen voor de volgende fase operationeel te maken. Daarvoor moeten wij samenwerken met de regio's, de provincies en de gemeenten. We moeten daarbij voorzichtig stappen vooruitzetten want we willen de tweede golf die iedereen vreest vermijden. Omdat u daaraan hecht eindig ik dan ook met een Vlaams spreekwoord, namelijk voorzichtigheid is de moeder van de porseleinwinkel.

De **voorzitter:** Minister De Backer, wenst u hieraan nog iets toe te voegen? Als dat zo is, zal ik mevrouw Depoorter de dubbele spreektijd geven voor haar repliek.

06.03 Minister Philippe De Backer: Ik wil gewoon een aantal elementen toevoegen.

Wij hebben ondertussen meer dan 180.000 PCR-testen afgenomen in België. Gisteren kwamen wij aan meer dan 8.000 testen per dag. De capaciteit is veel groter. Daarom zijn de richtlijnen gisteravond aangepast. Binnenkort zal iedereen die in of uit een zorginstelling komt, nieuwe residenten van collectiviteiten, zorgpersoneel met milde symptomen, getest kunnen worden.

Ook de ziekenhuizen blijven testen. Al die mensen zullen dus getest kunnen worden. Vanaf het moment dat de exitstrategie op gang komt, zullen ook patiënten voor wie de huisarts klinisch onderzoek noodzakelijk acht op basis van *influenza-like symptoms* getest kunnen worden.

Het blijft de arts die beslist. Vandaar dat wij op dit moment met de huisartsen en de triagecentra aan het bekijken zijn hoe wij *contact tracing* kunnen opzetten. Dan kunnen wij eindelijk de volle capaciteit die is opgebouwd via de verschillende platformen, hospitalen en klinische labo's, ten volle gaan benutten.

Ik ben er absoluut van overtuigd dat om een tweede golf te vermijden al die testcapaciteit samen nodig zal zijn.

06.04 Kathleen Depoorter (N-VA): Mijnheer en mevrouw de minister, dank u voor uw antwoord. Ik hoop dat de lokale besturen morgen eindelijk duidelijkheid zullen krijgen over de mondmaskers.

Doordat de federale regering heeft nagelaten nu al een beslissing te nemen over het wel of niet dragen van mondmaskers in het exitscenario, en daarover ook niet gecommuniceerd heeft aan de lokale besturen, zijn de lokale besturen zelf overgegaan tot het bestellen van mondmaskers.

Er kon op zijn minst overlegd worden met de lokale besturen. Dan wisten zij wat hen te doen stond. Dan konden zij wachten tot de beslissing genomen was. De chaos die in de voorbije dagen gecreëerd is door de beslissingen, is een chaos die de lokale besturen, de burgemeesters die verantwoordelijkheid nemen voor hun bevolking, niet wensen.

Zij hadden geen wetenschappelijke insteek. Zij hadden geen richtlijnen. Ik herhaal: de lokale initiatieven zijn zeer mooie initiatieven, maar onze mensen moeten beschermd worden.

De bezorgdheid van onze N-VA-fractie gaat uit naar de hele bevolking, niet alleen naar de burgemeesters van de juiste kleur. Wij vragen consequente wetenschappelijke richtlijnen, daadkracht in de beslissingen, en overleg met de lokale besturen.

Wat de testen betreft, mijnheer De Backer, zegt u al weken dat u meer zou gaan testen. Ik hoop effectief dat dit nu waar is. Wij hebben een geneeskunde met twee snelheden. Wie kan betalen, gaat naar de huisarts voor een test, wie niet kan betalen, moet wachten. Er wordt niet voldoende getest. Uw antigen testen blijken ook niet te werken. Dat hebt u zelf in de commissie gezegd.

Kortom, mijnheer de minister, zorg ervoor dat onze artsen kunnen testen, dat onze burgemeesters kunnen zorgen voor hun bevolking, en dat alles doordacht is en gebaseerd op wetenschap.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

07 Questions jointes de

- Khalil Aouasti à Philippe De Backer (Agenda numérique, Télécommunications et Poste) sur "L'état des lieux concernant l'application de traçage pour lutter contre le COVID-19" (55000633P)

- Sammy Mahdi à Philippe De Backer (Agenda numérique, Télécommunications et Poste) sur "L'application mobile de traçage pour lutter contre le COVID-19" (55000648P)

07 Samengevoegde vragen van

- Khalil Aouasti aan Philippe De Backer (Digitale Agenda, Telecommunicatie en Post) over "De stand van zaken met betrekking tot de COVID-19-traceerapp" (55000633P)

- Sammy Mahdi aan Philippe De Backer (Digitale Agenda, Telecommunicatie en Post) over "De corona-app" (55000648P)

07.01 Khalil Aouasti (PS): Monsieur le président, monsieur le ministre, voici dix jours, je vous interrogeais sur le projet de création d'une application dite "corona" qu'une *task force* développait sans aucune transparence. Je vous exprimais mes vives inquiétudes en ce que l'engouement pour la création d'une application mobile, qui devait aider à la stratégie de déconfinement, ne pouvait avoir pour effet pervers de tracer tous nos mouvements et porter atteinte à nos droits et libertés individuelles.

Voici près d'une semaine, vendredi dernier, on nous annonce préparer une stratégie de déconfinement

progressif dont le *tracking* serait un axe central, à nouveau sans qu'aucune garantie ne soit offerte. Voici trois jours, lundi, subitement, les Régions se sont retrouvées en première ligne pour devoir organiser le traçage et être prêtes pour le 4 mai 2020, c'est-à-dire demain.

Les Régions prennent leurs responsabilités et ont annoncé qu'elles mettraient en place un suivi humain des personnes infectées par la pandémie dans le cadre du déconfinement, une stratégie sans *tracking* systématique, sans application, sans enregistrement des données personnelles et offrant enfin des apaisements en termes de respect des droits et libertés individuelles.

On ne peut que se réjouir de cette initiative. Néanmoins, aujourd'hui, le fédéral ne peut totalement se défaire de ses responsabilités et doit assurer un rôle de coordination. La pandémie n'est en effet pas un problème local, régional ou fédéral. C'est un virus qui ne connaît ni les frontières, ni les répartitions de compétences.

Dès lors, monsieur le ministre, comment expliquez-vous la volte-face du gouvernement fédéral qui se défait de ses responsabilités sur les Régions? La *task force* "corona" a-t-elle abandonné, oui ou non, toute idée d'application mobile, ce dont je serais franchement satisfait. Je vous le répète: nous ne voulons pas d'une application qui menacerait nos droits et libertés fondamentales. Est-il possible d'avoir un accès au rapport qui aurait été remis à cette *task force*? Ces travaux nous seront-ils présentés? Quand? Et, si l'idée est bien d'abandonner une application de *tracking* (...).

07.02 Sammy Mahdi (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, wij hebben elkaar hier twee weken geleden gezien. Ik heb u toen meegegeven dat ik er opnieuw zou staan, indien ik mij opnieuw ongerust zou maken over de corona-app. Hier ben ik dus.

Ik ben hier, omdat ik het niet zo goed begrijp. Eind maart 2020 was er al een communicatie in de kranten dat er sprake zou zijn van een corona-app. Op 6 april 2020 meldde een krantenartikel dat *tracing* onmiddellijk zou gekoppeld worden aan immuniteitstests zodra die zouden worden afgenomen. Dat waren de woorden van uw woordvoerder.

Twee weken geleden was er hier sprake van die applicatie, die er zou komen. Vervolgens moest ik deze week in de krant echter vernemen dat er geen enkele app zou zijn of misschien wel. Er zou ook misschien een Vlaamse, een Brusselse of een Waalse app zijn en misschien zouden wij zelfs met meerdere apps over heel België werken.

Onduidelijkheid troef dus en bijgevolg is het belangrijk te weten wat de toekomst zal brengen, niet het minst over de privacyvoorwaarden van die mogelijke app.

Zal de app al dan niet verplicht zijn? Zullen de gegevens worden bijgehouden? Hoelang worden ze bijgehouden? Wordt de broncode van de applicatie al dan niet vrijgegeven? Is een dergelijke app al dan niet noodzakelijk? Wat is uw persoonlijke mening daarover?

Daarom zijn mijn vragen voor u de volgende.

Welke verantwoordelijkheid zal u in uw hoedanigheid van federaal minister nemen in de mogelijke uitrol van een mogelijke regionale app?

Aan welke minimumcriteria zullen de apps moeten voldoen om de privacy van de burgers die zich terecht zorgen maken, te garanderen?

07.03 Minister **Philippe De Backer**: Mijnheer de voorzitter, ik wil eerst nog eens duidelijk uitleggen wat contactonderzoek eigenlijk inhoudt.

Contactonderzoek betekent dat op het moment waarop iemand een positieve test aflegt, wordt geprobeerd de nauwe omgeving en de nauwe contacten van die persoon in kaart te brengen om de verspreiding van het virus tegen te houden.

Dit gebeurt al decennialang op een quasi handmatige manier. De arts vraagt met wie de betrokkene contact heeft opgenomen, waarna die personen worden gecontacteerd. Aan die personen wordt dan gevraagd een test af te leggen teneinde op die manier de verspreiding van het virus te stoppen. Dat is altijd de basis van

het contactonderzoek geweest, wat ook bij de huidige epidemie het geval zal zijn.

Dat is ook altijd mijn uitgangspunt geweest. Technologie kan dat niet vervangen. Technologie kan misschien wel een hulpmiddel zijn.

Daarom heeft de taskforce effectief gesproken met een aantal organisaties die bereid waren een dergelijke app te ontwikkelen, vooral met universiteiten en non-profitorganisaties, die op basis van vrijwilligheid en met een open-sourcecode een dergelijke app hebben willen werken.

D'un autre côté, il est toujours aussi clair que le *tracing* des personnes est une compétence des Régions. Il leur revient donc de s'organiser et de s'entendre, même s'il y aura bien sûr un soutien du fédéral, qui mettra certains outils à leur disposition pour la mise en œuvre de cet effort.

Om hiermee aan de slag te gaan, is het voor mij heel duidelijk dat het om een samenwerking gaat tussen de verschillende overheden. Het contactonderzoek moet worden opgezet in de regio's en de federale overheid moet bereid zijn hieraan mee te werken via het eHealth-platform en gedecentraliseerde callcenters. Dat maakt duidelijk waar de verantwoordelijkheden liggen van eenieder.

Het federale niveau is eveneens verantwoordelijk om het kader aan te reiken indien men zo'n app wil gebruiken. Het federale niveau zal de voorwaarden en criteria bepalen, onder meer op het vlak van de bescherming van de privacy en open source.

Uiteraard zal de installatie van zo'n app op vrijwillige basis gebeuren. Men kan mensen daartoe niet verplichten. Wij kunnen de mensen evenmin verplichten, als zij de app al geïnstalleerd hebben, om informatie door te geven, want dat vergt opnieuw een stap waaraan mensen vrijwillig meewerken. Al die zaken zullen wij opnemen in het federaal kader. Vervolgens komt het de regio's en organisaties toe om binnen dat kader een app te ontwikkelen.

Wanneer een of meerdere apps op de markt komen, zullen ze met elkaar moeten kunnen communiceren. Dat zal een van de voorwaarden zijn.

C'est un non-sens d'avoir des applications différentes qui ne peuvent communiquer entre elles.

J'insiste sur le fait que cet effort de traçage pour couper la transmission du virus devra être encadré par du personnel qui assurera le suivi des personnes infectées et prendra contact avec leurs proches pour les tester également. Il donc très important de développer cette capacité de *testing*, qui devra être utilisée dans un effort commun avec les Régions.

07.04 **Khalil Aouasti** (PS): Monsieur le ministre, il y a dix jours, il n'y avait pas de transparence, pas de balise, pas de garantie pour le respect de la vie privée et des droits et libertés et pour que les datas de 11 millions de Belges ne puissent un jour être exploitées par des opérateurs privés à des fins – peut-être – commerciales.

Aujourd'hui, vous ne nous apportez que très peu de réponses susceptibles de nous apaiser quant au rôle que vous entendez donner au fédéral dans cette stratégie de déconfinement pour des motifs institutionnels, qui pourtant vous sont connus depuis toujours, la fédéralisation ne datant pas d'hier.

Je vous avoue qu'il est étonnant qu'à mesure que le déconfinement approche, le gouvernement fédéral tente d'échapper à ses responsabilités alors qu'il y a quelques semaines encore, vous nous expliquiez que le fédéral devrait être le lieu naturel de coordination de la crise.

Comme indiqué il y a dix jours déjà, il existe une priorité essentielle: le *testing*. On nous annonçait 10 000 tests quotidiens, ce qui est loin d'être le cas. Aujourd'hui, heureusement que d'autres niveaux de pouvoir misent sur (...).

07.05 **Sammy Mahdi** (CD&V): Mijnheer de minister, ik ben zeer tevreden dat u over manuele *tracing* spreekt.

Als de collega's gedaan hebben met ruziemaken...(rumoer op sommige banken)

Mijnheer de minister, ik ben zeer tevreden dat u spreekt over de focus op manuele *tracing* in de eerste plaats. Dat gebeurt effectief al jaren zo en dat zal in de eerste plaats ook zo moeten blijven gebeuren.

Ik ben ook blij dat u in iets voorwaardelijkere termen spreekt over een corona-app. Ik hoop nog altijd dat wij naar een gecoördineerde app zullen gaan waarin het federale niveau zijn verantwoordelijkheid neemt, en dat wij niet eindigen met drie apps, waarbij ik een nieuwe app moet downloaden als ik van Vilvoorde naar Brussel ga. Wij hebben één app nodig, als die al noodzakelijk zou zijn.

Vandaag titelt *Het Algemeen Dagblad* in Nederland na een heel groot en transparant onderzoek dat de corona-app daar is afgekraakt geweest. Dat is letterlijk het woord dat *Het Algemeen Dagblad* gebruikt, dus ik hoop dat wij het nodige zullen doen en dat u daarin uw verantwoordelijkheid zult nemen.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

08 Vraag van Kris Verduyckt aan Marie-Christine Marghem (Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling) over "Het onderzoek van de CREG naar mogelijke marktmanipulatie door ENGIE Electrabel" (55000635P)

08 Question de Kris Verduyckt à Marie-Christine Marghem (Énergie, Environnement et Développement durable) sur "L'enquête de la CREG sur une possible manipulation de marché par ENGIE Electrabel" (55000635P)

08.01 Kris Verduyckt (sp.a): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, onze energiemarkt staat op zijn kop. Er is te weinig vraag en er is te veel elektriciteit, met negatieve prijzen op de groothandelsmarkt tot gevolg. Sommigen zullen negatieve prijzen misschien als een goed gegeven beschouwen, maar voor de energiefactuur van de mensen heeft dat vandaag geen gevolg. Integendeel zelfs, op termijn dreigen die negatieve prijzen de kleine leveranciers failliet te doen gaan, met alle mogelijke gevolgen voor hun klanten.

Mevrouw de minister, daarom heb ik u vorige week in de commissie gevraagd waarom de kerncentrales in ons land volle bak moeten draaien. U hebt verwezen naar het antwoord van Electrabel en gesteld dat het vanwege corona- en veiligheidsmaatregelen voor het personeel nu heel moeilijk is om daarop in te grijpen. Het verbaasde mij dan ook om op de website van ENGIE Electrabel te lezen dat vanaf begin mei twee oude kerncentrales, momenteel nog in onderhoud, terug in de energiemarkt zullen worden ingeschakeld. Daartoe is volgens mij namelijk ook extra personeel nodig.

Ik vermoed dus dat er meer aan de hand is, wat overigens wordt bewezen door het feit dat de CREG een onderzoek is gestart naar marktmanipulatie. Uw Vlaamse collega, minister Demir, heeft gisteren trouwens eveneens haar bezorgdheid uitgedrukt en gezegd dat zij u daarover zal interpelleren.

Mevrouw de minister, wij houden ons allemaal aan de maatregelen. Bedrijven sluiten of passen zich aan. Electrabel echter is alleen bezig met de eigen strategie en namens sp.a wil ik verhinderen dat dit straks in de factuur van de mensen terechtkomt.

Mevrouw de minister, bent u het met mij eens dat die oude kerncentrales momenteel best even uit de markt blijven?

Hoe zult u Electrabel ervan overtuigen dat ook dat bedrijf een maatschappelijke rol te spelen heeft in de huidige crisis?

08.02 Minister Marie-Christine Marghem: Mijnheer Verduyckt, in deze materie ontleent de CREG haar bevoegdheden aan de verordening van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011 betreffende de integriteit en transparantie van de groothandelsmarkt voor energie, beter bekend als de REMIT-verordening. Het doel van REMIT is uiteraard een Europees kader voor de regelgeving te scheppen, specifiek voor de groothandelsmarkt, om de werking ervan te verbeteren en om misbruik te verhinderen en in voorkomend geval te bestraffen.

In overeenstemming met haar reglementaire bevoegdheden volgt de CREG het gedrag van alle marktspelers permanent op, wat uiteraard met nog meer aandacht gebeurt tijdens deze zeer uitzonderlijke periode.

De CREG heeft inderdaad vastgesteld dat ENGIE haar nucleaire productie in deze periode niet moduleert. Dat heeft, zoals u al hebt gezegd, gevolgen voor de elektriciteitsmarkt.

Zoals de CREG dit regelmatig doet in het kader van haar bevoegdheden, heeft ze over dit feit specifieke vragen gesteld aan Electrabel. Het is niet ongevoerd dat de CREG een marktspeler vraagt om informatie wanneer zich feiten voordoen die zich niet frequent voordoen en die dus enige verdere toelichting vereisen.

Op dit moment is het geen formeel onderzoek, maar de CREG analyseert de feiten die zich voordeden. Als ENGIE argumenten aanvoert met betrekking tot de veiligheid van centrales, moedig ik de CREG aan om contact op te nemen met de veiligheidsinstantie FANC om de argumenten te laten controleren.

Et je ne peux pas aller plus loin pour l'instant, chers collègues. Les deux questions que vous m'avez posées sont prématurées puisque, pour l'instant, la CREG doit recevoir des réponses et me faire ultérieurement un rapport.

Ik dank u voor uw aandacht.

08.03 Kris Verduyckt (sp.a): Mevrouw de minister, het is goed dat de CREG erop toeziet, dat is natuurlijk haar rol. Het gaat vooral over de huidige centrales die in werking zijn. We staan net voor de heropstart van die oude centrales en u kunt Electrabel toch het signaal geven dat nu niet te doen. U hebt in de vorige legislatuur Electrabel al een enorm fiscaal cadeau gedaan. Dit hebben zij absoluut niet nodig. Het is bijzonder onverantwoord van hen om die oude centrales terug op de markt te brengen.

Wat voor mij heel duidelijk wordt uit dit verhaal, mevrouw de minister, is dat kernenergie en een grotere hoeveelheid hernieuwbare energie heel moeilijk samengaan. Het zal in de toekomst nog een veel groter probleem zijn als het aandeel hernieuwbare energie weer wordt opgestart. Voor mijn partij mag deze strategie van Electrabel absoluut niet tot gevolg hebben dat gezinnen daarvan straks de dupe worden, als hun energieleverancier failliet dreigt te gaan. Dat is absoluut onaanvaardbaar.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

09 Question de Marie-Colline Leroy à Nathalie Muylle (Emploi, Économie et Consommateurs) sur "L'extension du congé parental et le statut d'artiste" (55000636P)

09 Vraag van Marie-Colline Leroy aan Nathalie Muylle (Werk, Economie en Consumenten) over "De uitbreiding van het ouderschapsverlof en het kunstenaarsstatuut" (55000636P)

09.01 Marie-Colline Leroy (Ecolo-Groen): Monsieur le président, madame la ministre, depuis un mois, Ecolo-Groen vous fait part de son inquiétude quant aux difficultés pour de nombreux parents de concilier, en cette période de crise, vie de famille et vie professionnelle. Un mois plus tard, madame la ministre, vous semblez avoir entendu nos arguments et nous nous en réjouissons. Vous avez proposé un congé aux familles monoparentales. C'est un premier pas qui dit toute l'importance de considérer les difficultés qu'un parent peut éprouver quand il doit garder ses enfants et en même temps continuer son activité professionnelle. Néanmoins, ce sont tous les parents qui craignent de ne pouvoir gérer davantage leurs activités et la garde de leurs jeunes enfants.

Madame la ministre, je voudrais donc en savoir un peu plus sur cette annonce. Quel est le plan? Où en êtes-vous sur ce projet? Qui sera concerné? Quand sera-t-il d'application? Quel délai sera-t-il requis pour en bénéficier? Et surtout, quels seront les montants des indemnités?

Puisque nous parlons de l'essence même de la solidarité de cette société, permettez-moi dès lors de revenir un moment sur le monde artistique. Nous sommes restés bouche bée, la semaine dernière, devant la légèreté de la réponse de la première ministre sur l'appel à l'aide du monde artistique. Faut-il rappeler les prévisions économiques de ce secteur? C'est 93 % de pertes économiques qui sont envisagées. Une structure sur cinq serait en état de faillite au lendemain de la crise. Il faut activer dès aujourd'hui les leviers disponibles au fédéral: élargissement du chômage temporaire, assouplissement de l'octroi du statut d'artiste et prise en compte de la particularité des contrats courts sont des pistes concrètes.

Comme n'importe quels travailleurs, madame la ministre, artistes, techniciens, auteurs, créateurs, tous paient leurs impôts et participent activement à la société. Pouvez-vous donc, aujourd'hui, vous engager sur

des mesures concrètes? Il y a urgence et vous le savez.

09.02 Nathalie Muylle, ministre: Monsieur le président, madame Leroy, depuis quelques semaines, les personnes et les familles ont à subir l'impact majeur du coronavirus. Ceux qui travaillent à la maison doivent parfois combiner cette activité avec la prise en charge des enfants et ceux qui travaillent en déplacement doivent assurer la garde des enfants. Les écoles vont reprendre graduellement leurs activités. Les parents qui travaillent ou qui vont bientôt reprendre le travail ne sauront donc pas toujours assurer la garde de leurs enfants. Le Gezinsbond et la Ligue des familles avaient déjà attiré notre attention sur les besoins des familles avec enfants.

Nous avons donc élaboré une proposition visant à permettre à tous les parents ayant au moins un enfant jusqu'à l'âge de 12 ans, ou 21 ans en cas de handicap, de prendre un congé parental supplémentaire entre le 1er mai et le 30 juin de cette année. Cela pourrait prendre la forme d'une interruption d'un cinquième si la personne travaille à plein temps ou d'une interruption à mi-temps si elle est employée à raison de moins de 75 %.

Une procédure courte et la possibilité d'une utilisation flexible par semaine sont prévues. Ce matin, le texte relatif au congé parental "coronavirus" a été présenté au gouvernement. Nous attendons la décision.

Pour les artistes, j'ai pris un arrêté royal, qui est pour le moment soumis à la signature du Roi. Les mesures sont les suivantes: une prolongation de trois mois de la période limitée durant laquelle ils ont droit aux allocations d'insertion, ainsi qu'une allocation de chômage inchangée jusqu'au 30 juin prochain pour les artistes ne bénéficiant pas de la neutralisation spécifique des périodes d'indemnisation – également prolongée de trois mois. Pour l'obtention de la neutralisation spécifique des périodes, la période du 1er avril jusqu'au 30 juin sera neutralisée. Le renouvellement de cet avantage sera aussi prolongé jusqu'au 30 juin pour trois prestations artistiques. Cette décision vaut également pour le chômeur qui bénéficie déjà de cette mesure.

Madame Leroy, une concertation très intense est en cours entre les différents représentants du monde artistique – au sens large du terme – et ma cellule stratégique. Ce groupe très hétéroclite rassemble les travailleurs salariés, les intérimaires, des personnes dotées d'un statut sui generis, ainsi que des indépendants. Ma cellule stratégique est en train d'identifier les problèmes et coopère de manière constructive pour essayer d'apporter chaque jour le plus de solutions possible. Au demeurant, le Parlement a déjà adopté des propositions en urgence. Sa voix a été écoutée. Nous allons donc coopérer.

09.03 Marie-Colline Leroy (Ecolo-Groen): Madame la ministre, vous savez que nous attendons beaucoup de vous. Vivant dans une situation de stress intense, en ayant l'impression de ne rien faire correctement, ces parents ont aussi besoin d'une réponse.

Vous avez apporté une nouvelle qui semble extrêmement intéressante et qu'il faudra bien entendu examiner. Nous assistons donc à une plus grande ouverture que ce qui avait été annoncé voici quelques jours.

Par ailleurs, la concertation avec le monde artistique est essentielle. Il sera en effet très difficile d'en relancer l'activité économique.

Pour conclure, madame la ministre, il faut prendre soin des parents comme ils prennent soin des générations futures. Il faut prendre soin des artistes comme ils prennent soin de ce qui fait une société: un patrimoine culturel riche et créatif.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

10 Question de Ludivine Dedonder à Nathalie Muylle (Emploi, Économie et Consommateurs) sur "Le guide de prévention validé par le Groupe des 10 et le rôle accru de l'Inspection sociale" (55000649P)

10 Vraag van Ludivine Dedonder aan Nathalie Muylle (Werk, Economie en Consumenten) over "De door de Groep van Tien gevalideerde preventiegids en de versterking van de Sociale Inspectie" (55000649P)

10.01 Ludivine Dedonder (PS): Madame la ministre, l'assouplissement des règles de confinement est de

plus en plus évoqué. Des patrons font de plus en plus pression pour un retour à l'emploi. D'un côté, je peux les comprendre. La situation économique est très difficile pour les employeurs comme pour les travailleurs qui, eux aussi, préféreraient travailler plutôt que de percevoir le chômage temporaire.

Soyons très clairs, la priorité est et reste la santé. Il est hors de question de mettre les travailleurs, leurs familles, la population en danger. Jamais, vous m'entendez bien, jamais, je ne pourrai tolérer que l'économie passe avant le bien-être de chacun d'entre nous.

Le retour au travail ne peut donc être envisagé que si la sécurité et le bien-être des travailleurs sont assurés. De nombreuses entreprises respectent les règles et leur personnel. Je les en remercie. Toutefois, je reçois aussi des témoignages de travailleurs qui me disent que les règles de sécurité et de distanciation sociale ne sont pas respectées dans leur entreprise. De nombreux travailleurs témoignent de la pression qu'ils subissent pour continuer à travailler et se taire sur leurs conditions de travail. Les personnes en télétravail aussi subissent parfois une forte pression afin d'être sans cesse disponibles, tout en devant s'occuper de leurs enfants.

Il y a deux semaines, vous avez répondu que 85 % des entreprises contrôlées sur dénonciation étaient en infraction. La plupart des entreprises ont reçu un avertissement, seules vingt ont été fermées. Je trouve ce pourcentage particulièrement inquiétant. Vous devez durcir le ton.

Heureusement, du côté des partenaires sociaux, cela bouge. Ils viennent de vous adresser un guide avec les règles minimales à mettre en place pour garantir le bien-être et la sécurité des travailleurs. Comment allez-vous assurer la mise en place effective de ces mesures? Comment allez-vous les contrôler? Allez-vous recruter des inspecteurs supplémentaires?

10.02 **Nathalie Muylle**, ministre: Monsieur le président, madame Dedonder, les partenaires sociaux du Conseil supérieur pour la prévention et la protection au travail ont élaboré par consensus un guide générique contre la propagation du coronavirus COVID-19 au travail. Ce guide a été élaboré en collaboration avec le SPF Emploi, Travail et Concertation sociale, les partenaires sociaux, le ERMG et ma cellule stratégique.

Il s'agit d'un catalogue très complet de mesures concrètes pour pouvoir reprendre le travail en toute sécurité. Les mesures sont organisées en fonction des différentes phases de la journée de travail et complétées par des mesures générales.

Le groupe des Dix les a reprises dans une déclaration commune. Les différents secteurs peuvent les utiliser pour étoffer une approche sectorielle.

La ministre et le président du Conseil national du travail ont écrit aux présidents des différentes commissions paritaires afin de se mettre au travail avec les secteurs sur cette base.

C'est un cadre d'évaluation idéal pour les secteurs qui ont déjà repris le travail ou qui ont continué à travailler.

La problématique étant d'ordre public, et pour éviter une résurgence du coronavirus, il est extrêmement important que chacun respecte ces consignes de sécurité selon le groupe des Dix.

Toute personne, employeur, travailleur, consommateur, fournisseur est considéré comme pouvant être sanctionné en cas de non-respect de ces consignes de sécurité et de santé. L'inspection du Contrôle du bien-être au travail pourra jouer un rôle à cet égard en portant une approche basée sur l'accompagnement et orientée vers les solutions.

Cette déclaration est d'une importance exceptionnelle et montre que, même dans des circonstances très difficiles, la concertation sociale peut conduire à des résultats positifs. Je vous remercie.

10.03 **Ludivine Dedonder** (PS): Madame la ministre, je vous remercie. Comme je l'ai dit tout à l'heure, la santé est et reste la priorité. C'est bien de le dire. C'est mieux de prendre les mesures pour la garantir.

J'entends que les entreprises "peuvent" mais je voudrais que les entreprises "doivent" appliquer ces mesures. J'aimerais surtout que des contrôles soient effectués car ils sont primordiaux. Il en va de la santé de chacun d'entre nous. C'est pourquoi j'insiste pour que le guide des partenaires sociaux soit intégralement

mis en œuvre et que les services d'inspection soient renforcés afin de pouvoir faire respecter les règles.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

Le **président**: Fin des questions orales.

11 Ordre du jour

11 Agenda

Vous avez reçu un projet d'ordre du jour modifié pour la séance d'aujourd'hui.

U hebt een gewijzigde ontwerpagenda voor de vergadering van vandaag ontvangen.

Y a-t-il une observation à ce sujet? (*Non*)

Zijn er dienaangaande opmerkingen? (*Nee*)

En conséquence, l'ordre du jour est adopté.

Bijgevolg is de agenda aangenomen.

Projet de loi et propositions

Wetsontwerp en voorstellen

12 **Projet de loi portant exécution des mesures d'économies relatives aux spécialités pharmaceutiques dans le cadre du budget soins de santé 2020 renvoyé en commission lors de la séance plénière du 16 avril 2020 (1005/1-9)**

12 **Wetsontwerp ter uitvoering van de besparingsmaatregelen bij de farmaceutische specialiteiten in het kader van de gezondheidszorgbegroting 2020 naar de commissie teruggezonden tijdens de plenaire vergadering van 16 april 2020 (1005/1-9)**

Discussion générale

Algemene bespreking

La discussion générale est reprise.

De algemene bespreking wordt hervat.

12.01 **Catherine Fonck**, rapporteur: Monsieur le président, compte tenu des délais, je vais évidemment faire un rapport oral qui, vous le permettrez, chers collègues, sera très synthétique.

La séance plénière ayant renvoyé le projet de loi en commission, son examen a eu lieu ce mardi 21 avril 2020 en commission de la Santé. Un compromis est intervenu pour apporter quatre modifications à ce projet de loi.

Premièrement, des modifications sont intervenues concernant l'entrée en vigueur de différents articles via l'amendement de M. De Caluwé.

Deuxièmement, la réduction de l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités pour les médicaments biologiques pour les hôpitaux qui était prévue à l'article 3 a été supprimée via l'amendement de Catherine Fonck et consorts.

Troisièmement, il y a la modification du mécanisme de *clawback*, avec comme décision un *clawback* de 4 % pour l'année 2020 (les génériques et les biosimilaires étant exemptés de cette contribution pour 2020), un *clawback* décidé par arrêté royal délibéré en Conseil des ministres à partir de 2021 mais qui devra être au minimum de 4 % et la possibilité pour le Roi de décider, toujours par arrêté royal délibéré en Conseil des ministres, si les exemptions prévues en 2020 pour les génériques et biosimilaires seront poursuivies pour 2021 et suivantes. Il s'agit d'un amendement de M. De Caluwé et consorts.

Quatrièmement, il y a l'exemption des réductions de prix pour les médicaments considérés comme essentiels par l'AFMPS dans le cadre de la pandémie de COVID-19. Il s'agit d'un amendement de Mme Tillieux et consorts. Plusieurs autres collègues qui avaient déposé le même type d'amendement

(Mme Creemers et consorts et Mme Depoorter et consorts) les ont retirés.

Au niveau des votes, les deux premières modifications ont été votées à l'unanimité. La modification sur le mécanisme de *clawback* a été votée par quatorze membres, deux membres s'étant abstenus et un membre ayant voté contre. La quatrième modification sur l'exemption dans le cadre de la lutte contre le COVID-19 a été votée par seize membres; un membre a voté contre. Le texte global ainsi modifié a été adopté par l'unanimité des membres en commission.

Président: André Flahaut, vice-président.

Voorzitter: André Flahaut, ondervoorzitter.

12.02 Kathleen Depoorter (N-VA): Mijnheer de voorzitter, collega's, het is een nuttige oefening geweest om de farmawet terug naar de commissie te verwijzen. Zo konden wij er nog eens grondig over discussiëren en uiteindelijk met een gedragen voorstel terugkeren naar de plenaire vergadering.

Mevrouw Fonck heeft de inhoud van de wet reeds toegelicht. Heel belangrijk is dat wij in onze overeenkomst de COVID-geneesmiddelen een apart regime geven. Met onze beslissing zorgen wij voor een maximale toegang tot die goedkope en oude medicatie die echter nog steeds niet in grote hoeveelheden voorradig is voor de patiënten, terwijl ze toch voor hun leven strijden. Wij kijken vooral naar de beschikbaarheid van een medicijn en naar de mate waarin het de zorgverstrekkers in staat stelt patiënten op een comfortabele manier te verzorgen, zodat zij hun job zo goed mogelijk kunnen doen.

Heel belangrijk is ook dat de overeenkomst herzienbaar wordt en dat er een regeling is voor de generieken en biosimulairen. Het gebrek daaraan was een van de speerpunten van de kritiek op de *clawback*, terwijl men er precies voor moet zorgen dat het aandeel van generieken en biosimulairen in het totaalpakket van geneesmiddelen stijgt.

Belangrijk is voorts dat wij blijven zoeken naar een evenwicht tussen voldoende innovatie, enerzijds, en voldoende toegang van onze patiënten tot de nieuwste en meest innovatieve therapieën, anderzijds.

Ik rond af met onze allerbelangrijkste opdracht: wij moeten absoluut het toekomstpact heronderhandelen met alle stakeholders. Wij moeten een evenwichtig akkoord voor de komende jaren tot stand brengen, zodat de geneeskunde betaalbaar, toegankelijk en innovatief blijft.

12.03 Eliane Tillieux (PS): Madame la ministre, ce texte a fait l'objet de nombreuses discussions. La semaine dernière, il était à l'ordre du jour de la séance plénière, de nombreux amendements avaient été déposés et, pour préserver la sérénité des débats, il avait été proposé de le renvoyer en commission.

En commission, nous avons réalisé un travail constructif, qui répond aux attentes des uns et des autres, raison pour laquelle notre groupe soutiendra le projet aujourd'hui.

Ce projet nous a été soumis par le gouvernement en affaires courantes et il vise à mettre en œuvre une série de mesures d'économies dans le secteur pharmaceutique dans le cadre du budget des soins de santé. Ce budget a été élaboré en dehors de toute concertation puisque le gouvernement n'a pas tenu compte de la proposition équilibrée – qui avait obtenu une quasi-unanimité – du Comité de l'assurance.

Ce texte prévoit des mesures qui visent à réduire le prix d'une série d'anciens médicaments. Il prévoit aussi la suppression de ce qu'on appelle la marge de sécurité, supplément qui peut aller jusqu'à cinq euros payés par le patient, sur environ 600 médicaments originaux. C'est une économie d'environ 40 millions pour les patients.

Nous tenons également à souligner que nous avons une série de craintes. En effet, nous craignons que certaines firmes demandent une révision à la hausse du prix de base, entraînant inévitablement un coût supplémentaire pour l'INAMI. Nous craignons de voir tout bonnement et simplement disparaître du marché ces médicaments pour lesquels il n'existe pas d'alternative, parce que jugés comme étant devenus non rentables par les firmes pharmaceutiques ou, peut-être, plus rentables dans d'autres pays. On se trouve, en effet, ici dans un marché extrêmement concurrentiel. Nos craintes se situent également au niveau des firmes de médicaments génériques qui n'auraient pas la capacité d'augmenter leur production pour suppléer, avec le risque que nous nous retrouvions face à des pénuries plus importantes encore qu'aujourd'hui.

Il faudra donc évaluer les mesures prises ce jour pour s'assurer que ni le patient, ni l'assurance des soins de santé ne soient finalement pénalisés. Mon groupe est d'ailleurs soulagé d'avoir pu apporter une réponse concrète dans le cadre de l'épidémie que nous connaissons aujourd'hui, ce en permettant de ne pas imposer cette diminution de prix à tous les médicaments essentiels au traitement du COVID-19. La chaîne d'approvisionnement pharmaceutique est effectivement sous pression en Belgique, mais aussi dans le monde entier en raison de cette pandémie. Des pénuries se profilent d'ailleurs dans tous les pays.

Si les médicaments indispensables au traitement du COVID-19 connaissaient également une baisse de prix, on pourrait craindre que la Belgique affaiblisse sa position de négociation vis-à-vis des autres pays et que, ce faisant, des pénuries apparaissent, ce qui serait dramatique pour les patients.

Si ce n'est pas la meilleure option pour certains, je tiens à répéter que c'est la nécessité de pouvoir prodiguer des soins de qualité aux patients qui a guidé le dépôt de cet amendement par mon groupe, amendement qui a d'ailleurs été soutenu par de nombreux collègues, ce dont nous les remercions.

Par ailleurs, le projet prévoit également, comme on le sait, des économies qui, quoi qu'on en dise, n'auraient pas été réalisées par le secteur pharmaceutique, mais qui, si elles n'avaient pas été prévues, auraient directement impacté le budget des hôpitaux. Vu les pressions financières qui ont pesé sur ces derniers durant ces dernières années et la situation sans précédent à laquelle ils font face aujourd'hui, cette économie faite sur leur dos n'aurait clairement pas été acceptable.

Par conséquent, nous sommes satisfaits que cette mesure ait pu être supprimée du projet de loi à l'examen aujourd'hui.

Enfin, mon groupe tient aujourd'hui aussi à rappeler qu'il va falloir évaluer la politique des médicaments et la revoir. En effet, pour garantir des médicaments de la meilleure qualité possible pour chaque patient, qui soient disponibles sur le long terme, tout en préservant un budget sous contrôle, il faudra, à terme, revoir la politique des médicaments, et spécifiquement, celle des médicaments innovants.

Il faut mettre davantage l'accent sur les véritables besoins médicaux des patients, sur les priorités de santé. Nous pensons par exemple au vaccin qui devrait être mis au point contre le COVID-19, et que nous appelons tous de tous nos vœux. Il faut aussi optimiser le système de remboursement des médicaments. Il faut encourager l'usage d'une prescription correcte et rationnelle des médicaments. Il faut renforcer les collaborations au niveau européen; là, nous pensons qu'il y a vraiment du travail. Et il faut aussi responsabiliser davantage le secteur pharmaceutique qui, comme on le sait, lorsqu'il dépasse le cadre budgétaire qui lui a été fixé, ne doit pas rembourser l'intégralité de son dépassement. Je rappelle le dépassement récurrent de ces dernières années: 191 millions en 2015, 143 millions en 2016, 268 millions en 2017, 392 millions en 2018 et 162 millions en 2019. La rétribution annuelle tourne, elle, aux alentours de 110 millions d'euros. Le compte n'y est donc pas. Il faudra encore faire des efforts et il nous semble important que le secteur puisse être davantage responsabilisé.

C'est pour cette raison que mon groupe avait soutenu en commission l'amendement de notre collègue du sp.a, imposant à l'industrie pharmaceutique de rembourser, dès 2020, l'entièreté du dépassement du budget. Certains ont estimé que cette modification allait entraîner une trop grande imprévisibilité pour le secteur. C'est pourquoi un consensus a finalement pu être trouvé en commission ce mardi. Ce consensus, s'il maintient un plafond de rétribution pour l'industrie pharmaceutique, il a à tout le moins permis de relever le plafond, laissant ensuite au ministre compétent le soin de négocier les futures rétributions du secteur pharmaceutique, ce qui nous semble un pas dans la bonne direction.

Monsieur le président, mon groupe continuera à plaider pour que ce système de compensations puisse être évalué et adapté à l'avenir pour garantir la pérennité de notre système de soins, tout cela en faveur de l'ensemble des patients. Pour toutes ces raisons, comme je l'ai précisé au début de mon intervention, mon groupe soutiendra le projet qui est sur la table. Je vous remercie.

12.04 **Dominiek Sneppe** (VB): Mijnheer de voorzitter, wat het Vlaams Belang van het wetsontwerp vindt, heb ik vorige week reeds gezegd. Ik zal dat vandaag niet herhalen.

Ik zal mij toespitsen op de kleine veranderingen die in het wetsontwerp werden opgenomen.

Mevrouw Fonck, de aanhouder wint. Uw amendement om de ziekenhuizen niet nog meer te belasten in

deze coronatijd kreeg reeds van bij het begin de steun van het Vlaams Belang en werd nu door een bocht van 180 graden ook door de andere partijen aangenomen.

Amendement nr. 15, of het zogenaamde onderhandelde amendement, werd onderhandeld met de farma-industrie maar evenzeer tussen de verschillende partijen. Daarmee is de linkse trofee, die op 20 februari zou zijn binnengehaald, volledig uitgehold. De sp.a, PS en Ecolo-Groen, die twee maanden geleden nog de redders van het geneesmiddelenbudget waren, geven nu hun fiat aan de uitholling van hun eigen goedgekeurd amendement. Het enige wat nog overblijft van de linkse trofee is het naamplaatje. Wat was de aanleiding? Een handvol zilverlingen of een postje in de post-coronaregering? Tot daar dus de betrouwbaarheid van linkse partijen.

Dan over het amendement nr. 12, het betreft een amendement dat een nieuw artikel invoegt waarbij de voorziening van essentiële COVID-19-geneesmiddelen kan worden gevrijwaard. Zowat alle partijen hadden hetzelfde amendement ingediend. Het Vlaams Belang was dan ook zo vrij om een van de amendementen mee te ondertekenen als blijk van ondersteuning en engagement.

Men zou dan denken: iedereen blij, nu ook de tweede grootste partij van het land haar steun betuigt, maar niet in dit Huis. Collega Bertels haastte zich nog te zeggen dat hij zeer blij was met de steun van Ecolo-Groen en andere collega's, maar blijkbaar horen vertegenwoordigers van de tweede grootste partij van dit land zelfs niet tot de categorie "andere collega's", want onze handtekening werd pertinent geweigerd. Erger nog, er werd meer dan een half uur over geleuterd en kostbare tijd verknald. Voor de PVDA-PTB-kameraden moest zelfs nog eens expliciet bevestigd worden dat het Vlaams Belang zeker niet mee heeft getekend.

Achthonderdduizend kiezers werden hier voor de zoveelste keer geschoffeerd door zij die het zagezegd opnemen voor de arbeider, de ondernemer, de kleine zelfstandige, de zorgverlener. Denken jullie nu echt dat tussen die kiezers van het Vlaams Belang geen arbeiders, geen ondernemers, geen kleine zelfstandigen, geen zorgverstrekkers zitten?

Voorzitter: Patrick Dewael, voorzitter.

Président: Patrick Dewael, président.

Denkt u het nu echt op te nemen voor die mensen als u er 800.000 omwille van hun politieke overtuiging discrimineert?

Een ding is mij duidelijk geworden, collega's. Het is mij zowaar duidelijk geworden dat u eigenlijk gelijk hebt: mijn partij is niet democratisch, als het tenminste gaat over democratie zoals u het zich voorstelt. Als democratisch staat voor het discrimineren van 800.000 mensen omwille van hun politieke overtuiging, dan zijn wij inderdaad geen democraten. Als democratisch staat voor een tweesporenmaatschappij waarin geweigerd wordt samen te werken met de vertegenwoordigers van de tweede grootste partij van het land, dan zijn wij inderdaad niet democratisch. Als democratie staat voor wie iets ondertekent, in plaats van voor wat ondertekend wordt, dan is het Vlaams Belang consequent niet democratisch. Wij dragen deze zoveelste titel dan ook waardig als geuzennaam en wij laten de beoordeling ervan over aan de kiezer.

Ik keer terug naar het wetsontwerp, mijnheer de voorzitter. Het Vlaams Belang is blij dat het eindelijk ter stemming voorligt. Wij hopen dan ook dat er vandaag eindelijk ook over wordt gestemd, want vorige week waren wij ook al zover – ik zie mij hier nog zitten – tot opeens alarmbellen gingen rinkelen. Ik hoop dus dat het vandaag tot een stemming kan komen, ook met de steun van het Vlaams Belang.

12.05 Nawal Farih (CD&V): Collega's, in de commissie hebben wij weer gewerkt aan het voorliggend wetsontwerp, waaraan inderdaad enkele wijzigingen zijn aangebracht. Wij hebben bijvoorbeeld mevrouw Fonck gesteund inzake de financiering van de ziekenhuizen. Daarnaast hebben wij ook een amendement gesteund waarbij wij ervoor zorgen dat er een vrijwaring is van de COVID-19-medicatie, zeker gezien de huidige crisis. Wij hebben dus momenteel een gewogen tekst die de CD&V-fractie uiteraard mee zal ondersteunen en goedkeuren.

De **voorzitter:** Ja, *in der Beschränkung zeigt sich der Meister.*

12.06 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Monsieur le président, c'est revenu, donc nous en reparlons. Je pense que c'est normal. Aujourd'hui, ce projet de loi qui nous est proposé vient du gouvernement et parle des dépenses importantes que nous faisons au niveau des médicaments, et que nous payons tous avec notre

sécurité sociale. Je voulais attirer l'attention sur le fait qu'effectivement, avec l'épidémie de COVID-19, on se rend compte de l'importance de notre sécurité sociale.

Mais notre sécurité sociale est en danger. Un des dangers, c'est ce qui se passe depuis longtemps, depuis plusieurs années: c'est un vrai pillage qui est en cours par les firmes pharmaceutiques. Je vais reparler du même exemple. La boîte d'Oméprazole que nous payons 33 euros en Belgique coûte 3 euros aux Pays-Bas. C'est-à-dire qu'à quelques kilomètres de nos frontières, certains médicaments sont jusque 90 % moins chers.

Un deuxième exemple se situe au niveau des hôpitaux. Nous en avons parlé. Dans les hôpitaux, grâce au système des appels d'offres, nous arrivons à obtenir des réductions. Je pourrais tenir l'après-midi avec tous les exemples des prix de médicaments moins chers dans d'autres pays. Je pourrais aussi évoquer les pays nordiques.

Il est évident que nous pourrions payer beaucoup, beaucoup moins cher nos médicaments. Nous avons calculé que rien que pour les 25 médicaments qui coûtent le plus à notre sécurité sociale, nous pourrions économiser pas moins de 400 millions d'euros. Il est évident que si nous appliquions les prix que je viens d'évoquer à l'ensemble de nos médicaments, nous pourrions facilement économiser des milliards, somme que nous pourrions utiliser utilement ailleurs dans la sécurité sociale, ou pour rembourser davantage de médicaments.

Je le redis: les économies qui sont proposées aujourd'hui ne sont pas de vraies économies. Ce sont des baisses de prix qui devraient être normales dans notre pays. Quand un médicament prend de l'âge, tout comme un ordinateur, quelques années après, les prix baissent. C'est normalement la même chose avec les médicaments. Au plus longtemps il est sur le marché, au moins cher il est. C'est ce qui devrait normalement se passer, mais qui ne se passe pas. Les prix restent artificiellement hauts. Nous allons faire de petites baisses de prix, mais c'est vraiment dérisoire par rapport aux économies que nous pourrions faire.

Du coup, on va un peu parler des changements dans la loi. Monsieur Dewael, vous avez dit, la semaine passée, qu'un toilettage était en cours, un grand compromis. Il s'agissait d'une histoire technique. Évidemment, ce n'était pas du tout technique. Nous avons appris en commission ce qui allait se passer.

La loi était sortie de la commission et on avait gagné le principe suivant lequel les firmes dépassant le budget prévu devaient, par un mécanisme, rembourser ce dépassement de ce budget à l'État. Ce remboursement qui devait revenir à la sécurité sociale était auparavant plafonné mais on l'a déplafonné. Cela signifie que ces firmes devaient rembourser la totalité de la somme du dépassement budgétaire.

Ce principe-là, que nous avons dans un premier temps gagné, était inscrit dans la loi. Mais après des semaines de lobbying de part et d'autre, nous avons vu que le Big Pharma a réussi son coup. En effet, la loi prévoit un plafond. Même l'exemption de ces dépassements pour l'industrie générique n'est pas acquise du tout, alors que c'est surtout le Big Pharma qui est responsable des dépassements, Je pense que là, il a vraiment gagné son coup. On a encore plus vidé cette loi du peu de sa substance.

Le deuxième problème, c'est que nous avons eu un autre amendement en commission alors que ce n'était pas prévu. Ce nouvel amendement va introduire une exception dans cette loi qui nous est proposée pour de vieux médicaments. L'exception est accordée. Ce sont de petites baisses de prix, comme je vous le dis et il n'y aura pas de baisse de prix pour les médicaments que nous utilisons dans le cadre de l'épidémie de COVID-19.

J'ai consulté la liste des médicaments concernés. N'y figurent que peu de médicaments traitant le coronavirus et peu d'innovations. En effet et malheureusement, il y a déjà eu l'épidémie du SARS en 2003. On a même eu des développements de vaccins mais cela n'a intéressé aucune firme de développer un médicament contre le COVID de l'époque. Pourtant, 84 vaccins étaient dans le pipeline mais aucun n'a intéressé une firme pour développer le vaccin parce qu'à ce moment-là, cela ne présentait aucune rentabilité. Encore une fois, on constate que les firmes dirigent vraiment la recherche. Si aujourd'hui, nous n'avons pas de vaccin, c'est à cause de la logique du profit.

Nous avons donc de vieux médicaments, que nous utilisons pour les patients atteints du COVID-19 aujourd'hui, aux soins intensifs par exemple. Une liste de médicaments pour lesquels on risque d'avoir des pénuries a été établie. Pourquoi? Parce qu'il y a plus de patients. Aujourd'hui, dans la loi, il est dit que si ces

médicaments sont soumis à une baisse de prix, on ne l'appliquera pas. Ils pourront garder leur prix plus haut. De cette façon, on influence quelque peu le marché. En d'autres mots, je demande vraiment: pourquoi bénéficient-ils de cette exception?

Madame la ministre, maintenant c'est à vous que je parle; je vous ai déjà posé cette question en commission mardi et vous ne m'avez pas répondu. Le 28 mars, vous avez fait un grand communiqué de presse avec le gouvernement. Vous avez dit que le gouvernement et l'industrie pharmaceutique en Belgique sont ensemble dans la lutte contre le coronavirus. Dans ce communiqué, il était dit que vous alliez augmenter la capacité de *testing* par exemple. On y parle du développement possible d'un vaccin, mais on n'y parle pas des pénuries possibles de médicaments. Je me demande donc, quand vous avez eu cette réunion avec les firmes, ce que vous leur avez demandé.

Quand je regarde la liste des médicaments qui seront possiblement en pénurie, je suis désolée, mais il s'agit de vieux médicaments, produits par Johnson & Johnson, UCB Pharma, par Pfizer. Ce sont des antibiotiques, des antimycotiques, des antidouleurs, de vieux médicaments qu'ils savent parfaitement produire. Je veux savoir ce que vous avez négocié pour faire en sorte d'être sûre que nous soyons approvisionnés en ce qui concerne ces médicaments. Nous risquons une pénurie, alors qu'en Belgique nous sommes quand même à la pointe de l'industrie pharmaceutique. Nous avons des firmes pharmaceutiques. Ne me dites pas qu'on ne peut pas ouvrir des lignes de production.

Un médicament qui risque d'être en pénurie est le Clamoxyl de GSK. On en a débattu. GSK avait annoncé arrêter sa production en 2021. J'espère que vous leur avez demandé de ne pas arrêter cette production. En effet, on n'en a pas fini avec le COVID-19. On risque encore d'avoir des patients atteints pendant des mois et des mois. On aurait besoin de tous ces médicaments. À part le fait qu'ils pourront être vendus à un prix plus haut que prévu, que leur avez-vous demandé? Voilà ma question.

12.07 Jan Bertels (sp.a): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, het heeft wat voeten in de aarde gehad, maar we zijn aan het einde gekomen. Ik zal voornamelijk de constructieve samenwerking op het einde onthouden en het voortschrijdend inzicht dat heel veel collega's hebben gehad. Als ik het mij goed herinner, werd dit wetsontwerp, zoals onder andere door ons geamendeerd, nog niet zo lang geleden unaniem goedgekeurd in de commissie.

Ik zal mij beperken tot vier boodschappen en een oproep die elk kaderen in de basisstelling van de sp.a-fractie, die wij vroeger, nu en in de toekomst zullen blijven verdedigen, met name dat een sterke overheid moet zorgen voor een toegankelijke, betaalbare en goede gezondheidszorg, ook wat geneesmiddelen betreft. Dit wetsontwerp, zoals geamendeerd, draagt daartoe bij.

De eerste belangrijke boodschap is dat de factuur voor de patiënten voor bepaalde geneesmiddelen eindelijk daalt. Dat zal gebeuren vanaf 1 juli in plaats van vanaf 1 april. De daling van de factuur, op kruissnelheid meer dan 50 miljoen op jaarbasis, is een goede zaak.

Tweede boodschap. Er wordt meer solidariteit en meer verantwoordelijkheid gevraagd van de Big Pharma als zij hun geneesmiddelenbudget overschrijden. Dit laatste vergeet men soms. Het is een redelijke verantwoordelijkheid, een redelijke solidariteit, op een gelijkaardig niveau als de verantwoordelijkheid en de solidariteit die gelden voor alle andere actoren binnen onze geroemde en belangrijke gezondheidszorgsector.

Derde boodschap. Ik ben blij met het voortschrijdend inzicht van alle collega's die dit wetsontwerp nu steunen. Bedankt daarvoor. Er zit een potentiële boost in voor de sector van de generische geneesmiddelen, voor de sector van de *biosimilars*, met andere woorden voor goede en goedkope geneesmiddelen. Het marktaandeel van deze goede en goedkope geneesmiddelen in België moet groter worden. Daarmee is iedereen het ondertussen eens.

In onze buurlanden is dit marktaandeel veel groter dan in België.

Collega's, op die manier bereiken wij de absolute doelstelling, namelijk het creëren van meer ruimte en meer financiële middelen voor de terugbetaling van innovatieve geneesmiddelen waarvan er een heel deel in de pipeline zit en die wij nodig hebben in een betaalbare, toegankelijke en goede gezondheidszorg.

Vierde boodschap. Alle hensen aan dek voor de bestrijding van het coronavirus. De sp.a is tevreden dat het

amendement is goedgekeurd om geen risico te nemen – ik neem aan dat dit voor iedereen redelijk is – met de beschikbaarheid van essentiële COVID-19-geneesmiddelen. Hun beschikbaarheid blijft verzekerd.

Ten tweede, er mag geen risico worden genomen voor onze ziekenhuizen en onze ziekenhuisapotheken. Zij mogen ook geen bijkomende administratieve lasten worden opgelegd. Ook op dat punt zijn wij tevreden omdat iedereen heeft aanvaard dat geen bijkomende financiële en administratieve lasten zullen worden opgelegd aan onze ziekenhuizen. Zij worden daarvan uitgezonderd.

Tot slot, collega's, een oproep. Ook op dit vlak is er voortschrijdend inzicht. Ik hoop dan ook dat het Parlement er werk van kan maken na de stemming straks. Laat ons gesprekken beginnen, samenwerken met alle betrokken actoren en de weg voorbereiden voor een nieuwe pax farmaceutica, een nieuwe en sociale farmadeal, waarvoor heel veel actoren binnen de farmaceutische sector vragende partij zijn. Collega's, wij hebben ze allemaal gezien. Er zijn veel vragende partijen. Laat ons dus samenwerken voor een sterke overheid en een sterke farmaceutische sector in al zijn geledingen.

Ik heb in de commissie al aangekondigd dat de sp.a daartoe bereid is en die weg zeker wil uitgaan, zodat er tegen eind 2020 een nieuwe en sociale farmadeal is.

12.08 Catherine Fonck (cdH): Monsieur le président, le parcours de ce projet de loi s'est mieux terminé qu'il n'avait commencé. Essayons de regarder les aspects positifs, même s'il ne s'agit que d'une étape, puisque d'autres chantiers nous attendent.

Tout d'abord, ce projet vise à réduire la facture de certains médicaments. La responsabilité du secteur pharmaceutique a aussi été majorée de manière équilibrée pour prendre en compte sa branche belge dans le domaine de la recherche et de l'innovation. C'est évidemment fondamental – avant tout pour les patients.

De même, le texte intègre les traitements contre le COVID-19. Comme ce fut le cas lors des débats en commission, un collègue nous a expliqué qu'il était possible d'obtenir des réductions importantes en ce domaine. Toutefois, je le répète, nous ne pouvons pas complètement ignorer la réalité de terrain. Chers collègues du PTB, les propos que j'ai encore entendus aujourd'hui négligent la situation des hôpitaux et, en particulier, des unités de soins intensifs. Je ne pense pas que vous mesuriez la manière dont les officines hospitalières tentent de se débrouiller pour trouver certains médicaments en pénurie, alors même que des contrats en prévoient la livraison garantie. Dès lors, ces services doivent se tourner vers d'autres firmes pharmaceutiques aux stocks absents. Quand vous me rétorquez qu'il n'y a qu'à déployer des chaînes de production, je ne sais pas si vous vous rendez bien compte de vos propos. Cela impliquerait alors de demander à certains travailleurs de ce secteur de consentir à des semaines de septante-deux heures. J'ignorais que c'était votre philosophie.

Je dis juste que ne pas tenir compte de la réalité des hôpitaux pour garantir l'administration des médicaments aux patients qui luttent aujourd'hui encore entre la vie et la mort, ce serait véritablement faire peu de cas de ce qui se passe sur le terrain.

Je dirai enfin que, depuis le début, je n'ai eu de cesse de plaider pour qu'on ne profite pas de ce projet de loi pour imposer des économies supplémentaires aux hôpitaux dont la situation financière est particulièrement difficile.

Je remercie les différents collègues qui ont appuyé mon amendement visant à supprimer ces économies sur les hôpitaux. Je ne dis pas que cela va régler la situation de 2020 qui est une année *horribilis* pour les hôpitaux. Il est vrai qu'un accord est intervenu, au sein tant du kern que du kern étendu aux présidents de partis, pour dégager un milliard supplémentaire pour les hôpitaux. Mais, madame la ministre, vous savez aussi bien que moi que, très vraisemblablement, ce milliard ne suffira pas, compte tenu des rentrées financières qui sont complètement décapitées au niveau des hôpitaux, puisqu'ils ont accepté de supprimer toutes les activités électives pour se concentrer, d'abord et avant tout, sur la lutte contre le COVID-19.

Ceci ne signifie évidemment pas que tout est résolu car il convient d'ouvrir deux grands chantiers d'avenir. Tout d'abord, du côté pharmaceutique, de nombreux médicaments supplémentaires innovants vont arriver, que ce soit pour les maladies rares ou pour les maladies fréquentes. Il faudra dès lors trouver des accords avec le secteur pharmaceutique ainsi qu'une forme de clause de prix raisonnable pour que ce soit faisable du côté de l'État et accessible du côté des patients.

L'autre grand chantier d'avenir consistera à faire évoluer le financement des hôpitaux, en développant une vision sur le moyen et le long terme à travers un plan pluriannuel. Il n'est plus possible de continuer, chaque année, de se retrouver avec des corrections, des budgets pour l'année -3 ou -4 – c'est ainsi que cela se fait –, avec dès lors une grande instabilité pour les projets d'avenir développés par les hôpitaux. Bien évidemment, le premier budget des hôpitaux, ce sont les salaires du personnel soignant qui, comme toujours, mais aujourd'hui plus que jamais, lutte pour les patients, contre le COVID-19. Je vous remercie.

12.09 Sophie Rohonyi (DéFI): Monsieur le président, mon groupe soutiendra le projet de loi. Je tiens à remercier le travail constructif qui a été mené par mes collègues en commission. Il était indispensable, au regard de la crise actuelle, d'adapter ce texte pour garantir un minimum la disponibilité de certains médicaments, en particulier durant la période que nous traversons aujourd'hui. Je vous remercie.

12.10 Minister **Maggie De Block**: Mijnheer de voorzitter, dank aan de collega's om dit compromis allemaal mee goed te keuren. Ik mag wel zeggen dat dit akkoord een moeilijke bevalling was. Ik vind het wel jammer dat de daling van de factuur voor de patiënten wordt gehalveerd nu dit pas op 1 juli ingaat. Men zegt dat het al op kruissnelheid is, maar zo snel zullen we die 57 miljoen niet bereiken. Nu ja, het zal dan toch de helft zijn.

Over het Toekomstpact werd al gesproken. Dat is er geweest van 2015 tot 2019 en heeft voor een heel grote toegankelijkheid van innovatieve geneesmiddelen gezorgd voor tal van patiënten: voor mensen met weesziekten, voor mensen met diabetes en, vooral, voor behandelingen van kanker waarvoor vroeger geen geneesmiddel geschikt was.

Ik denk dat het de nieuwe regering toekomt een nieuw pact af te sluiten. Mijnheer Bertels, ik hoor u graag spreken over een pax medica, maar dan kan men niet eerst een oorlogsverklaring afleggen zoals mevrouw Tillieux heeft gedaan en dan vrede sluiten. Het mag dan wel zo zijn dat er na elke oorlog vrede komt, maar het zal toch een zeer grote uitdaging vormen. Ik ben blij dat u die alvast wil aangaan.

Ondertussen is er de coronacrisis gekomen. Het FAGG, samen met de FOD Volksgezondheid, is zeer actief geweest om de schaarser wordende medicatie te verkrijgen op een internationaal verstoorde markt; medicatie die nochtans meer moest worden gebruikt vanwege het hogere aantal patiënten op intensieve zorgen, maar ook op dialyse, voor beademing enzovoort. Onder moeilijke omstandigheden heeft men ervoor gezorgd dat er, weliswaar met contingentering, toch genoeg medicatie voorhanden was. Daarin hebben niet alle landen hetzelfde resultaat geboekt.

Ik ben blij dat er nu een consensus is. Het is nog een half jaar en volgende maand moeten we eigenlijk al beginnen aan een nieuw budget voor 2020-2021. Het is niets te vroeg, maar nooit te laat.

12.11 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Madame la ministre, je regrette que vous n'ayez toujours pas répondu à ma question, que je vous ai pourtant posée deux fois. Quels engagements avez-vous demandés aux firmes qui produisent tous les médicaments sur la liste et qui risquent d'être en pénurie pour augmenter leur capacité de production? Quelle garantie avons-nous que ces médicaments seront disponibles pendant encore des mois pour nos patients?

Madame Fonck, vous dites que je ne connais pas la réalité du terrain. Je la connais très bien! Je sais que les hôpitaux ont des difficultés d'approvisionnement en médicaments.

Pourquoi n'augmente-on pas les lignes de production dans notre pays? S'il faut travailler 72 heures à la chaîne pour ce faire, il faudra payer les heures supplémentaires ou il faudra engager du personnel. Dans les hôpitaux, on a dû travailler plus pour faire face à l'épidémie. Donc, s'il est possible de travailler plus et d'engager du personnel pour produire davantage ces médicaments pour qu'ils soient disponibles en Belgique et à l'étranger, il est de notre devoir de le faire. Il est de notre devoir de responsabiliser nos firmes pharmaceutiques à cette fin.

12.12 **Jan Bertels** (sp.a): Mevrouw de minister, ik heb daarstraks gezegd dat ik in fine voornamelijk de constructieve samenwerking zou onthouden, maar er moet mij toch iets van het hart. Het ligt niet aan de oppositie of aan het Parlement dat dit wetsontwerp van de regering pas op 1 juli in werking zal treden. Het Parlement heeft er alles aan gedaan – het ontwerp was al goedgekeurd in de commissie – opdat de wet in werking zou kunnen treden op 1 april, de verlaging van de patiëntenfactuur voor geneesmiddelen inbegrepen.

Het is niet het Parlement dat geblokkeerd heeft. Het is de regering of een regeringspartij – dat laat ik in het midden – die het ontwerp elke keer van de agenda van de plenaire vergadering heeft gehaald. De waarheid heeft haar rechten. De vertraging ligt niet aan het Parlement. Het ligt ook niet aan het Parlement dat de patiëntenfactuur later in werking zal treden.

Le **président**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles ***Bespreking van de artikelen***

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion.
(Rgt 85, 4) **(1005/9)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(1005/9)**

Le projet de loi compte 14 articles.
Het wetsontwerp telt 14 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 14 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 tot 14 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

13 **Proposition de loi visant à réglementer la suspension de la procédure des élections sociales de l'année 2020 suite à la pandémie du coronavirus COVID-19 (1146/1-5)**

13 **Wetsvoorstel tot regeling van de opschorting van de procedure sociale verkiezingen van het jaar 2020 ingevolge de coronavirus COVID-19 pandemie (1146/1-5)**

Proposition déposée par:
Voorstel ingediend door:
Nawal Farih, Nahima Lanjri, Valerie Van Peel, Marie-Colline Leroy.

Discussion générale ***Algemene bespreking***

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

13.01 **Meryame Kitir**, rapporteur: Mijnheer de voorzitter, ik zal kort samenvatten wat er in de commissie is besproken.

Mevrouw Farih heeft het wetsvoorstel ingediend en toegelicht. Sociale verkiezingen vinden om de vier jaar plaats op een wettelijk bepaalde datum. De volgende sociale verkiezingen waren gepland van 11 tot en met 24 mei. Het betreft één verkiezingsdag, maar we weten dat er een uitgebreide procedure voorafgaat aan deze specifiek bepaalde dag. De wetgeving voorziet in een strikte voorafgaande procedure waarin er beslissingen moeten worden genomen. Deze procedure start op 150 dagen vóór de eigenlijke verkiezingsdag, volgens een strikt vastgelegde kalender die geen speling toelaat. Sinds de uitbraak van het coronavirus zagen veel ondernemingen zich verplicht om hun werknemers massaal te laten telewerken of zelfs hun activiteiten stop te zetten en dus hun werknemers op tijdelijke werkloosheid te plaatsen.

Hierdoor zijn vele werknemers niet meer aanwezig in de ondernemingen en kunnen de overlegorganen ook

niet meer naar behoren vergaderen. Dit hypothekeert het verdere serene verloop van de verkiezingsprocedure.

Vandaar het wetsvoorstel om de sociale verkiezingen uit te stellen. De sociale partners bereikten daarover een akkoord binnen de Groep van Tien en binnen de NAR. Deze opschorting heeft tal van praktische en juridische gevolgen die duidelijk en rechtszeker moeten worden uitgeklaard, wil men massale disputen en rechtsgeschillen voorkomen.

In het advies van de sociale partners waren er daarover enkele essentiële punten. Enerzijds worden de rechten en de plichten van alle belanghebbenden bevroren in de staat waarin ze zich bevinden op datum van de tijdelijke schorsing van de verkiezingsprocedure. Anderzijds moet ieder ongewenst rechtstreeks of onrechtstreeks effect van de schorsing van de verkiezingsprocedure en het uitstel van de dag van de sociale verkiezingen vermeden worden.

Het wetsvoorstel zet dit advies van de sociale partners om in wetgeving en regelt alle gevolgen van deze opschorting en voorziet ook in een regeling voor de bijzondere ontslagbescherming van de personeelsafgevaardigden en de kandidaat-personeelsafgevaardigden.

Verschillende fracties zijn kort tussengekomen en er werden vragen gesteld over onder andere de deelname van de interimarbeiders, over het lidmaatschap van de vakbond en over de opschorting van gerechtelijke procedures. De minister van Werk heeft het wetsvoorstel verwelkomd en een antwoord gegeven op diverse vragen.

In antwoord op het advies van de Raad van State heeft de indienster enkele amendementen ingediend. Deze amendementen en het wetsvoorstel zelf werden vervolgens unaniem goedgekeurd in de commissie.

13.02 Nawal Farih (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik dank mevrouw Kitir voor de verslaggeving. Het voorstel werd unaniem goedgekeurd en het is essentieel dat we er vandaag nog over stemmen, gelet op de dringende aard ervan. Ik dank de collega's dan ook graag voor de samenwerking en hun steun.

13.03 Marie-Colline Leroy (Ecolo-Groen): Monsieur le président, vu la crise sanitaire et, bien entendu, les mesures de confinement, le déroulement normal de ces élections sociales était devenu impossible. En effet, tant la campagne que le vote final étaient compromis.

Pour ce qui nous concerne, nous souhaitons cosigner la proposition de loi à l'examen car il nous semblait primordial que des élections sociales puissent être organisées de la manière la plus sereine et la plus efficiente possible. Il s'agit d'une question qui nous importe beaucoup, sachant à quel point les discussions entre les partenaires sociaux constituent un élément indispensable dans le monde du travail, mais aussi à quel point les délégués au sein des entreprises doivent être soutenus et entendus. La suspension de ces procédures était donc essentielle. En outre, comme ma collègue, Mme Kitir, l'a déjà dit, il était également nécessaire de garantir la sécurité juridique.

Par ailleurs, il était intéressant d'entendre l'avis des partenaires sociaux qui se sont prononcés et qui ont exposé une série d'attentes légitimes quant au gel des droits et obligations respectifs.

Les débats furent sereins et constructifs au sein de la commission des Affaires sociales, raison pour laquelle mon groupe tient à remercier les différents intervenants, mais aussi le travail de Mme la ministre.

13.04 Meryame Kitir (sp.a): Mevrouw de minister, wij steunen het voorstel uiteraard, maar ik heb u in de commissie een vraag gesteld waarop u met een bevestigend knikje hebt geantwoord. Daarom wil ik de vraag hier toch nog eens herhalen. Kunt u bevestigen dat een brief naar de arbeidsrechtbanken wordt gestuurd om de lopende procedures inzake de kandidaatstellingen stop te zetten en om de lopende beroepen – er zijn er al een vijftal – zeker niet te behandelen voordat de procedures opnieuw gestart worden? Hoe zal dat gebeuren?

13.05 Minister **Nathalie Muylle**: Mevrouw Kitir, ik bevestig formeel dat de brief om de procedures stil te leggen vertrekt zodra dit is goedgekeurd.

Le **président**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles
Bespreking van de artikelen

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion.
(Rgt 85, 4) (1146/5)

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) (1146/5)

La proposition de loi compte 20 articles.
Het wetsvoorstel telt 20 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 20 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 tot 20 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

14 Proposition de loi modifiant l'arrêté royal du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage en ce qui concerne les allocations de chômage temporaire pour les travailleurs des entreprises de travail adapté (1139/1-3)

14 Wetsvoorstel tot wijziging van het koninklijk besluit houdende de werkloosheidsreglementering van 25 november 1991 wat de uitkeringen voor tijdelijke werkloosheid voor werknemers van maatwerkbedrijven betreft (1139/1-3)

Proposition déposée par:
Voorstel ingediend door:
Meryame Kitir, Anja Vanrobaeys, Jan Bertels, Gilles Vanden Burre, Evita Willaert, Marc Goblet.

Discussion générale
Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

14.01 Nahima Lanjri, rapporteur: Mijnheer de voorzitter, collega's, aangezien wij het wetsvoorstel tot wijziging van het koninklijk besluit houdende de werkloosheidsreglementering van 25 november 1991 wat de uitkeringen voor tijdelijke werkloosheid voor werknemers van maatwerkbedrijven betreft, ingediend door de collega's Kitir, Vanrobaeys en Bertels, van de sp.a-fractie, afgelopen dinsdag in de bevoegde commissie voor Sociale Zaken besproken hebben, kan ik mij niet beperken tot een verwijzing naar het schriftelijk verslag.

In haar toelichting wijst mevrouw Kitir erop dat het voorstel ertoe strekt uitkeringen voor tijdelijke werkloosheid voor werknemers van maatwerkbedrijven mogelijk te maken. Met het koninklijk besluit van 4 februari 2018, waarmee de cumulatierегeling bij progressieve werkhervatting werd aangepast, werd namelijk een bepaling ingevoerd die het medewerkers van maatwerkbedrijven toelaat om het al dan niet voltijdse arbeidsinkomen te combineren met een niet-gereduceerde arbeidsongeschiktheidsuitkering. In het geval van tijdelijke werkloosheid kunnen die werknemers echter geen aanspraak maken op een uitkering voor tijdelijke werkloosheid, wat betekent dat zij terugvallen op een ziekte-uitkering, weliswaar aan 100 %. Doordat de betrokkenen echter heel vaak onvoldoende arbeidsprestaties noteren en een uitkering als onregelmatige werknemer genieten, ligt de ziekte-uitkering die zij in voorkomend geval ontvangen, vaak niet veel hoger dan het leefloon, dat voor een alleenstaande 959 euro bedraagt. Vanwege hun problemen als gevolg van hun handicap of ziekte, is de ziekte-uitkering vaak ontoereikend. Het loon dat zij kunnen bijverdienen, is dus zeker welgekomen. Als zij eventueel op tijdelijke werkloosheid geplaatst worden, dan

vinden de indieners van het voorstel – wij zijn het met hen eens – dat de betrokkenen moeten kunnen rekenen op een werkloosheidsuitkering boven op hun RIZIV-uitkering. Het wetsvoorstel van mevrouw Kitir maakt dat mogelijk.

Wanneer het voorstel straks goedgekeurd wordt, dan treedt het in werking met terugwerkende kracht vanaf 13 maart 2020, toen de eerste regeringsmaatregelen ter voorkoming van de verdere verspreiding van COVID-19 werden afgekondigd.

De collega's Willaert van Ecolo-Groen en Goblet van de PS scharen zich achter het voorstel, dat zij ook medeondertekend hebben.

Collega Goblet wil elk evenwichtig rechtvaardig antwoord voor werknemers van maatwerkbedrijven ondersteunen en vindt dat alle werknemers geconfronteerd met overmacht op eenzelfde soort steun moeten kunnen rekenen.

Collega Samyn van het Vlaams Belang ondersteunt het voorstel ook, maar vraagt wel waarom de maatregel niet wordt opengetrokken naar al wie maximaal 20 % progressief tewerkgesteld is. Mevrouw Kitir antwoordde dat dat niet nodig is, omdat die werknemers voorheen al voldoende rechten hebben opgebouwd om te kunnen cumuleren, terwijl dat niet het geval is voor de werknemers van maatwerkbedrijven.

Mevrouw Galant van de MR geeft aan dat wij te maken hebben met een kwetsbaar publiek, dat dankzij maatwerk een duurzame, kwalitatieve job krijgt. Maatwerkbedrijven die eveneens tot de essentiële sectoren behoren, werken ook door, ook al zijn hun werknemers extra kwetsbaar voor het coronavirus. Bij een sluiting blijven zij kampen met een nood aan extra zorg, dus een cumul lijkt voor haar dan ook logisch. De MR vroeg nog naar de grootte van de groep en minister Muylle heeft beloofd om die cijfers achteraf nog te bezorgen.

Namens mijn partij heb ik vorige dinsdag aangegeven dat wij de mogelijkheid voor de medewerkers van maatwerkbedrijven, die al heel zwak staan, om hun ziekte-uitkering te combineren met een uitkering voor tijdelijke werkloosheid, toejuichen. Wij hebben er wel op aangedrongen om het debat in een ruimer kader te voeren. Minister Muylle sluit zich aan bij die opmerking en roept ertoe op om alleszins in de toekomst na te denken over manieren om personen met een uitkering extra te stimuleren om te werken – velen doen dat al – zonder dat zij daarvoor gestraft worden. Wij moeten er inderdaad voor zorgen dat werken altijd loont. Hoewel dat een ruimer debat is, hebben onze fractie en onze minister geen probleem met het voorliggende voorstel. Wij hebben er dan ook onze steun aan verleend.

De verschillende statuten geven nu al aanleiding tot discriminatie en in zekere zin bevestigen wij die discriminatie met het voorliggende voorstel. Maar de oorzaak van dat euvel ligt eigenlijk aan de basiswetgeving en niet aan nieuwe tekst.

De voorgestelde aanpassing is ook logisch in coronatijden. Ik heb er ook bij de minister op aangedrongen om te onderzoeken of er een bijkomend dagsupplement kan worden uitbetaald. Dat moet technisch nog nader worden uitgewerkt, want het kan niet dat men door een hogere dagvergoeding, die nu nog 5,63 euro bedraagt, meer zou verdienen dan wanneer men aan het werk is.

Collega Moscufo van de PVDA-PTB steunt het voorstel ook. Volgens haar is het niet aan de werknemer om op te draaien voor de crisis en zeker niet aan personen met een handicap. Het is een maatschappelijk gerechtvaardigd voorstel voor die werknemers, die al door hun handicap met extra kosten kampen. Zij vindt dat het voorstel getuigt van een groot respect voor de betrokken werknemers.

Sommigen zijn verplicht om te werken, omdat hun uitkering te laag is. Tegelijk zien ze zich, door te werken, ook opgenomen in de maatschappij.

In de sector werken ongeveer 32.000 mensen met een handicap en ze werpt de vraag op of het echt nodig is hen in die moeilijke omstandigheden aan het werk te zetten, terwijl de social-distancingregels misschien niet worden gerespecteerd.

Mevrouw De Jonge van Open Vld erkent de maatschappelijke meerwaarde van de maatwerkbedrijven, die actief zijn in verschillende sectoren en complementair met reguliere bedrijven werken. Aangezien het voorstel een impact heeft op werknemers die minder dan een vijfde werken, vindt zij echter dat moet worden nagegaan of de toekenning van een uitkering voor tijdelijke werkloosheid wel aangewezen is, zeker omdat

het werken in de sector moet worden gestimuleerd en sommige maatwerkbedrijven wel degelijk in staat zijn, ook in de coronacrisis, te functioneren. Sommige maatwerkbedrijven voeren bijvoorbeeld paramedische taken uit. Zij onderstreept het belang van die maatwerkbedrijven. Men moet binnen de sector van de maatwerkbedrijven stimulansen geven om operationeel te blijven.

Ze vindt het ook een verkeerd signaal om nu in volle coronacrisis het wetsvoorstel goed te keuren. Men kan de maatregel niet los zien van de algemene maatregelen inzake de cumulatie van werkloosheidsuitkeringen met een volledige ziekte-uitkering. Zij vraagt dus een bredere analyse van het wetsvoorstel en ook het advies van minister Muylle en van minister De Block.

De heer Anseeuw vindt het wetsvoorstel strikt genomen geen coronamaatregel. Het wetsvoorstel beoogt volgens hem een definitieve wijziging van de regelgeving. Hij sluit zich aan bij de minister en vindt dat er een ruimer debat moet komen. Hij merkt op dat de tijdelijke werkloosheid niet dient om bepaalde ziektekosten te dekken.

In 2018 werd trouwens beslist om in een uitzondering te voorzien voor mensen in maatwerkbedrijven op de regel van de vermindering van de ZIV-uitkering bij progressieve werkhervatting. Het is net omdat de volledige ZIV-uitkering behouden blijft dat er geen cumul is met de tijdelijke werkloosheid.

Men moet zich volgens collega Anseeuw de vraag stellen op welke manier de beperkte middelen van de sociale zekerheid adequaat worden ingezet. Hij vindt dat de omschreven doelgroep in het wetsvoorstel, met name werknemers in een maatwerkbedrijf, arbitrair en vaag is omschreven.

Er zijn nog andere mensen met een laag inkomen en die vallen niet onder de maatregel. Hij vindt het wetsvoorstel dus niet het goede antwoord op een terechte vraag.

De indiener, mevrouw Kitir, repliceerde daarop dat men met het voorstel een oplossing zoekt voor een prangend probleem, dat zich nu aandient. Het klopt volgens haar dat het debat breder gevoerd moet worden, maar intussen kan dat probleem alvast worden opgelost.

Het is dan ook niet te verbazen dat bij de stemming over het voorstel de PS, Ecolo-Groen, het Vlaams Belang, de MR, CD&V, sp.a en de PVDA-PTB voorgestemd hebben, Open Vld zich heeft onthouden en de N-VA tegengestemd heeft. Het voorstel werd aldus aangenomen met 13 stemmen voor, 3 tegen en 1 onthouding.

14.02 Björn Anseeuw (N-VA): Mijnheer de voorzitter, collega's, ik schets even de context van dit wetsvoorstel. Een aantal principes moet immers in acht worden genomen.

Een eerste algemeen principe zegt dat wie arbeidsongeschikt is het werk tijdelijk kan hervatten via een deeltijdse of progressieve werkhervatting. Afhankelijk van het aantal uren dat men werkt, wordt dan een bedrag in mindering gebracht van zijn of haar ziekte- en invaliditeitsuitkering. Op dat principe bestaat er een enkele uitzondering, want personen die in een maatwerkbedrijf werken mogen steeds hun volledige ziekte- en invaliditeitsuitkering behouden, ongeacht het aantal gewerkte uren.

Een tweede algemeen principe is dat arbeidsongeschikten in principe geen aanspraak kunnen maken op een werkloosheidsuitkering, tenzij het een tijdelijke werkloosheidsuitkering betreft en dat enkel voor arbeidsongeschikten die werken en wier ziekte- en invaliditeitsuitkering deels verminderd wordt naargelang de gewerkte uren.

Als men die zaken samenneemt, dan komt de hier vandaag beoogde doelgroep niet in aanmerking. Met het voorliggende wetsvoorstel willen de indieners een uitzondering maken op deze principes die al decennialang worden toegepast en dat enkel voor de medewerkers van maatwerkbedrijven. Het gaat dus om die uitzondering. De indieners van dit voorstel vinden namelijk dat de ziekte- en invaliditeitsuitkering die de medewerkers van maatwerkbedrijven ontvangen niet volstaat om van te leven. Zij stellen dat deze medewerkers veel extra uitgaven hebben als gevolg van hun ziekte.

Ik heb daar tijdens de behandeling in de commissie enkele bedenkingen bij gemaakt en ik houd eraan ze hier kort te herhalen. Ten eerste verdient de kwestie van de hoogte van de ziekte- en invaliditeitsuitkering voor de meest kwetsbaren in onze samenleving een grondig debat. Dit voorstel biedt echter niet het juiste antwoord op die terechte vraag. Veel collega's beaamden in de commissie dat deze kwestie een grondig

debat verdient, maar ik stel vast dat ze met hun stemgedrag een belangrijk precedent schiepen nog vooraleer dat debat wordt gevoerd.

Om te beginnen werd de coronacrisis aangehaald als reden voor de voorgestelde afwijking van een niet onbelangrijk principe, namelijk dat men voor uren die men kan werken geen ziekte- en invaliditeitsuitkering kan krijgen of behoeft. In feite heeft dit echter niets met corona te maken, het is in de eerste plaats een debat over de hoogte van die ZIV-uitkeringen. Als een medewerker van een maatwerkbedrijf buiten tijden van corona om een of andere reden terugvalt op een ziekte-uitkering, dan is die uitkering immers niet hoger of lager dan in tijden van corona. In dat geval zijn ook de ziektekosten niet per se hoger of lager dan in coronatijden.

Daar komt nog een niet onbelangrijk element bij, namelijk dat een debat over de hoogte van de ziekte-uitkeringen per definitie ook een debat is over de financiering van onze sociale zekerheid.

Mijn tweede bedenking is dat het aantal uren dat iemand onder progressieve tewerkstelling kan werken, niet beperkt is. Dit betekent dat met het voorstel dat nu voorligt, voor medewerkers van maatwerkbedrijven de mogelijkheid ontstaat om een volledige ziekte- en invaliditeitsuitkering te combineren met een werkloosheidsuitkering die op een hoog aantal gewerkte dagen is berekend. Het komt er dus op neer dat wij de beperkte middelen van onze sociale zekerheid, die vandaag meer dan ooit onder druk staat, in het bijzonder de financiering ervan, zouden aanwenden om personen die al een volledige sociale uitkering krijgen, bovenop nog eens een sociale uitkering te geven.

Collega's, voor ons kunnen wij dat bezwaarlijk een verantwoorde aanwending van de beperkte middelen van onze sociale zekerheid noemen. Daar komt nog bij dat de doelgroep die wordt beoogd, vrij willekeurig wordt omschreven.

Ten eerste, de maatregel wordt nodig geacht voor medewerkers van maatwerkbedrijven, omdat zij, ik citeer, "vrij frequent onregelmatig werknemer zijn en daardoor lagere ZIV-uitkeringen hebben". Ook wordt aangehaald dat de doelgroep van het wetsvoorstel hogere ziektekosten zou hebben.

Ook daarbij zijn wel enige kanttekeningen te maken. Vreemd genoeg wordt de voorgestelde maatregel niet beperkt tot enkel de groep die effectief een lagere uitkering of hogere ziektekosten heeft. Zij wordt daarentegen uitgebreid naar alle medewerkers van maatwerkbedrijven, ongeacht de hoogte van hun ziektekosten en de hoogte van de uitkering die zij krijgen.

Ten tweede, vreemd genoeg wordt de maatregel ook niet ingevoerd voor een groep van arbeidsongeschikten die ook een volledige ZIV-uitkering ontvangen wegens een beperkte tewerkstelling in het reguliere arbeidscircuit. Nochtans zou net zo goed kunnen worden geargumenteed dat ook binnen die groep heel wat mensen een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Bovendien draagt die groep van arbeidsongeschikten per definitie ook hogere ziektekosten dan gezonde werknemers.

Wij moeten er ook blijvend over waken dat tijdelijke werkloosheid niet lonender wordt of lonender gaat lijken dan werken. Dat zou immers de betaalbaarheid, maar ook de legitimiteit en het draagvlak van onze sociale zekerheid onnodig in het gedrang brengen en mogelijk ook een werkloosheidsval in de hand werken.

Vandaag zijn zowat 1,25 miljoen Belgen tijdelijk werkloos. Het is goed en nodig dat de overheid onder andere middels tijdelijke werkloosheid de economie ondersteunt wanneer de economie voor een belangrijk deel wordt stilgelegd. Alleen is het vandaag voor ons allemaal koffiedik kijken wat de duur zal zijn van de huidige periode van maatschappelijke ontwrichting. Net die onzekerheid moet voor ons allen dan ook een stimulans zijn om meer dan ooit zorgvuldig om te springen met instrumenten als tijdelijke werkloosheid.

Hier gebeurt echter net het tegenovergestelde. Dat is ook niet de eerste keer. Eergisteren hebben wij in de commissie ook gemerkt dat het niet de laatste keer zal zijn.

Volgende week komt er een nieuwe doelgroep aan bod.

Er moet een onderscheid gemaakt worden tussen gericht en doelmatig gebruikmaken van maatregelen zoals tijdelijke werkloosheid en het overmatig gebruik van dit soort maatregelen. In dit geval gebeurt het tweede. Een sociale uitkering boven op een andere kan nooit de bedoeling zijn. Een werkloosheidsuitkering toekennen om ziektekosten te dekken, is niets minder dan oneigenlijk gebruik van een

werkloosheidsuitkering.

Daar wringt het schoentje. Bijna alle partijen hier voelen zich geroepen om zonder veel omzien week na week de schuif van de sociale zekerheid open te trekken. Wat daarbij hemeltergend is, is dat diezelfde partijen geen zier geven om de financiering en de betaalbaarheid van diezelfde sociale zekerheid. Dat zijn voor die partijen allemaal zorgen voor later.

We hielden twee volledige dagen hoorzittingen in de commissie over de financiering van de sociale zekerheid. Daar kwamen experten, werkgevers en werknemers aan bod. Het waren bijzonder boeiende dagen. De mensen die ons te woord stonden, verdienen ook hulde voor de moeite die ze zich hebben getroost. Het effect daarvan laat nog op zich wachten. Voor zover dat nog nodig was, werd toen glashelder gesteld dat de uitdaging voor de betaalbaarheid van onze sociale zekerheid gigantisch is.

Het voorstel, zoals het nu voorligt, is niet enkel een middelvinger naar al wie onze sociale zekerheid in de toekomst broodnodig zal hebben, maar ook naar de mensen die ons dagenlang te woord hebben gestaan in de commissie.

Collega's, dit voorstel kwam ter tafel onder het mom van de coronacrisis. Voor alle duidelijkheid: dit voorstel heeft niets te maken met corona. De betrokken regelgeving wordt immers niet tijdelijk maar definitief gewijzigd. Ofschoon de vraag naar een voldoende hoog inkomen volkomen terecht is, zullen we dit wetsvoorstel niet goedkeuren. Deze problematiek verdient een ernstig debat. Velen zeggen het met ons, maar handelen er niet naar. Een oplossing die is ingebed in een toekomstvisie op een sociale zekerheid die activeert, is broodnodig. Maar hier gebeurt net het tegenovergestelde.

14.03 Marie-Colline Leroy (Ecolo-Groen): Monsieur le président, le but de ce projet de loi est de permettre des indemnités de chômage temporaire aux employés des ETA (Entreprises de Travail Adapté) qui combinent leurs revenus à temps partiel avec une prestation d'invalidité non réduite, comme ils y sont autorisés.

Cependant, le libellé actuel de la décision sur le chômage signifie qu'en cas de chômage temporaire, ces travailleurs ne pourront pas prétendre à des allocations de chômage temporaire et reculeront ainsi sur leur allocation d'invalidité limitée, qui, je le rappelle, peut être inférieure au seuil de pauvreté.

Chers collègues, je vous avoue et je m'autorise à vous le dire en petit comité: peut-être parce que je suis jeune députée, quand j'ai dû instruire ce texte, j'ai d'abord cru que je n'avais pas compris. Cela voulait donc dire qu'avant cette proposition, les employés des ETA se voyaient mettre en concurrence une cessation d'activité et leurs allocations d'invalidité. On sait pourtant que les personnes en situation d'invalidité ou de handicap ont des dépenses élevées en raison de leur maladie. On maintenait donc jusqu'ici une concurrence insupportable.

Est-il important aujourd'hui de veiller à une plus grande sécurité et à ce que la sécurité sociale puisse répondre à ce problème qui perdurait? La réponse est oui. Je me permets de rappeler qu'en temps normal, le risque pour un travailleur en situation de handicap est trois fois plus élevé que celui d'un travailleur, de sombrer dans une situation de précarité. Est-ce une proposition coronavirus qui va plus loin? Bien entendu, je le reconnais. Si en temps normal, une personne en situation de handicap a trois fois plus de risques de sombrer dans la pauvreté, que pensez-vous dans la situation actuelle où tout le monde est dans une situation difficile? Que dire alors des personnes qui cumulent les difficultés?

La sécurité sociale sert aussi à cela: à réparer et à faire en sorte que les personnes qui cumulent les difficultés puissent être soutenues, aidées, valorisées et reconnues.

C'était donc une évidence pour nous de cosigner cette proposition de loi qui envoie un message aux travailleurs. Nous vous invitons tous chaleureusement à repenser et soutenir ce texte qui n'a pour seul objectif que de permettre aux personnes en situation de handicap de vivre plus décemment en cette période extrêmement compliquée. Je ne peux pas imaginer qu'on puisse se scandaliser qu'après la crise, ces personnes puissent vivre dans de meilleures conditions.

14.04 Meryame Kitir (sp.a): Mijnheer de voorzitter, ik dank de collega's die het wetsvoorstel in de commissie hebben gesteund. De rapporteur heeft al uitgebreid gezegd waarover het gaat. Ik zal niet in herhaling vallen, maar ik wil gewoon een korte reactie geven op wat de collega van N-VA zei.

Uw reactie stuit mij echt tegen de borst. Het gaat hier over mensen die in een heel moeilijke situatie verkeren en die al vanuit een moeilijke situatie de moeite doen om te gaan werken. Het is een goede zaak dat met de hervormingen van minister De Block de mogelijkheid werd gecreëerd dat zij een ziekte-uitkering kunnen behouden, samen met hun inkomen.

Op crisismomenten zullen zij echter het zwaarst worden getroffen. Zij vallen dan immers terug op een ziekte-uitkering, maar niet op een ziekte-uitkering van 100 % omdat het vaak om mensen gaat die hun rechten niet hebben kunnen opbouwen. Het gaat hier over een uitkering die onder de armoedegrens ligt. Het feit dat u dat allemaal in vraag stelt, stuit mij tegen de borst.

Sta mij toe te zeggen dat ik van u geen lessen te leren heb als het gaat over de betaalbaarheid van de sociale zekerheid. De N-VA heeft vier jaar deel uitgemaakt van de regering en de erfenis die u nalaat, is niet echt iets om chapeau tegen te zeggen.

U hebt bewust het budget van de sociale zekerheid laten ontsporen om dan een jaar aan een stuk te roepen dat er nog meer moet worden bespaard in de sociale zekerheid. Nu we met deze coronacrisis worden geconfronteerd, verandert u van mening en zegt u dat we nood hebben aan een sociale zekerheid. Het is maar hoe het u uitkomt; de ene keer bent u een liefhebber van de sociale zekerheid en de andere keer is de sociale zekerheid uw vijand, een domein waarop moet worden bespaard.

Vandaag kwam het arrest van het Grondwettelijk Hof dat het onbelast bijverdienen vernietigt. Mensen die reeds een job hadden, mochten van u in de vorige legislatuur 6.000 euro onbelast bijverdienen. Er gaat dus 0 euro naar de sociale zekerheid. Wij hebben hierover een hoorzitting gehad in het Parlement. Tien organisaties, van vakbonden en werkgevers tot vrijwilligers, hebben allemaal gewaarschuwd voor de gevolgen en u hebt daaraan geen gehoor gegeven. Ik ben heel blij dat het Grondwettelijk Hof dat vandaag vernietigt, zodat de sociale zekerheid, waarover u zich toch zo'n grote zorgen maakt, in de toekomst wel zal worden gefinancierd.

Ik besluit door de collega's te danken voor hun steun voor dit wetsvoorstel.

De **voorzitter**: Mevrouw Kitir, de heer Anseeuw had het woord gevraagd voor een onderbreking. U bent intussen klaar met uw uiteenzetting.

Ik geef echter wel nog het woord aan de heer Anseeuw.

14.05 Björn Anseeuw (N-VA): Mijnheer de voorzitter, collega Kitir, we hebben het altijd over mensen met een lage uitkering. Alleen gaat dit voorstel niet enkel over mensen met een lage uitkering en sluit het tegelijkertijd heel wat mensen met een lage uitkering uit. De vraag is dus in welke mate men niet discrimineert met dit voorstel, los van het feit dat de betaalbaarheid van de sociale zekerheid altijd onze zorg is geweest. We verschillen alleen grondig van mening over de manier waarop we dit moeten doen. Op zich is dat niet slecht, vredevol van mening verschillen moet kunnen. Zeggen dat we de zorg voor de financiering van de sociale zekerheid voorheen nooit hebben gedragen, klopt niet. Het past wel goed in uw kraam, maar als we terugkeren naar het voorstel dat voorligt, dreigt u heel veel mensen met een lage uitkering te discrimineren. Tegelijk dreigt u een aantal andere mensen twee hoge sociale uitkeringen te geven. Immers, ook mensen met een volledige sociale uitkering, berekend op basis van hoge aantallen gewerkte uren en dagen, kunnen de uitkeringen cumuleren. Dat kan echt niet de bedoeling zijn, want dat is ondoelmatig gebruik van de beperkte middelen van de sociale zekerheid.

Goed, we verschillen van mening. Dat kan, maar ik stel alleen vast dat u niet consequent bent. U zegt in uw toelichting dat het altijd gaat over mensen met een lage uitkering, terwijl het hier arbitrair gaat over alle medewerkers van maatwerkbedrijven en tegelijk heel veel andere mensen met lage uitkeringen in het reguliere arbeidscircuit worden uitgesloten van uw maatregelen. Hoe inconsequent kan men zijn.

Le **président**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)

Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.

De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles
Bespreking van de artikelen

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(1139/3)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(1139/3)**

La proposition de loi compte 4 articles.
Het wetsvoorstel telt 4 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 4 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 tot 4 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

15 Proposition de loi portant des dispositions diverses en matière de justice dans le cadre de la lutte contre la propagation du coronavirus COVID-19 (1145/1-5)

15 Wetsvoorstel houdende diverse bepalingen inzake justitie in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (1145/1-5)

Proposition déposée par:
Voorstel ingediend door:
Servais Verherstraeten, Philippe Pivin, Kristien Van Vaerenbergh.

Discussion générale
Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

15.01 Zakia Khattabi, rapporteur: Monsieur le président, chers collègues, la présente proposition s'inscrit dans le cadre des mesures urgentes à prendre dans la lutte contre la pandémie de coronavirus.

Ainsi, afin d'éviter au maximum les contacts physiques et les réunions de personnes, les dispositions concernant le délai dans lequel des ventes publiques doivent être mises en adjudication en vertu de l'article 1587 du Code judiciaire, la prestation de serment des experts judiciaires, des traducteurs, interprètes et traducteurs-interprètes jurés, des magistrats, des assesseurs, des juges non professionnels, du personnel judiciaire, des avocats, des notaires et des huissiers de justice, les procurations authentiques sous forme dématérialisée et l'annexion de procurations sous seing privé électroniques, les réunions des organes notariés par vidéoconférence et la prolongation des délais légaux prévus dans la loi contenant organisation du notariat, l'intervention des témoins à un testament authentique et le maintien des procédures en cours devant les commissions de désignation et de nomination du Conseil supérieur de la Justice.

Des amendements ont été déposés par MM. Verherstraeten et Aouasti et Mmes Van Vaerenbergh, Dillen et Bury. Après l'exposé introductif de M. Verherstraeten, auteur principal, la discussion a eu lieu. En dérogation à l'article 98/7, alinéa 2, du Règlement, la commission a décidé à l'unanimité de passer au vote sur la base de l'avis provisoire du Conseil d'État mis à la disposition des membres le 20 avril 2020.

Les amendements n°s 1 à 14 ainsi que les articles de la proposition de loi ont été adoptés successivement. L'ensemble de la proposition de loi telle qu'amendée et corrigée sur le plan légistique a été adopté à l'unanimité par vote nominatif.

La commission a marqué son accord sur la demande de M. Verherstraeten de demander au président de la Chambre de discuter la proposition de loi lors de notre séance de ce jour. La commission a marqué son accord pour un rapport oral.

15.02 Katleen Bury (VB): Mijnheer de voorzitter, eerst en vooral wens ik de indieners te bedanken voor dit wetsvoorstel, dat ons zal helpen in de strijd om het COVID-19-virus in te perken.

De bespreking per videoconferentie in de commissie is gisteren heel goed verlopen. Wij zijn snel tot de stemming kunnen overgaan en er was unanimitéit om het wetsvoorstel vandaag al naar de Kamer te brengen.

Wij hebben dat voorstel bestudeerd. Ik heb het warm water niet uitgevonden, dus ik ben ermee te rade gegaan bij verschillende notarissen. Die hadden een belangrijke bedenking bij de digitale volmacht.

Daarover gaan dan ook de 3 amendementen, die ik samen zal bespreken. Die 3 amendementen slaan op hoofdstuk 4 van de wetgeving. Eigenlijk zeg ik nu hetzelfde als gisteren. Dit is gisteren ook in de commissie besproken.

Het eerste amendement strekt ertoe de titel van hoofdstuk 4 aan te passen. Het tweede amendement strekt ertoe aan artikel 6 veranderingen aan te brengen. En het derde amendement strekt ertoe artikel 7 te schrappen omdat dat eigenlijk niet meer nodig is als wij de wijzigingen in artikel 6 doorvoeren.

Ik verklaar mij nader. De digitale volmacht betekent dat men iemand laat ondertekenen via het systeem itsme of via een digitale handtekening. Die persoon moet op dat moment ook niet aanwezig zijn.

Eigenlijk kan de notaris niet verifiëren of die persoon dat in de juiste geestestoestand gedaan heeft en of hij niet gedwongen werd te ondertekenen. Daarover is er dus onduidelijkheid.

De notarissen met wie ik dit besproken heb, zeggen dat normaal in de videoconferentie die dan plaatsvindt, zonder volmacht, de akte wordt besproken, waarbij de notaris een visueel contact heeft met de mensen die de akte naderhand moeten ondertekenen.

In de praktijk, zo merk ik als vastgoedmakelaar, zijn er dan vaak kleine details die nog wijzigen. Dat kan gaan om een erfdiensbaarheid of iets dergelijks. Dan worden er nog kleine aanpassingen aan de akte toegevoegd.

Op het moment waarop de akte is voorgelezen, gaan we over tot de ondertekening. De ondertekening kan dan perfect digitaal, zoals met de app itsme en alle zaken die in artikel 6 staan vermeld. De digitale volmachten moeten op dat moment niet worden gebruikt.

We zien ook dat het een vereenvoudiging is van het systeem. De digitale volmachten zijn dan gratis volmachten, ze moeten niet worden voorgeschoten door de kopers of de andere partijen; dat is allemaal niet meer nodig, we zien gewoon een digitale ondertekening op het moment waarop de videoconferentie heeft plaatsgevonden en alles besproken werd.

Hoe wijzigen we dan artikel 6? Eerst en vooral met amendement nr. 18. Hoofdstuk 4 zou dan worden veranderd. In de plaats van over authentieke volmachten zou het gaan over "authentieke digitale ondertekening via videoconferentie". Amendement nr. 19 vervangt dan artikel 6 op die manier dat we het niet meer hebben over een authentieke volmacht; wel dienen de partijen te verschijnen voor de notaris via een videoconferentie, waarna achteraf de ondertekening kan plaatsvinden. Paragrafen 2, 3, 4, 5 en 6 blijven dezelfde. Vanaf paragraaf 7 gaat het over de digitale volmachten, dus dat schrappen wij.

Vervolgens gaan we naar amendement nr. 20. Dan zien we in artikel 7 over de uitwerking van die notariële volmachten dat die kosten, die erelonen, niet kunnen aangerekend worden. Dat artikel hoort dan niet meer van toepassing te zijn omdat die volmachten niet meer bestaan. Dat artikel zouden we schrappen.

Ik vraag nog eens aan de collega's om daarmee rekening te houden, omdat dit echt wel een betere oplossing zou zijn, ook op lange termijn. We zien trouwens in het artikel dat dit veel langer kan gelden en niet alleen COVID-gerelateerd, maar ook voor aankopen in het buitenland of door mensen die zich in het buitenland bevinden. Dit zou een meerwaarde betekenen voor het notariaat.

15.03 Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ingaand op de uiteenzetting van mevrouw Bury kan ik verwijzen naar wat de vertegenwoordiger van de minister van Justitie daarover heeft gezegd.

Het voorstel van applicatie kan ook pas over ongeveer een jaar uitwerking krijgen, terwijl er behoefte is aan iets dat onmiddellijk ingang kan vinden, waaraan het nu voorliggend voorstel tegemoetkomt.

Mijnheer de voorzitter, ik wil van mijn spreektijd gebruikmaken om de verslaggeefster te danken voor het mondeling verslag. Daarnaast wil ik iedereen bedanken die aan dit voorstel heeft bijgedragen, in het bijzonder de kabinetsmedewerkers en de collega's die op diligente wijze hebben meegewerkt om dit voorstel snel op de agenda van de plenaire vergadering te krijgen.

In deze coronatijden denk ik dat het relevant is om fysieke contacten tot het strikte minimum te beperken zonder afbreuk te doen aan de fundamentele rechten van alle betrokken partijen.

15.04 **Sophie Rohonyi** (DéFI): Monsieur le président, monsieur le ministre, chers collègues, comme cela a été dit, la propagation du coronavirus affecte de nombreux secteurs parmi lesquels le secteur judiciaire au sens large.

Si des mesures urgentes ont été prises pour endiguer au mieux la propagation du virus, nous nous devons, aujourd'hui, d'étendre nos efforts et de respecter, autant que possible, la distanciation sociale qui a été prévue dans le cadre des différents arrêtés ministériels.

L'OMS a rappelé, pas plus tard qu'hier, que nous devons vivre encore un bon moment avec ce virus. Ce faisant, dans l'attente d'un vaccin, nous devons continuer à nous protéger en assurant, malgré tout, la continuité de l'ensemble des services rendus à la population. Parmi ces services, il y a la justice qui doit continuer à pouvoir être rendue.

La proposition vise à réduire les contacts et les réunions physiques pour ne permettre que ceux qui sont véritablement indispensables. Ma collègue Zakia Katthabi ayant bien expliqué les mesures que cet objectif implique, je n'y reviendrai pas.

Quoi qu'il en soit, je tiens à remercier M. Verherstraeten pour son initiative et saluer le travail constructif qui a été mené en commission puisque les amendements qui ont été déposés et votés répondent scrupuleusement à l'avis du Conseil d'État qui nous a été communiqué. En effet, il me semble indispensable de s'assurer de la sécurité juridique, même dans le cas de textes déposés et votés dans l'urgence.

Le président: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles ***Bespreking van de artikelen***

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(1145/4)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(1145/4)**

L'intitulé a été modifié par la commission en "proposition de loi portant des dispositions diverses en matière de justice et de notariat dans le cadre de la lutte contre la propagation du coronavirus COVID-19".
Het opschrift werd door de commissie gewijzigd in "wetsvoorstel houdende diverse bepalingen inzake justitie en het notariaat in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19".

La proposition de loi compte 17 articles.
Het wetsvoorstel telt 17 artikelen.

* * * * *

Amendements déposés:

Ingediende amendementen:

Chapitre 4/Hoofdstuk 4 (Intitulé/Opschrift)

- 18 – *Marijke Dillen cs (1145/5)*

Art. 6

- 19 – Marijke Dillen cs (1145/5)

Art. 7

- 20 - Marijke Dillen cs (1145/5)

* * * * *

Conclusion de la discussion des articles:

Besluit van de artikelsgewijze bespreking:

Réservés: les amendements et les articles 6 et 7.

Aangehouden: de amendementen en de artikelen 6 en 7.

Adoptés article par article: les articles 1 à 5, 8 à 17.

Artikel per artikel aangenomen: de artikelen 1 tot 5, 8 tot 17.

* * * * *

La discussion des articles est close. Le vote sur les amendements et les articles réservés ainsi que sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over de aangehouden amendementen, de aangehouden artikelen en over het geheel zal later plaatsvinden.

16 Proposition de résolution prévoyant des sanctions à l'égard de la politique de colonisation d'Israël (651/1-7)

16 Voorstel van resolutie over sancties tegen het Israëlische nederzettingenbeleid (651/1-7)

Proposition déposée par:

Voorstel ingediend door:

Marco Van Hees, Raoul Hedebouw, Greet Daems, Nabil Boukili.

La commission des Relations extérieures propose de rejeter cette proposition de résolution. (651/7)

De commissie voor Buitenlandse Betrekkingen stelt voor dit voorstel van resolutie te verwerpen. (651/7)

Conformément à l'article 88 du Règlement, l'assemblée plénière se prononcera sur cette proposition de rejet après avoir entendu le rapporteur et, éventuellement, l'auteur.

Overeenkomstig artikel 88 van het Reglement spreekt de plenaire vergadering zich uit over dit voorstel tot verwerping, na de rapporteur en eventueel de indiener te hebben gehoord.

De heer John Crombez, rapporteur, verwijst naar zijn schriftelijk verslag.

16.01 Nabil Boukili (PVDA-PTB): Chers collègues, je pense que je ne vous apprends rien: cela fait plus de 70 ans que le peuple palestinien souffre de colonisation, de violences, de déplacements de populations, de bombardements répétés, de blocus et de privations des droits les plus fondamentaux. Cette violence n'épargne ni femmes, ni personnes âgées, ni enfants. D'ailleurs, c'est le pays où les droits de l'enfant sont les plus violés. Mais depuis quelques semaines, le peuple palestinien, comme tous les peuples du monde, fait face aussi à la pandémie de COVID-19 et à la crise sanitaire majeure, mais la différence est que les Palestiniens y font face sous l'occupation illégale par l'armée israélienne.

Cette occupation rend la situation encore plus catastrophique. Regardez chez nous et dans les autres pays du monde, toutes les difficultés et les complications qui se présentent pour avoir du matériel de base, des masques, des tests. Regardez les complications concernant les décisions à mettre en place pour contrôler l'épidémie, l'urgence dans laquelle ces décisions doivent être prises et appliquées, et tous les moyens nécessaires pour les mettre en place. Alors, imaginez devoir faire cela quand vous êtes privés de votre souveraineté, que vous n'êtes pas maître de votre politique. Et vous devez le faire dans les conditions imposées par un autre État qui ne se préoccupe absolument pas de votre sécurité. Bien au contraire, cet État représente une menace. Dans un contexte où l'autorité palestinienne manque de tout – tests, masques, gels hydroalcooliques, respirateurs et j'en passe – la politique coloniale continue comme si de rien n'était. On continue à détruire les maisons et à procéder à des centaines d'arrestations.

Mais le cynisme ne s'arrête pas là. À la demande des patrons israéliens, l'État colonial fait venir des ouvriers palestiniens pour travailler en Israël sans aucune mesure de sécurité ou de protection, contre la volonté de

l'Autorité palestinienne. Israël est accusé par plusieurs observateurs et par l'Autorité palestinienne de propager délibérément le virus.

Dans la zone C, une grande partie de la population palestinienne est privée de traitements et de tests. Il y a clairement une politique de discrimination et d'apartheid à l'égard des Palestiniens.

Se rajoute à cela la question des prisonniers politiques. Dans les prisons israéliennes, parce qu'il y a déjà un grand nombre de détenus atteints de maladies chroniques, comme des maladies respiratoires, le diabète, et autres, la vie des détenus est en grand danger. Il est urgent d'insister auprès des autorités israéliennes afin qu'elles garantissent les conditions qui protègent les détenus contre le virus ou sinon qu'elles les libèrent, en particulier les personnes âgées, les personnes souffrant de maladies chroniques, les femmes et les enfants, afin qu'ils puissent se protéger chez eux. Une demande a été faite en ce sens par plusieurs organisations. Je pense que nous devons nous joindre à cet appel et le faire aboutir.

Il y a aussi l'autre grande prison: Gaza. La situation des Palestiniens y est tout aussi inhumaine et insalubre. Le gouvernement israélien empêche depuis longtemps l'entrée de médicaments et d'équipements médicaux à Gaza. Le blocus est déjà inhumain en soi, mais dans la situation d'une pandémie qui a également atteint Gaza, il est tout à fait criminel et intolérable. Le blocus de Gaza doit être levé immédiatement.

À la crise politique et sociale qui s'impose au peuple palestinien à cause de la colonisation, s'ajoute la crise sanitaire qui évolue vers une crise humanitaire. Les populations les plus fragiles ont un accès de plus en plus difficile à la nourriture. Une solidarité s'est organisée un peu partout dans le monde pour envoyer des denrées alimentaires.

Comme si la situation n'était pas suffisamment dramatique, les forces israéliennes ont confisqué des colis de nourriture qui devaient être distribués à des familles en quarantaine à Sour Baher, un village situé au sud de Jérusalem. Les forces d'occupation ont fait irruption dans une école où les colis étaient préparés. Elles ont arrêté quatre membres du comité local d'urgence et se sont emparées de 300 colis de nourriture provenant de citoyens palestiniens.

Chers collègues, à la lumière des violations persistantes du droit international par Israël et étant donné que depuis 1948, de nombreuses résolutions de l'ONU ont qualifié d'illégales les politiques coloniales et discriminatoires d'Israël, qu'elles les ont condamnées et appelé à des résolutions immédiates, proportionnées et efficaces, il faut bien faire le constat que toutes les formes d'intervention internationale et de processus de paix de ces 69 dernières années ont jusqu'ici échoué à convaincre ou à forcer Israël à se conformer au droit humanitaire, à respecter les droits humains fondamentaux et à mettre fin à l'occupation et à l'oppression du peuple palestinien.

Il faut agir! Nous ne pouvons plus accepter ceux qui renvoient dos à dos Israéliens et Palestiniens ou qui continuent les incantations concernant les hypothétiques processus de paix dont il est devenu évident que le gouvernement israélien actuel, comme ses prédécesseurs d'ailleurs, ne veut absolument pas. Nous ne pouvons pas traiter l'État israélien et le peuple palestinien sur un même pied d'égalité, comme certains députés l'ont exprimé pendant les débats en commission. Nous avons, d'un côté, un État colonial qui recourt à la violence avec son armée et, de l'autre côté, un peuple opprimé privé de ses droits et qui appelle à sa liberté et à sa souveraineté.

Les gens de conscience au sein de la communauté internationale ont historiquement souscrit à la responsabilité morale de combattre l'injustice par diverses formes de boycott, de retrait d'investissements et de sanctions, comme lors de la lutte pour abolir l'apartheid en Afrique du Sud. C'est aussi le sens de la présente proposition de résolution. Comme d'autres pays l'ont fait - l'Allemagne, l'Irlande, le Danemark, les Pays-Bas pour ne citer que certains pays européens -, cette proposition de résolution vise à dégager des pistes pour une action résolue de la Belgique afin de contribuer au respect des droits de l'homme et du droit international en Palestine.

Un des articles qui a fait débat, c'est celui qui vise à interdire l'importation et la commercialisation des produits issus des colonies sur le territoire belge, comme le demande la campagne *Made in illegality* en s'appuyant sur les obligations liées au respect du droit international et à la demande reprise notamment dans la résolution 2334 du Conseil de sécurité des Nations Unies, et qui plaide pour qu'une telle politique soit aussi menée au niveau de nos partenaires européens et de l'ensemble de l'Union européenne.

Il est contre-productif de se cacher derrière de potentiels problèmes techniques, comme l'ont fait certains groupes politiques pendant les débats en commission, car ce que nous demandons ici, c'est de prendre une position politique et de se battre ensuite pour la réaliser techniquement. Souvenez-vous de l'amendement budgétaire "blouses blanches". Au départ, ce n'était pas possible techniquement mais on a pris une position politique et, par la suite, la technique a suivi.

Chers collègues, cette crise sanitaire nous a révélé plein de choses. Elle a révélé les limites de notre système économique et de son économie de marché. Elle a révélé l'échec du libéralisme et de ses recettes antisociales et du chacun pour soi. Elle a révélé que les vrais moteurs de notre société sont ses travailleurs. Et, s'il fallait encore le démontrer, elle a révélé la barbarie et la violence de la colonisation israélienne ainsi que l'urgence d'y apporter des éléments de réponse.

Voilà pourquoi je vous invite, chers collègues, à voter contre le rejet de cette résolution.

16.02 Jean-Marie Dedecker (ONAFH): Mijnheer de voorzitter, het is altijd delicaat om over Israël te spreken. Het is alsof men met klompen op een tafel vol eieren gaat dansen. We zijn nog altijd niet hersteld van onze schaamte over wat we de Joden in 1940-1945 hebben aangedaan.

Wat hebben we nog gedaan? We hebben de rekening van ons wangedrag in Europa doorgeschoven naar de Palestijnen. Ik zal het sermoen van mijn collega niet herhalen, en ik zeg u nu al dat ik akkoord ga met de inhoud van de resolutie en dus tegen de verwerping ervan zal stemmen.

Een en ander is gebaseerd op wat recent is gebeurd. In *De Standaard* van 30 maart 2020 maakte men melding van het feit: "Er werden in de Palestijnse gebieden vorige zondag 91 COVID-19-patiënten geteld. In Gaza, de grootste openluchtgevangenis ter wereld, leven 1,9 miljoen mensen in een zandbank van 41 km lang en 6 tot 13 km breed, hermetisch afgesloten van de buitenwereld, onder het corrupte bewind van Hamas en de terreur van Israël. Naast internationale voedselhulp is men daar aangewezen op een overlevingseconomie, die met de regelmaat van de klok door de Israëli's wordt vernietigd." Of nog. "Soms spuiten de Israëli's vergif op onze gewassen. Op andere plekken laten ze dan weer rioolwater over de Palestijnse velden lopen."

Israël is er verantwoordelijk voor de bevoorrading van de ziekenhuizen en schiet daarin schromelijk tekort. Matthias Schmale van de VN-organisatie UNRWA zegt letterlijk: "Er zijn amper 60 bedden voor intensieve zorg en er is een tekort aan handschoenen, mondmaskers en beademingstoestellen. De elektriciteit valt regelmatig uit. Er is gebrek aan proper water, gebrek aan sanitair, gebrek aan zeep."

Ik ben het ermee eens dat men ideeën met ideeën bestrijdt, maar dit is een misdaad en misdaden vergoelijkt men niet.

Ik geef een tweede voorbeeld, een reden waarom ik de resolutie steun. De mensenrechtenorganisatie B'Tselem schreef letterlijk dat Joodse organisaties onlangs 2 veldhospitelen vernietigden in Khirbet Ibbiq op de Westelijke Jordaanoever. Die veldhospitelen waren er voor de coronaslachtoffers. Dat heeft niets meer te maken met politiek, dat heeft te maken met misdaden tegen de menselijkheid.

Daarom steun ik, als rechtse politicus, het voorstel van resolutie. Dat is zeker nog een vloek in de kerk?

16.03 Barbara Pas (VB): Mijnheer de voorzitter, collega Samyn zou namens onze fractie een stemverklaring geven, maar ik had haar niet ingeschreven voor het debat, omdat dat reglementair niet kan.

De **voorzitter**: U hebt een punt. U hebt mij betrappt op een toegeeflijkheid aan collega Dedecker. U kent ongetwijfeld mijn affiniteit met hem. Normaal mag ik inderdaad alleen maar het woord geven aan de rapporteur en de indiener.

16.04 Barbara Pas (VB): Ik neem wel aan dat zij straks nog een stemverklaring mag doen bij de stemming hierover?

De **voorzitter**: Een stemverklaring straks kan natuurlijk altijd, dat is geen enkel probleem.

Ik moet mij voor deze en ook voor de andere discussies die volgen, beperken tot de rapporteur en de indiener. Anderen mogen het woord niet vragen. Collega Dedecker, dat blijft tussen ons. U zult daarvan

geen misbruik maken. Dat geldt niet als precedent.

Plus personne ne peut prendre la parole.
Geen andere spreker mag het woord nemen.

Le vote sur la proposition de rejet de cette proposition de résolution aura lieu ultérieurement.
De stemming over het voorstel tot verwerping van dit voorstel van resolutie zal later plaatsvinden.

17 Wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Economisch Recht wat het taalgebruik inzake reclame betreft (102/1-3)

17 Proposition de loi modifiant le Code de droit économique en ce qui concerne l'emploi des langues en matière de publicité (102/1-3)

Proposition déposée par:

Voorstel ingediend door:

Reccino Van Lommel, Erik Gilissen, Katleen Bury, Wouter Vermeersch, Hans Verreyt.

La commission de l'Économie, de la Protection des consommateurs et de l'Agenda numérique propose de rejeter cette proposition de loi. **(102/3)**

De commissie voor Economie, Consumentenbescherming en Digitale agenda stelt voor dit wetsvoorstel te verwerpen. **(102/3)**

Conformément à l'article 88 du Règlement, l'assemblée plénière se prononcera sur cette proposition de rejet après avoir entendu le rapporteur et, éventuellement, l'auteur.

Overeenkomstig artikel 88 van het Reglement spreekt de plenaire vergadering zich uit over dit voorstel tot verwerping, na de rapporteur en eventueel de indiener te hebben gehoord.

De rapporteur is mevrouw Depraetere, die verwijst naar het schriftelijk verslag. Ik geef dan nu het woord aan een van de indieners van het wetsvoorstel, en dat is de heer Van Lommel.

17.01 Reccino Van Lommel (VB): Mijnheer de voorzitter, collega's, tijdens de commissievergadering van 11 maart werd ons wetsvoorstel verworpen op basis van een advies van de Raad van State dat beweert de ongrondwettelijkheid van ons voorstel aan te tonen. Het vreemde is dat wij ons wetsvoorstel hebben gebaseerd op een eerder advies van de Raad van State dat stelt dat men een taal mag opleggen, maar niet weren. Het is dan ook geenszins de bedoeling geweest van ons wetsvoorstel om talen te weren, maar wel om de eigen taal als prioritair te aanzien.

In het nieuw advies wordt verwezen naar de strijdigheid met artikel 30 van de Grondwet, terwijl dat wetsartikel nooit is gewijzigd tussen het eerste en tweede advies van de Raad van State. Volgens de Raad van State zou het wel kunnen als de noodzakelijkheid kan worden aangetoond, iets wat toen blijkbaar niet nodig was, maar nu opeens een issue blijkt te zijn.

Hoe men het ook draait of keert, wij kunnen de noodzaak van de eigen taal wel degelijk aantonen. Het lijkt ons niet meer dan normaal dat een taal van het eigen taalgebied prioritair is en begrijpbaar moet zijn voor iedereen. Dat toont meteen de noodzaak aan waarnaar de Raad van State verwijst. Onder de bevolking zijn er heel wat mensen die enkel de taal van hun taalgebied machtig zijn en die dus geen anderstalige reclame kunnen lezen.

De Raad van State heeft heel wat neergeschreven wat niet relevant is voor ons wetsvoorstel. Hij gaat ervan uit dat wij talen zouden willen verbieden, wat absoluut niet waar is. Men heeft ons wetsvoorstel dus met de verkeerde bril bekeken. Evenzeer is het vreemd dat men verwijst naar de adviespraktijk, terwijl er sprake is van geen enkele concrete verwijzing of referentie.

Wat ons betreft, is het wetsvoorstel wel degelijk pertinent en evenredig. Het is mij opgevallen dat partijen die in het halfrond o zo graag opkomen voor onze taal, zich nu opeens lijken te verstoppen achter een advies dat naar onze mening niet pertinent en evenredig is. Collega's van de N-VA, waar is de tijd dat u opkwam voor de eigen taal? Ik hoop dat de bevolking dit alvast goed onthoudt.

Ik roep u daarom op om tegen de verwerping te stemmen, collega's. Het is niet meer dan normaal dat onze bevolking reclame krijgt in de eigen taal, die nog altijd primair moet zijn en dus de voorkeur moet genieten,

en pas in tweede instantie in een andere taal.

Wanneer wij ervan uitgaan dat onze bevolking tout court verschillende talen spreekt, is het Parlement niet waardig Parlement te zijn omdat het de taal van onze bevolking moet spreken, dienen en uitdragen.

Le **président**: Plus personne ne peut prendre la parole.
Geen andere spreker mag het woord nemen.

Le vote sur la proposition de rejet de cette proposition de loi aura lieu ultérieurement.
De stemming over het voorstel tot verwerping van dit wetsvoorstel zal later plaatsvinden.

18 Proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants en ce qui concerne la formation du gouvernement fédéral (759/1-2)

18 Voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers wat betreft de federale regeringsvorming (759/1-2)

Proposition déposée par:

Voorstel ingediend door:

Barbara Pas, Wouter Vermeersch, Annick Ponthier, EllenSamyn, Ortwin Depoortere.

La commission spéciale du Règlement et de la Réforme du Travail parlementaire propose de rejeter cette proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants. (759/2)

De bijzondere commissie voor het Reglement en voor de Hervorming van de Parlementaire Werkzaamheden stelt voor dit voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers te verwerpen. (759/2)

Conformément à l'article 88 du Règlement, l'assemblée plénière se prononcera sur cette proposition de rejet après avoir entendu le rapporteur et, éventuellement, l'auteur.

Overeenkomstig artikel 88 van het Reglement spreekt de plenaire vergadering zich uit over dit voorstel tot verwerping, na de rapporteur en eventueel de indiener te hebben gehoord.

De heer Wim Van der Donckt, rapporteur, verwijst naar zijn schriftelijk verslag.

18.01 **Barbara Pas** (VB): Mijnheer de voorzitter, collega's, de manier waarop in dit land een regering wordt gevormd, kan, mijns inziens, wel wat verbetering gebruiken.

Er zijn momenteel vier modellen gangbaar.

Het eerste model waarin de Koning aan zet is, is compleet achterhaald. U zult niet twijfelen aan mijn goede wil, als ik de Koning ervoor wil behoeden dat hij zich kwetsbaar opstelt als hij zich moeit met politiek en regeringsvorming. Het is immers aan de Koning om politiek neutraal te blijven.

Het tweede model werd in dit Huis al een keer voorgesteld door de N-VA, waarbij de rol die de Koning traditioneel vervult, wordt toegekend aan de voorzitter van de Kamer. Dat heeft als grote voordeel dat dit op zijn minst al breekt met het colloque singulier, maar het heeft als blijvend nadeel dat de regeringsformatie dan nog steeds verloopt via het carcan van de participatie.

Het derde model kennen we in de deelstaten. Daar is het nadeel dat dit evenmin voor transparantie en politieke vernieuwing zorgt. We weten allemaal dat er achter de schermen akkoorden worden gesloten. Eens het akkoord er is en het investituurdebat echt wordt gevoerd, kan het inhoudelijk niet echt meer gevoerd worden omdat de krijtlijnen al vastliggen. Het politiek akkoord is al beklonken. Dan weet iedereen op voorhand dat, ongeacht welke terechte inhoudelijke opmerkingen er nog gemaakt worden, het toch meerderheid tegen oppositie zal goedgekeurd worden.

Vandaar ons voorstel voor een vierde model, het meest democratische model. In ons voorstel beslist niet de Koning, niet de Kamervoorzitter en evenmin de achterkamers over de regeringsvorming, maar stuurt de hele Kamer het formatieberaad aan. Zij stelt de informateurs en de formateurs aan, de adviezen zijn openbaar, alles is transparant. De Kamer kan de formateurs over de adviezen ondervragen. Dat heeft als grote voordeel dat alles op een transparante manier gebeurt en in tegenstelling tot de drie andere modellen is dat ook het meest democratische model.

Ik denk dat de situatie van vandaag alleen maar bewijst dat we een democratisch model kunnen gebruiken. De twee grootste partijen kwamen er bij de federale regeringsvorming niet aan te pas. Er werden zelfs coronacrisissen gebruikt/misbruikt om aan een coronacoup te doen.

Het resultaat is een situatie waarbij minipartijtjes die nog geen 8 % van de bevolking vertegenwoordigen, wel de helft van de ministeries bezetten.

Om zulke zaken in de toekomst te vermijden en om alles op een mooie, democratische manier te laten verlopen, doen wij het constructief voorstel om een voorbeeld te nemen aan het Nederlandse model. Talrijke collega's heb ik hier horen klagen over de manier van regeringsvorming de voorbije maanden en hen wil ik oproepen om nog eens na te denken over het model dat wij voorstellen, dat wel eens vlotter zou kunnen lopen.

Le **président**: Plus personne ne peut prendre la parole.
Geen andere spreker mag het woord nemen.

Le vote sur la proposition de rejet de cette proposition aura lieu ultérieurement.
De stemming over het voorstel tot verwerping van dit voorstel zal later plaatsvinden.

19 Proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants en vue de supprimer la prise en considération des propositions de loi (908/1-2)

19 Voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers inzake de afschaffing van het in overweging nemen van wetsvoorstellen (908/1-2)

Proposition déposée par:

Voorstel ingediend door:

Barbara Pas, Wouter Vermeersch, Ortwin Depoortere, Marijke Dillen, Nathalie Dewulf.

La commission spéciale du Règlement et de la Réforme du Travail parlementaire propose de rejeter cette proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants. **(908/2)**

De bijzondere commissie voor het Reglement en voor de Hervorming van de Parlementaire Werkzaamheden stelt voor dit voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers te verwerpen. **(908/2)**

Conformément à l'article 88 du Règlement, l'assemblée plénière se prononcera sur cette proposition de rejet après avoir entendu le rapporteur et, éventuellement, l'auteur.

Overeenkomstig artikel 88 van het Reglement spreekt de plenaire vergadering zich uit over dit voorstel tot verwerping, na de rapporteur en eventueel de indiener te hebben gehoord.

De rapporteur, mevrouw Valerie Van Peel, verwijst naar haar schriftelijk verslag.

19.01 Barbara Pas (VB): Mijnheer de voorzitter, in dit Huis is het de bedoeling dat alles besproken en behandeld kan worden, zoals dat hoort in een democratie. Het spreekt voor zich dat ingediende voorstellen een toetsing nodig hebben wat de juridische en wetgevingstechnische aspecten betreft, maar het zou in een democratie niet mogen dat bepaalde voorstellen niet worden behandeld om politieke of opportunistische redenen.

We weten allemaal dat de inoverwegingneming die we hier wekelijks meemaken zowat pro forma is en dat zo goed als alle voorstellen naar de bevoegde commissies worden doorverwezen. Helaas moeten we daar echter elke legislatuur wel enkele uitzonderingen op vaststellen, want er zijn steeds wel enkele voorstellen van mijn fractie die men weigert te behandelen. Dat heeft nochtans niets met juridische of wetgevingstechnische redenen te maken.

Ik heb in de commissie aangehaald dat dit naar censuur neigt en dat dit niet de bedoeling kan zijn van een democratisch huis. Collega Calvo wist toen te zeggen dat er soms goede redenen zijn om de bespreking van voorstellen te weigeren. Ik heb hem expliciet gevraagd welke redenen dat dan kunnen zijn, maar ik heb daarop in de commissie helaas geen antwoord gekregen.

Mijnheer de voorzitter, ik herinner mij dat men ook weigerde ons voorstel voor een ordelijke opdeling van dit

land in overweging te nemen. U pleitte er toen zeer vurig voor om het wel te bespreken en u hebt daarbij Voltaire geciteerd. U verafschuwde wat ik zei, maar u zou mijn recht om het te zeggen wel met uw leven verdedigen.

De **voorzitter**: Mevrouw, u moet dat niet al te letterlijk nemen hoor.

19.02 Barbara Pas (VB): U hebt het in het Frans gezegd, maar ik heb het alleszins zeer goed verstaan. Zeer velen in dit halfroond waren het toen met u eens. Dit is een voorstel om de daad bij het woord te voegen. We willen ervoor zorgen dat alles kan worden behandeld, zoals dat hoort in een democratisch huis. Dat zegt immers niets over de goedkeuring of de inhoudelijke beoordeling van een voorstel, maar wel over het democratisch principe dat alle democratisch verkozenen hier voorstellen kunnen indienen die op zijn minst besproken kunnen worden.

Daarom houd ik nogmaals een pleidooi om de inoverwegingneming af te schaffen. Zaken zoals vragen tot urgentie en de technische toets van een wetgeving mogen geen reden zijn om de inoverwegingneming niet af te schaffen. Daarvoor zijn gemakkelijk andere praktische oplossingen te vinden.

Dat mag de leden er dus zeker niet van weerhouden om straks tegen de verwerping van het voorstel te stemmen.

Le **président**: Plus personne ne peut prendre la parole.
Geen andere spreker mag het woord nemen.

Le vote sur la proposition de rejet de cette proposition aura lieu ultérieurement.
De stemming over het voorstel tot verwerping van dit voorstel zal later plaatsvinden.

20 Proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants en vue de promouvoir la transparence relative aux mandats, activités et rémunérations publics et privés des membres de la Chambre des représentants (1002/1-2)

20 Voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers teneinde de transparantie omtrent de openbare en private mandaten, activiteiten en bezoldigingen van de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers te bevorderen (1002/1-2)

Proposition déposée par:
Voorstel ingediend door:
Barbara Pas, Wouter Vermeersch.

La commission spéciale du Règlement et de la Réforme du Travail parlementaire propose de rejeter cette proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants. **(1002/2)**
De bijzondere commissie voor het Reglement en voor de Hervorming van de Parlementaire Werkzaamheden stelt voor dit voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers te verwerpen. **(1002/2)**

Conformément à l'article 88 du Règlement, l'assemblée plénière se prononcera sur cette proposition de rejet après avoir entendu le rapporteur et, éventuellement, l'auteur.
Overeenkomstig artikel 88 van het Reglement spreekt de plenaire vergadering zich uit over dit voorstel tot verwerping, na de rapporteur en eventueel de indiener te hebben gehoord.

De rapporteur, de heer Wim Van der Donckt, verwijst naar zijn schriftelijk verslag.

20.01 Barbara Pas (VB): Mijnheer de voorzitter, collega's, vorige legislatuur maakte ik deel uit van de werkgroep Politieke Vernieuwing. Die was toen bijna zoveel in het nieuws als corona tegenwoordig. Men had alle weken wel nieuwe voorstellen om onder andere tot meer transparantie te komen.

Een van de ideeën die daar toen werd ondersteund om voor meer transparantie te zorgen betrof de mandaten van de verkozenen des volks: openbare mandaten, private mandaten, activiteiten en andere bezoldigingen die de leden van dit Huis ontvangen.

Wij hebben toen al een voorstel ingediend en ik heb dat deze legislatuur opnieuw gedaan omdat daarvoor in die werkgroep Politieke Vernieuwing een groot draagvlak was. Velen, vooral aan de linkerkant van dit

halfroond, hebben voor transparantie gepleit.

Dit voorstel vraagt concreet dat de leden van dit Huis bij de aangifte van hun mandaten ook aangifte doen van bezoldigingen voor openbare mandaten, voor andere beroepsactiviteiten die zij uitoefenen, zowel als zelfstandige of binnen een vennootschap, en van hun deelname aan raden van bestuur of beheer van bedrijven. Het is de bedoeling dat die aangifte dan in een integraal verslag op de website van de Kamer in alle transparantie wordt bekendgemaakt.

Dit voorstel komt tegemoet aan de bekommernissen die ik toen van sp.a, Groen en anderen heb gehoord, dus ik reken erop dat zij straks dit voorstel steunen en tegen de verwerping stemmen.

Le **président**: Plus personne ne peut prendre la parole.
Geen andere spreker mag het woord nemen.

Le vote sur la proposition de rejet de cette proposition aura lieu ultérieurement.
De stemming over het voorstel tot verwerping van dit voorstel zal later plaatsvinden.

21 Médiateur fédéral francophone – Nomination – Candidatures introduites

21 Franstalige Federale Ombudsman – Benoeming – Ingediende kandidaturen

Conformément à la décision de la séance plénière du 20 février 2020, un appel aux candidats a été publié au *Moniteur belge* du 4 mars 2020 pour le mandat de médiateur fédéral francophone.

Overeenkomstig de beslissing van de plenaire vergadering van 20 februari 2020 werd in het *Belgisch Staatsblad* van 4 maart 2020 een oproep tot kandidaten bekendgemaakt voor het mandaat van Franstalige Federale Ombudsman.

Les candidatures suivantes ont été introduites dans le délai prescrit:

- M. Jérôme Aass, auditeur auprès des Médiateurs fédéraux,
- M. Jean-Yves Bassambi Ilumbe, collaborateur parlementaire,
- M. Frank Bels, *managing director* chez Bels Business GmbH & Co KG,
- M. Thomas de Bergeyck, journaliste/présentateur chez RTL Belgique,
- M. Yves Derwahl, avocat au barreau d'Eupen,
- M. Philippe Touwaide, directeur du Service de Médiation pour l'Aéroport de Bruxelles-National,
- Mme Martine Trznadel, chargée de mission auprès de l'Agence pour la Simplification administrative,
- M. Philippe Vande Castele, avocat au barreau d'Anvers.

De volgende kandidaturen werden binnen de voorgeschreven termijn ingediend:

- de heer Jérôme Aass, auditeur bij de Federale Ombudsmannen,
- de heer Jean-Yves Bassambi Ilumbe, parlementair medewerker,
- de heer Frank Bels, *managing director* bij Bels Business GmbH & Co KG,
- de heer Thomas de Bergeyck, journalist/presentator bij *RTL Belgique*,
- de heer Yves Derwahl, advocaat aan de balie te Eupen,
- de heer Philippe Touwaide, directeur van de Ombudsdienst voor de Luchthaven Brussel-Nationaal,
- mevrouw Martine Trznadel, *chargée de mission* bij de Dienst Administratieve Vereenvoudiging,
- de heer Philippe Vande Castele, advocaat aan de balie te Antwerpen.

Vu le niveau de connaissance linguistique des autres langues nationales (néerlandais et allemand) fixé par la séance plénière du 18 juillet 2019, la Conférence des présidents du 22 avril 2020 propose de dispenser:

- M. Jérôme Aass de l'épreuve linguistique en néerlandais,
- M. Yves Derwahl de l'épreuve linguistique en allemand,
- M. Philippe Vande Castele des épreuves linguistique en néerlandais et allemand.

Gelet op het niveau van taalkennis van de andere landstalen (Nederlands en Duits) dat door de plenaire vergadering van 18 juli 2019 werd vastgesteld, stelt de Conferentie van voorzitters van 22 april 2020 voor om:

- de heer Jérôme Aass van de taalttest Nederlands vrij te stellen,
- de heer Yves Derwahl van de taalttest Duits vrij te stellen,
- de heer Philippe Vande Castele van de taaltesten Nederlands en Duits vrij te stellen.

Conformément à l'avis de la même Conférence des présidents, je vous propose de déclarer irrecevable la candidature de M. Frank Bels.

Overeenkomstig het advies van dezelfde Conferentie van voorzitters, stel ik u voor de kandidatuur van de

heer Frank Bels onontvankelijk te verklaren.

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus wordt besloten.

22 **Prise en considération de propositions**

22 **Inoverwegingneming van voorstellen**

Vous avez pris connaissance dans l'ordre du jour qui vous a été distribué de la liste des propositions dont la prise en considération est demandée.

In de laatst rondgedeelde agenda komt een lijst van voorstellen voor waarvan de inoverwegingneming is gevraagd.

L'ordre du jour mentionne aussi une liste complémentaire de propositions dont la prise en considération est demandée à la Conférence des présidents.

De agenda vermeldt ook een bijkomende lijst van voorstellen waarvan de inoverwegingneming is gevraagd aan de Conferentie van voorzitters.

S'il n'y a pas d'observations à ce sujet, je considère la prise en considération de ces propositions comme acquise. Je renvoie les propositions aux commissions compétentes conformément au Règlement.

Indien er geen bezwaar is, beschouw ik de inoverwegingneming van deze voorstellen als aangenomen. Overeenkomstig het Reglement worden die voorstellen naar de bevoegde commissies verzonden.

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus wordt besloten.

Urgentieverzoeken **Demandes d'urgence**

Ik kom nu tot het punt dat normaal de uitzondering is, maar stilaan de regel lijkt te worden, namelijk de urgentieverzoeken.

Er is, ten eerste, een urgentieverzoek voor het wetsvoorstel nr. 1169/1 van de heer Van Hees cs tot invoering van een solidaire coronataks op multimiljonairs.

22.01 **Raoul Hedebouw** (PVDA-PTB): Monsieur le président, avec le débat sur la question de savoir qui va payer pour cette crise du coronavirus, il nous semblait important que cette proposition de loi puisse bénéficier de l'urgence.

De **voorzitter**: Zoals enigszins gebruikelijk is geworden vanuit de vorige plenaire vergaderingen, stel ik de vraag aan de fractieleiders.

22.02 **Servais Verherstraeten** (CD&V): Tegen.

22.03 **Peter De Roover** (N-VA): Mijnheer de voorzitter, wat ik u nu meedeel, geldt voor deze en alle volgende urgentieverzoeken, zodat de publieke opinie, die ons op de voet volgt, onze beleidslijn kent. Wij steunen alle urgentievoorstellen die coronagerelateerd zijn.

De aanwezigheid van het woord "corona" in de tekst betekent echter nog niet dat het om een coronagerelateerd voorstel gaat. In het voorstel waarvoor nu de urgentie wordt gevraagd, wordt een poging ondernomen om een meer structurele maatregel te nemen en de indieners dachten ons te kunnen vangen door er het woord "corona" op te kleven, maar dat zal niet het geval zijn. Wij steunen de nu gevraagde urgentie dus niet.

Dezelfde lijn zal ik aanhouden bij de volgende urgentieverzoeken.

De **voorzitter**: Mijnheer De Roover, bij elk volgend urgentieverzoek zal ik u voor de zekerheid opnieuw vragen of u het al dan niet steunt, zodat vergissingen uitgesloten worden.

22.04 **Barbara Pas** (VB): Mijnheer de voorzitter, ik sluit mij aan bij de vorige spreker. Om dezelfde reden steunen wij het urgentieverzoek niet.

De **voorzitter**: Mevrouw Pas steunt het urgentieverzoek niet. De heren Piedboeuf en Lachaert signaleren mij dat hun fractie het urgentieverzoek niet steunt.

22.05 **Georges Gilkinet** (Ecolo-Groen): Monsieur le président, il y a déjà une majorité pour refuser l'urgence.

Le **président**: Vous ne voulez pas vous prononcer?

22.06 **Georges Gilkinet** (Ecolo-Groen): Non, je constate.

Le **président**: Il n'y a pas de majorité pour l'urgence.

L'urgence est rejetée.

De urgentie wordt verworpen.

22.07 **Raoul Hedebouw** (PVDA-PTB): Mijnheer de voorzitter, ik wil gewoon aangeven dat het om een eenmalige taks en geen structurele taks gaat.

De **voorzitter**: Mijnheer Hedebouw, een verdere toelichting is niet ontvankelijk. Het spijt mij, maar het debat is voorbij. De Kamer heeft zich uitgesproken en er is geen meerderheid voor de urgentie.

Zo komen we bij punt 5 van de lijst, het voorstel nr. 1172/1 van mevrouw Dierick tot wijziging van sommige bepalingen van het Wetboek van economisch recht wat de inschrijving in de KBO en uitstel van de solden betreft.

22.08 **Servais Verherstraeten** (CD&V): Mijnheer de voorzitter, door de coronacrisis is er de vraag van een deel van de sector om de soldenperiode uit te stellen. In die zin denk ik dat een dringende bespreking in de Kamer aangewezen is.

De **voorzitter**: Mme Fonck soutient l'urgence. De heer De Roover ook, evenals mevrouw Pas, de heer Piedboeuf. Mijnheer Lachaert, u wil daar nog een ander voorstel aan koppelen?

22.09 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Dat klopt.

Ten eerste, wij steunen de urgentie voor het voorstel van mevrouw Dierick.

Ten tweede, is er ook voorstel nr. 1183/1 vanwege onze fractie, dat over hetzelfde onderwerp gaat. Eigenlijk was dat al vroeger ingediend, maar ze komen nu in deze volgorde. Ik zou ze graag willen koppelen. Ik weet dat u, zoals u al hebt aangekondigd, het advies van de Raad van State wil vragen. Ik wil dat dan voor beide vragen, als ze gekoppeld zijn.

De **voorzitter**: Dus u steunt de urgentie, gevraagd door de heer Verherstraeten, maar u vraagt daarvoor iets in de plaats, reciprociteit.

De heer Gilkinet gaat akkoord. Ik kijk even rond. Er is unanimité voor de urgentie.

L'urgence est adoptée.

De urgentie wordt aangenomen.

Ik deel u ook onmiddellijk mee dat ik de Raad van State zal raadplegen met betrekking tot beide voorstellen.

Dan hebben we het wetsvoorstel nr.1175/1 van de heren Boukili, Van Hees en consorten tot wijziging van

het Consulaire Wetboek teneinde de consulaire bijstand te verlenen aan de Belgen met een dubbele nationaliteit.

22.10 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Mijnheer de voorzitter, de hoogdringendheid lijkt mij hier evident. Ik denk hierbij aan onze medeburgers die vastzitten in Marokko. Ik vind dat we hierover een parlementair debat moeten kunnen voeren.

22.11 Georges Gilkinet (Ecolo-Groen): Monsieur le président, nous avons un texte sur le même objet, la proposition de loi modifiant le Code Consulaire en ce qui concerne l'assistance consulaire à des personnes avec plusieurs nationalités (n° 1180/1). Je voudrais associer notre texte à la demande d'urgence. Ainsi, on fait un seul vote pour les deux.

Le **président**: Oui, vous m'aviez prévenu. La Chambre est-elle d'accord de voter en même temps sur les deux propositions? Je vous passe la parole pour le motiver alors ou est-ce clair ainsi?

22.12 Georges Gilkinet (Ecolo-Groen): Cela me semble clair.

Le **président**: Je regarde les présidents de groupe... Apparemment, il n'y a pas de majorité pour ces demandes d'urgence.

*L'urgence est rejetée.
De urgentie wordt verworpen.*

J'en arrive à la proposition de résolution de M. De Vriendt et consorts sur la relocalisation des personnes vulnérables des camps en Grèce (n°1177/1).

22.13 Georges Gilkinet (Ecolo-Groen): Monsieur le président, je vais argumenter davantage ici car il y a une situation humanitaire urgente qui s'est aggravée avec la crise corona.

D'autres pays, comme l'Allemagne notamment cette semaine, ont pris une résolution, et je pense que notre Parlement doit s'exprimer et prendre une initiative également.

Le **président**: Il s'agit donc bien d'une proposition de résolution. Le cdH et le CD&V soutiennent l'urgence. Les libéraux, la N-VA et le Vlaams Belang ne la soutiennent pas. Par contre, le PS et le sp.a la soutiennent, ainsi qu'Ecolo-Groen et le PTB.

*L'urgence est adoptée.
De urgentie wordt aangenomen.*

Monsieur Piedboeuf, j'en viens à votre proposition de loi modifiant le chapitre II du titre III de la loi du 30 décembre 1992 portant des dispositions sociales et diverses, relatif à l'instauration d'une cotisation annuelle à charge des sociétés, destinée au statut social des travailleurs indépendants afin de reporter en 2020 la date de paiement de ladite cotisation au 31 octobre (n° 1178/1).

22.14 Benoît Piedboeuf (MR): Monsieur le président, il s'agit ici d'appliquer pour les sociétés, surtout les petites sociétés, le même principe que pour les indépendants, c'est-à-dire le report de la cotisation due avant le 30 juin. Il s'agit de la reporter au mois d'octobre pour ne pas perturber la trésorerie déjà mise à mal. Donc, c'est un simple report de cotisation.

De **voorzitter**: De heer Verherstraeten gaat akkoord. Mijnheer De Roover, mevrouw Pas en de heer Lachaert ook. MM. Gilkinet, Hedebouw et Laaouej, ainsi que Mme Kitir sont également d'accord.

*L'urgence est adoptée.
De urgentie wordt aangenomen.*

Je demanderai l'avis du Conseil d'État dans les cinq jours.

We behandelen nu het verzoek tot urgentie voor het wetsvoorstel van de heer Servais Verherstraeten houdende diverse bepalingen inzake justitie in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19, nr. 1181/1.

22.15 Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de voorzitter, het betreft een wetsvoorstel dat de fysieke contacten tot het strikt noodzakelijke beperkt. Vandaag ligt hier zo'n wetsvoorstel ter stemming voor dat vooral toepasselijk is op het notariaat. Dit nieuwe wetsvoorstel is vooral toepasselijk op de advocatuur en de deurwaarders.

De **voorzitter**: Je vous propose de nous prononcer sur cette demande.
Ik stel voor om ons over deze vraag uit te spreken.

Ik kijk naar de fractieleiders.

*L'urgence est adoptée.
De urgentie wordt aangenomen.*

Je demanderai aussi l'avis du Conseil d'État dans les cinq jours.

Wij behandelen nu het verzoek tot urgentie voor het voorstel van resolutie van mevrouw Jessika Soors betreffende de mogelijke ontwikkeling van een app ter bestrijding van het coronavirus COVID-19, en de noodzaak om de mensenrechten, en in het bijzonder het recht op privacy, te respecteren, nr. 1182/1.

Il s'agit d'un débat parlementaire à ce sujet qui me paraît important.

Je vous propose de nous prononcer sur cette demande.
Ik stel voor om ons over deze vraag uit te spreken.

*L'urgence est adoptée.
De urgentie wordt aangenomen.*

Mijnheer Verherstraeten, u vraagt de urgentie voor het wetsvoorstel van uw fractiegenote, mevrouw Leen Dierick, houdende maatregelen op het vlak van de modaliteiten inzake consumentenkrediet in het kader van de crisis van het coronavirus COVID-19, nr. 1184/1.

22.16 Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de voorzitter, dit voorstel heeft betrekking op consumenten die door de coronacrisis in betalingsmoeilijkheden zijn geraakt, om hen een versoepeling bij afbetalingen te geven, zoals wij dat reeds hebben geregeld voor de handelaars.

De **voorzitter**: Je vous propose de nous prononcer sur cette demande.
Ik stel voor om ons over deze vraag uit te spreken.

*L'urgence est adoptée.
De urgentie wordt aangenomen.*

Ik zal ook hier het advies vragen van de Raad van State binnen vijf dagen.

L'urgence est également demandée pour la proposition de loi de MM. Hugues Bayet, Ahmed Laaouej et consorts visant à diminuer le taux de TVA sur les équipements médicaux de protection (n° 1187/1).

22.17 Ahmed Laaouej (PS): Monsieur le président, il s'agit des masques et des produits hydroalcoolisés pour se laver les mains de façon hygiénique. L'urgence parle d'elle-même. Il s'agit simplement de faciliter l'accès à ces produits de première nécessité en matière de lutte contre le coronavirus.

22.18 Egbert Lachaert (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, ik zal helaas tegenstemmen. Ik heb wel sympathie voor het voorstel, maar ik heb vernomen dat er allerlei juridische bezwaren zijn over de inhoud om het btw-tarief te kunnen verlagen. Ik heb mij daarover geïnformeerd en ik vrees dat dit niet snel zal behandeld kunnen worden.

De **voorzitter**: Mijnheer Piedboeuf u heeft dezelfde overweging? (*Instemming*)

Mevrouw Pas, steunt u de urgentie?

22.19 Barbara Pas (VB): De bespreking van de inhoud laat ik voor de behandeling in de commissie, maar de urgentie steun ik.

De **voorzitter**: De heren De Roover en Verherstraeten steunen de urgentie niet, maar er is voldoende steun in het halfroond voor de urgentie.

*De urgentie wordt aangenomen.
L'urgence est adoptée.*

22.20 Ahmed Laaouej (PS): Monsieur le président, avec tout mon respect pour M. Lachaert, je signale qu'il n'a pas contesté l'urgence en tant que telle, mais bien la validité technique du texte proposé. Je conteste donc sa contestation.

Nous nous trouvons dans une certaine confusion, monsieur Lachaert. Nous devons statuer sur l'urgence, pas sur l'éventuelle validité juridique d'un texte pour lequel un débat se tiendra en commission.

Le **président**: De toute façon, l'urgence a été obtenue.

Mijnheer Lachaert, ik heb nog een verzoek tot urgentie voor het wetsvoorstel van de heer Robby De Caluwé tot wijziging van de gecoördineerde wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, met het oog op de invoering van een tijdelijke onmogelijkheid tot het bekomen van bijzondere vrijstellingen voor de uitoefening van zekere delen van de geneeskunst door artsen van een derde land, niet-lid van de Europese Unie, nr. 1188/1.

22.21 Egbert Lachaert (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, u heeft het ook reeds toegelicht in de Conferentie van voorzitters. Ik had ook de urgentie aangekondigd. Het is een COVID-gerelateerd voorstel met betrekking tot de wijze waarop buitenlandse zorgverstrekkers hier actief kunnen zijn. Het voorstel werd eigenlijk door de regering gemaakt en heeft hetzelfde voorwerp als andere.

Le **président**: Je vous propose de nous prononcer sur cette demande. Ik stel voor om ons over deze vraag uit te spreken.

*L'urgence est adoptée.
De urgentie wordt aangenomen.*

Je demanderai aussi l'avis du Conseil d'État dans les cinq jours.

22.22 Benoît Piedboeuf (MR): Monsieur le président, les institutions de retraite professionnelle doivent rendre leurs comptes pour le 30 juin à la FSMA. Compte tenu du travail actuel et de l'impossibilité de réunir les organes, c'est une demande de report de délais.

Le **président**: Vous demandez donc l'urgence pour la proposition de loi portant des mesures exceptionnelles visant les institutions de retraite professionnelle dans le cadre de la pandémie COVID-19 (n° 1189/1).

Je vous propose de nous prononcer sur cette demande. Ik stel voor ons over deze vraag uit te spreken.

*L'urgence est adoptée.
De urgentie wordt aangenomen.*

Je demanderai aussi l'avis du Conseil d'État dans les cinq jours.

Nous arrivons aux votes mais madame Fonck, vous demandez la parole?

22.23 Catherine Fonck (cdH): Monsieur le président, excusez-moi. Une membre de mon groupe, Vanessa Matz, a passé tout son après-midi avec les services informatiques mais est dans l'incapacité de se connecter et donc de participer au vote à distance.

Le **président**: Je prends acte de votre déclaration.

22.24 Georges Gilkinet (Ecolo-Groen): Monsieur le président, il en va de même pour M. Vanden Burre. Il n'arrive pas à se connecter.

22.25 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Monsieur le président, nous avons le même problème technique pour M. D'Amico.

Le **président**: M. le greffier m'indique que Mme Matz est connectée.

22.26 Ahmed Laaouej (PS): Monsieur le président, j'ai remis un document écrit à M. le greffier pour lui signifier que M. Goblet n'arrive pas à se connecter.

Naamstemmingen

Votes nominatifs

23 Wetsontwerp ter uitvoering van de besparingsmaatregelen bij de farmaceutische specialiteiten in het kader van de gezondheidszorgbegroting 2020 (1005/9)

23 Projet de loi portant exécution des mesures d'économies relatives aux spécialités pharmaceutiques dans le cadre du budget soins de santé 2020 (1005/9)

Le **président**: Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)
Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(*Stemming/vote 1*)

Ja	145	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	145	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(1005/10)**

En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera soumis à la sanction royale. **(1005/10)**

(*Pour tous les votes, MM. Marc Goblet et Roberto D'Amico ont voté comme leur groupe*)

24 Wetsvoorstel tot regeling van de opschorting van de procedure sociale verkiezingen van het jaar 2020 ingevolge de coronavirus COVID-19 pandemie (1146/5)

24 Proposition de loi visant à réglementer la suspension de la procédure des élections sociales de l'année 2020 suite à la pandémie du coronavirus COVID-19 (1146/5)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(*Stemming/vote 2*)

Ja	146	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	146	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsvoorstel aan. Het zal als wetsontwerp aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(1146/6)**

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de loi. Elle sera soumise en tant que projet de loi à la

sanction royale. (1146/6)

25 Wetsvoorstel tot wijziging van het koninklijk besluit houdende de werkloosheidsreglementering van 25 november 1991 wat de uitkeringen voor tijdelijke werkloosheid voor werknemers van maatwerkbedrijven betreft (1139/3)

25 Proposition de loi modifiant l'arrêté royal du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage en ce qui concerne les allocations de chômage temporaire pour les travailleurs des entreprises de travail adapté (1139/3)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(*Stemming/vote 3*)

Ja	109	Oui
Nee	25	Non
Onthoudingen	12	Abstentions
Totaal	146	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsvoorstel aan. Het zal als wetsontwerp aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. (1139/4)

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de loi. Elle sera soumise en tant que projet de loi à la sanction royale. (1139/4)

Raison d'abstention? (*Non*)

Reden van onthouding? (*Nee*)

26 Aangehouden amendementen en artikelen van het wetsvoorstel houdende diverse bepalingen inzake justitie en het notariaat in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (nieuw opschrift) (1145/1-5)

26 Amendements et articles réservés de la proposition de loi portant des dispositions diverses en matière de justice et de notariat dans le cadre de la lutte contre la propagation du coronavirus COVID-19 (nouvel intitulé) (1145/1-5)

Stemming over amendement nr. 18 van Marijke Dillen cs op het opschrift van hoofdstuk 4. (1145/5)

Vote sur l'amendement n° 18 de Marijke Dillen cs à l'intitulé du chapitre 4. (1145/5)

Begin van de stemming / Début du vote.

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(*Stemming/vote 4*)

Ja	18	Oui
Nee	127	Non
Onthoudingen	2	Abstentions
Totaal	147	Total

Bijgevolg is het amendement verworpen.

En conséquence, l'amendement est rejeté.

26.01 **Peter De Roover** (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik stel vast dat een van mijn fractieleden daarnet op de verkeerde knop gedrukt heeft. Ik hoop dat hij bij een tweede poging wel het juiste stemgedrag zal vertonen.

De **voorzitter**: Stemming over amendement nr. 19 van Marijke Dillen cs op artikel 6. (1145/5)

Vote sur l'amendement n° 19 de Marijke Dillen cs à l'article 6. (1145/5)

Begin van de stemming / Début du vote.
Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 5)

Ja	18	Oui
Nee	129	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	147	Total

Bijgevolg is het amendement verworpen en is artikel 6 aangenomen.
En conséquence, l'amendement est rejeté et l'article 6 est adopté.

Stemming over amendement nr. 20 van Marijke Dillen cs op artikel 7. (1145/5)
Vote sur l'amendement n° 20 de Marijke Dillen cs à l'article 7. (1145/5)

Mag de uitslag van de vorige stemming ook gelden voor deze stemming? (Ja)
Peut-on considérer que le résultat du vote précédent est valable pour celui-ci? (Oui)

(Stemming/vote 5)

Bijgevolg is het amendement verworpen en is artikel 7 aangenomen.
En conséquence, l'amendement est rejeté et l'article 7 est adopté.

27 Geheel van het wetsvoorstel houdende diverse bepalingen inzake justitie en het notariaat in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (nieuw opschrift) (1145/4)

27 Ensemble de la proposition de loi portant des dispositions diverses en matière de justice et de notariat dans le cadre de la lutte contre la propagation du coronavirus COVID-19 (nouvel intitulé) (1145/4)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (Non)
Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (Nee)

Begin van de stemming / Début du vote.
Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 6)

Ja	145	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	145	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsvoorstel aan. Het zal als wetsontwerp aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. (1145/6)
En conséquence, la Chambre adopte la proposition de loi. Elle sera soumise en tant que projet de loi à la sanction royale. (1145/6)

28 Proposition de rejet faite par la commission des Relations extérieures de la proposition de résolution prévoyant des sanctions à l'égard de la politique de colonisation d'Israël (651/1-7)

28 Voorstel tot verwerping door de commissie voor Buitenlandse Betrekkingen van het voorstel van resolutie over sancties tegen het Israëlische nederzettingenbeleid (651/1-7)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote?
Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring?

28.01 Ellen Samyn (VB): Mijnheer de voorzitter, het Vlaams Belang zal zich onthouden bij de stemming over de verwerping van de voorliggende resolutie.

Het voorstel van resolutie bevat waarheden, maar is voorts weinig evenwichtig. Het Palestijnse volk heeft het

onvervreembare recht op zelfbeschikking. Nergens wordt echter verwezen naar de misdaden die door Palestijnse terreurorganisaties worden gepleegd.

Volgens ons zijn beide partijen verantwoordelijk voor de huidige politieke situatie, dus ook de staat Israël, die met een agressieve nederzettingenpolitiek een vredesproces in de weg staat.

Op het internationale forum moet zeker de aandacht naar die problematiek gaan. De voorliggende resolutie is echter geen voorbeeld van een evenwichtige kijk op de problematiek.

Le **président**: Début du vote / Begin van de stemming.

Fin du vote / Einde van de stemming.

Résultat du vote / Uitslag van de stemming.

(Stemming/vote 7)

Oui	66	Ja
Non	53	Nee
Abstentions	28	Onthoudingen
Total	147	Totaal

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de rejet. La proposition de résolution n° 651/1 est donc rejetée.

Bijgevolg neemt de Kamer het voorstel tot verwerping aan. Het voorstel van resolutie nr. 651/1 is dus verworpen.

Raison d'abstention? (*Non*)

Reden van onthouding? (*Nee*)

29 Proposition de rejet faite par la commission de l'Économie, de la Protection des consommateurs et de l'Agenda numérique de la proposition de loi modifiant le Code de droit économique en ce qui concerne l'emploi des langues en matière de publicité (102/1-3)

29 Voorstel tot verwerping door de commissie voor Economie, Consumentenbescherming en Digitale agenda van het wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Economisch Recht wat het taalgebruik inzake reclame betreft (102/1-3)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Début du vote / Begin van de stemming.

Fin du vote / Einde van de stemming.

Résultat du vote / Uitslag van de stemming.

(Stemming/vote 8)

Oui	127	Ja
Non	19	Nee
Abstentions	0	Onthoudingen
Total	146	Totaal

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de rejet. La proposition de loi n° 102/1 est donc rejetée.

Bijgevolg neemt de Kamer het voorstel tot verwerping aan. Het wetsvoorstel nr. 102/1 is dus verworpen.

30 Proposition de rejet faite par la commission spéciale du Règlement et de la Réforme du Travail parlementaire de la proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants en ce qui concerne la formation du gouvernement fédéral (759/1-2)

30 Voorstel tot verwerping door de bijzondere commissie voor het Reglement en voor de Hervorming van de Parlementaire Werkzaamheden van het voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers wat betreft de federale regeringsvorming (759/1-2)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Début du vote / Begin van de stemming.
Fin du vote / Einde van de stemming.
Résultat du vote / Uitslag van de stemming.

(Stemming/vote 9)

Oui	108	Ja
Non	38	Nee
Abstentions	0	Onthoudingen
Total	146	Totaal

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de rejet. La proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants n° 759/1 est donc rejetée.

Bijgevolg neemt de Kamer het voorstel tot verwerping aan. Het voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers nr. 759/1 is dus verworpen.

31 Proposition de rejet faite par la commission spéciale du Règlement et de la Réforme du Travail parlementaire de la proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants en vue de supprimer la prise en considération des propositions de loi (908/1-2)

31 Voorstel tot verwerping door de bijzondere commissie voor het Reglement en voor de Hervorming van de Parlementaire Werkzaamheden van het voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers inzake de afschaffing van het in overweging nemen van wetsvoorstellen (908/1-2)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)
Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Début du vote / Begin van de stemming.
Fin du vote / Einde van de stemming.
Résultat du vote / Uitslag van de stemming.

(Stemming/vote 10)

Oui	101	Ja
Non	45	Nee
Abstentions	0	Onthoudingen
Total	146	Totaal

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de rejet. La proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants n° 908/1 est donc rejetée.

Bijgevolg neemt de Kamer het voorstel tot verwerping aan. Het voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers nr. 908/1 is dus verworpen.

(De heer Steven De Vuyst heeft voorgestemd)

32 Proposition de rejet faite par la commission spéciale du Règlement et de la Réforme du Travail parlementaire de la proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants en vue de promouvoir la transparence relative aux mandats, activités et rémunérations publics et privés des membres de la Chambre des représentants (1002/1-2)

32 Voorstel tot verwerping door de bijzondere commissie voor het Reglement en voor de Hervorming van de Parlementaire Werkzaamheden van het voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers teneinde de transparantie omtrent de openbare en private mandaten, activiteiten en bezoldigingen van de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers te bevorderen (1002/1-2)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)
Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Début du vote / Begin van de stemming.
Fin du vote / Einde van de stemming.
Résultat du vote / Uitslag van de stemming.

(Stemming/vote 11)

Oui	128	Ja
Non	18	Nee
Abstentions	0	Onthoudingen
Total	146	Totaal

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de rejet. La proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants n° 1002/1 est donc rejetée.

Bijgevolg neemt de Kamer het voorstel tot verwerping aan. Het voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers nr. 1002/1 is dus verworpen.

32.01 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Monsieur le président, je vous prie de m'excuser, je me suis trompé pour le vote 10. Je voulais voter pour le rejet.

Le **président**: Dont acte.

33 Adoption de l'ordre du jour

33 Goedkeuring van de agenda

Nous devons procéder à l'approbation de l'ordre du jour de la séance de la semaine prochaine. Wij moeten overgaan tot de goedkeuring van de agenda voor de vergadering van volgende week.

Pas d'observation? (*Non*) L'ordre du jour est approuvé.

Geen bezwaar? (*Nee*) De agenda is goedgekeurd.

La séance est levée. Prochaine séance le jeudi 30 avril 2020 à 14 h 15.

De vergadering wordt gesloten. Volgende vergadering donderdag 30 april 2020 om 14.15 uur

La séance est levée à 18 h 36.

De vergadering wordt gesloten om 18.36 uur.

L'annexe est reprise dans une brochure séparée, portant le numéro CRIV 55 PLEN 037 annexe.

De bijlage is opgenomen in een aparte brochure met nummer CRIV 55 PLEN 037 bijlage.

DETAIL DES VOTES NOMINATIFS**DETAIL VAN DE NAAMSTEMMINGEN**

Vote nominatif - Naamstemming: 001

Oui	145	Ja
-----	-----	----

Anseeuw Bjorn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bertels Jan, Bihet Mathieu, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Colebunders Gaby, Creemers Barbara, Creyelman Steven, Crombez John, Daems Greet, Dallemagne Georges, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Maegd Michel, De Roover Peter, De Smet François, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Dedonder Ludivine, Delizée Jean-Marc, Delvaux Bram, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, Dewulf Nathalie, DHaese Christoph, Dierick Leen, Dillen Marijke, Dock Magali, Donné Joy, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Freilich Michael, Friart Benoit, Galant Isabelle, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Gilkinet Georges, Gilson Nathalie, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Jadin Katrin, Jiroflée Karin, Khattabi Zakia, Kir Emir, Kitir Meryame, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedele, Loones Sander, Mahdi Sammy, Mathei Steven, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Özen Özlem, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pivin Philippe, Ponthier Annick, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Slegers Bercy, Sneppe Dominiek, Soors Jessika, Spooenen Jan, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Tison Philippe, Troosters Frank, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van den Bergh Jef, Van der Donckt Wim, Van der Straeten Tinne, Van Grieken Tom, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Van Quickenborne Vincent, Van Vaerenbergh Kristien, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Vanrobaeys Anja, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Willaert Evita, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	000	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Vote nominatif - Naamstemming: 002

Oui	146	Ja
-----	-----	----

Anseeuw Bjorn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bertels Jan, Bihet Mathieu, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Colebunders Gaby, Creemers Barbara, Creyelman Steven, Crombez John, Daems Greet, Dallemagne Georges, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Maegd Michel, De Roover Peter, De Smet François, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Dedonder Ludivine, Delizée Jean-Marc, Delvaux Bram, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, Dewulf Nathalie, DHaese Christoph, Dierick Leen, Dillen Marijke, Dock Magali, Donné Joy, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Freilich Michael, Friart Benoit, Gabriels Katja, Galant Isabelle, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Gilkinet Georges, Gilson Nathalie, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Jadin Katrin, Khattabi Zakia, Kir Emir, Kitir Meryame, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedele, Loones Sander, Mahdi Sammy, Mathei Steven, Matz Vanessa, Merckx Sofie,

Mertens Peter, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Özen Özlem, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pivin Philippe, Ponthier Annick, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Slegers Bercy, Sneppe Dominiek, Soors Jessika, Spooren Jan, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Tison Philippe, Troosters Frank, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van den Bergh Jef, Van der Donckt Wim, Van der Straeten Tinne, Van Grieken Tom, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Van Quickenborne Vincent, Van Vaerenbergh Kristien, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Vanrobaeys Anja, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Willaert Evita, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	000	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Vote nominatif - Naamstemming: 003

Oui	109	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bertels Jan, Bihet Mathieu, Bogaert Hendrik, Bomblet Christophe, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Bury Katleen, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Colebunders Gaby, Creemers Barbara, Creyelman Steven, Crombez John, Daems Greet, Dallemagne Georges, de Laveleye Séverine, De Maegd Michel, De Smet François, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, Dedonder Ludivine, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, Dewulf Nathalie, Dierick Leen, Dillen Marijke, Dock Magali, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Friart Benoît, Galant Isabelle, Gilissen Erik, Gilkinet Georges, Gilson Nathalie, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Jadin Katrin, Jiroflée Karin, Khattabi Zakia, Kir Emir, Kitir Meryame, Laaouej Ahmed, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leroy Marie-Colline, Mahdi Sammy, Mathei Steven, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Özen Özlem, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pivin Philippe, Ponthier Annick, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Samyn Ellen, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Slegers Bercy, Sneppe Dominiek, Soors Jessika, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Tison Philippe, Troosters Frank, Van den Bergh Jef, Van der Straeten Tinne, Van Grieken Tom, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Van Lommel Reccino, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenbroucke Joris, Vanrobaeys Anja, Verduyckt Kris, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Willaert Evita, Zanchetta Laurence

Non	25	Nee
-----	----	-----

Anseeuw Bjorn, Buysrogge Peter, De Roover Peter, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, DHaese Christoph, Donné Joy, Francken Theo, Gijbels Frieda, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Metsu Koen, Raskin Wouter, Roggeman Tomas, Safai Darya, Spooren Jan, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van der Donckt Wim, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Verhelst Kathleen, Wollants Bert

Abstentions	12	Onthoudingen
-------------	----	--------------

De Caluwé Robby, De Jonge Tania, Delvaux Bram, Dewael Patrick, Freilich Michael, Gabriels Katja, Lachaert Egbert, Leysen Christian, Liekens Goedele, Van Quickenborne Vincent, Vandenput Tim, Verhaert Marianne

Vote nominatif - Naamstemming: 004

Oui	18	Ja
-----	----	----

Bury Katleen, Creyelman Steven, De Spiegeleer Pieter, Depoortere Ortwin, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Gilissen Erik, Pas Barbara, Ponthier Annick, Ravyts Kurt, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van Grieken Tom, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans

Non	127	Nee
-----	-----	-----

Anseeuw Bjorn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bertels Jan, Bihet Mathieu, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Colebunders Gaby, Creemers Barbara, Crombez John, Daems Greet, Dallemagne Georges, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Maegd Michel, De Smet François, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Dedonder Ludivine, Delizée Jean-Marc, Delvaux Bram, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, DHaese Christoph, Dierick Leen, Dock Magali, Donné Joy, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Friart Benoit, Gabriels Katja, Galant Isabelle, Gijbels Frieda, Gilkinet Georges, Gilson Nathalie, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Jadin Kattrin, Jiroflée Karin, Khattabi Zakia, Kir Emir, Kitir Meryame, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedele, Loones Sander, Mahdi Sammy, Mathei Steven, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Özen Özlem, Piedboeuf Benoît, Pivin Philippe, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Reuter Florence, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Slegers Bercy, Soors Jessika, Spooren Jan, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Tison Philippe, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van den Bergh Jef, Van der Donckt Wim, Van der Straeten Tinne, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Van Peel Valerie, Van Quickenborne Vincent, Van Vaerenbergh Kristien, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Willaert Evita, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Abstentions	2	Onthoudingen
-------------	---	--------------

De Roover Peter, Freilich Michael

Vote nominatif - Naamstemming: 005

Oui	18	Ja
-----	----	----

Bury Katleen, Creyelman Steven, De Spiegeleer Pieter, Depoortere Ortwin, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Gilissen Erik, Pas Barbara, Ponthier Annick, Ravyts Kurt, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van Grieken Tom, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans

Non	129	Nee
-----	-----	-----

Anseeuw Bjorn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bertels Jan, Bihet Mathieu, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Colebunders Gaby, Creemers Barbara, Crombez John, Daems Greet, Dallemagne Georges, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Maegd Michel, De Roover Peter, De Smet François, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Dedonder Ludivine, Delizée Jean-Marc, Delvaux Bram, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, DHaese Christoph, Dierick Leen, Dock Magali, Donné Joy, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Freilich Michael, Friart Benoit, Gabriels Katja, Galant Isabelle, Gijbels Frieda, Gilkinet Georges, Gilson Nathalie, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy

Laurence, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Jadin Katrin, Jiroflée Karin, Khattabi Zakia, Kir Emir, Kitir Meryame, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedele, Loones Sander, Mahdi Sammy, Mathei Steven, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Özen Özlem, Piedboeuf Benoît, Pivin Philippe, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Reuter Florence, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Slegers Bercy, Soors Jessika, Spooren Jan, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Tison Philippe, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van den Bergh Jef, Van der Donckt Wim, Van der Straeten Tinne, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Van Peel Valerie, Van Quickenborne Vincent, Van Vaerenbergh Kristien, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Willaert Evita, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Abstentions	000	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Vote nominatif - Naamstemming: 006

Oui	145	Ja
-----	-----	----

Anseeuw Bjorn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bertels Jan, Bihet Mathieu, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Colebunders Gaby, Creemers Barbara, Creyelman Steven, Crombez John, Daems Greet, Dallemagne Georges, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Maegd Michel, De Roover Peter, De Smet François, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Dedonder Ludivine, Delizée Jean-Marc, Delvaux Bram, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, Dewulf Nathalie, DHaese Christoph, Dierick Leen, Dillen Marijke, Dock Magali, Donné Joy, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Freilich Michael, Friart Benoit, Gabriels Katja, Galant Isabelle, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Gilkinet Georges, Gilson Nathalie, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Jadin Katrin, Jiroflée Karin, Khattabi Zakia, Kir Emir, Kitir Meryame, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedele, Loones Sander, Mahdi Sammy, Mathei Steven, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Özen Özlem, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pivin Philippe, Ponthier Annick, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Slegers Bercy, Sneppe Dominiek, Soors Jessika, Spooren Jan, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Tison Philippe, Troosters Frank, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van den Bergh Jef, Van der Donckt Wim, Van der Straeten Tinne, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Van Quickenborne Vincent, Van Vaerenbergh Kristien, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenbroucke Joris, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Willaert Evita, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	000	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Vote nominatif - Naamstemming: 007

Oui	66	Ja
-----	----	----

Anseeuw Bjorn, Arens Josy, Bihet Mathieu, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buysrogge Peter, Dallemagne Georges, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, De Maegd Michel, De Rover Peter, De Smet François, De Wit Sophie, Delvaux Bram, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Dewael Patrick, DHaese Christoph, Dierick Leen, Dock Magali, Donné Joy, Farih Nawal, Fonck Catherine, Francken Theo, Freilich Michael, Friart Benoit, Gabriels Katja, Galant Isabelle, Gijbels Frieda, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Jadin Katrin, Lachaert Egbert, Lanjri Nahima, Leysen Christian, Liekens Goedele, Loones Sander, Mahdi Sammy, Mathei Steven, Matz Vanessa, Metsu Koen, Piedboeuf Benoît, Pivin Philippe, Prévot Maxime, Raskin Wouter, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Scourneau Vincent, Slegers Bercy, Spooren Jan, Taquin Caroline, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van den Bergh Jef, Van der Donckt Wim, Van Hoof Els, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Vandenput Tim, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Wollants Bert

Non	53	Nee
-----	----	-----

Aouasti Khalil, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Boukili Nabil, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Colebunders Gaby, Creemers Barbara, Crombez John, Daems Greet, de Laveleye Séverine, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, Dedecker Jean-Marie, Dedonder Ludivine, Delizée Jean-Marc, Flahaut André, Gilkinet Georges, Gilson Nathalie, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Khattabi Zakia, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lacroix Christophe, Leroy Marie-Colline, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moscufo Nadia, Moutquin Simon,  zen Özlem, Prévot Patrick, Reuter Florence, Rigot Hervé, Senesael Daniel, Soors Jessika, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thiébaut Eric, Tillieux Eliane, Tison Philippe, Van der Straeten Tinne, Van Hecke Stefaan, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Willaert Evita, Zanchetta Laurence

Abstentions	28	Onthoudingen
-------------	----	--------------

Bertels Jan, Bury Katleen, Creyelman Steven, De Spiegeleer Pieter, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Gilissen Erik, Jiroflée Karin, Kitir Meryame, Pas Barbara, Ponthier Annick, Ravyts Kurt, Samyn Ellen, Schlitz Sarah, Segers Ben, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van Grieken Tom, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Quickenborne Vincent, Vandenbroucke Joris, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans

Vote nominatif - Naamstemming: 008

Oui	127	Ja
-----	-----	----

Anseeuw Bjorn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bertels Jan, Bihet Mathieu, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Colebunders Gaby, Creemers Barbara, Crombez John, Daems Greet, Dallemagne Georges, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Maegd Michel, De Rover Peter, De Smet François, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Dedonder Ludivine, Delizée Jean-Marc, Delvaux Bram, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, DHaese Christoph, Dierick Leen, Dock Magali, Donné Joy, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Freilich Michael, Friart Benoit, Gabriels Katja, Galant Isabelle, Gijbels Frieda, Gilkinet Georges, Gilson Nathalie, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Jadin Katrin, Jiroflée Karin, Khattabi Zakia, Kitir Meryame, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedele, Loones Sander, Mahdi Sammy, Mathei Steven, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Özen Özlem, Piedboeuf Benoît, Pivin Philippe, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Reuter Florence, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Slegers Bercy, Soors Jessika, Spooren Jan, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thi baut Eric, Tillieux Eliane, Tison Philippe, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van den Bergh Jef, Van der Donckt Wim, Van der Straeten Tinne, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Van Peel Valerie, Van Quickenborne Vincent, Van Vaerenbergh Kristien, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Vanrobaeys Anja, Verduyckt

Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Willaert Evita, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Non	19	Nee
-----	----	-----

Bury Katleen, Creyelman Steven, De Spiegeleer Pieter, Depoortere Ortwin, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Gilissen Erik, Kir Emir, Pas Barbara, Ponthier Annick, Ravyts Kurt, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van Grieken Tom, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans

Abstentions	000	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Vote nominatif - Naamstemming: 009

Oui	108	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bertels Jan, Bihet Mathieu, Bogaert Hendrik, Bomblet Christophe, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Colebunders Gaby, Creemers Barbara, Crombez John, Daems Greet, Dallemagne Georges, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Maegd Michel, De Smet François, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, Dedonder Ludivine, Delizée Jean-Marc, Delvaux Bram, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, Dierick Leen, Dock Magali, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Friart Benoit, Gabriels Katja, Galant Isabelle, Gilkinet Georges, Gilson Nathalie, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Jadin Kattrin, Jiroflée Karin, Khattabi Zakia, Kir Emir, Kitir Meryame, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedele, Mahdi Sammy, Mathei Steven, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Özen Özlem, Piedboeuf Benoît, Pivin Philippe, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Reuter Florence, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Slegers Bercy, Soors Jessika, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Tison Philippe, Van den Bergh Jef, Van der Straeten Tinne, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Van Quickenborne Vincent, Van Vaerenbergh Kristien, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Willaert Evita, Zanchetta Laurence

Non	38	Nee
-----	----	-----

Anseeuw Bjorn, Bury Katleen, Creyelman Steven, De Roover Peter, De Spiegeleer Pieter, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Depoortere Ortwin, Dewulf Nathalie, DHaese Christoph, Dillen Marijke, Donné Joy, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Metsu Koen, Pas Barbara, Ponthier Annick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Spooren Jan, Troosters Frank, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Wollants Bert

Abstentions	000	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Vote nominatif - Naamstemming: 010

Oui	101	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bertels Jan, Bihet Mathieu, Bogaert Hendrik, Bombléd Christophe, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Colebunders Gaby, Creemers Barbara, Crombez John, Daems Greet, Dallemagne Georges, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Maegd Michel, De Smet François, De Vriendt Wouter, Dedonder Ludivine, Delizée Jean-Marc, Delvaux Bram, Demon Franky, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, Dierick Leen, Dock Magali, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Friart Benoit, Gabriels Katja, Galant Isabelle, Gilkinet Georges, Gilson Nathalie, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Jadin Katrin, Jiroflée Karin, Khattabi Zakia, Kitir Meryame, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedele, Mahdi Sammy, Mathei Steven, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Özen Özlem, Piedboeuf Benoît, Pivin Philippe, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Reuter Florence, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Slegers Bercy, Soors Jessika, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Tison Philippe, Van den Bergh Jef, Van der Straeten Tinne, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Van Quickenborne Vincent, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Vanrobaeys Anja, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Willaert Evita, Zanchetta Laurence

Non	45	Nee
-----	----	-----

Anseeuw Bjorn, Bury Kathleen, Creyelman Steven, De Roover Peter, De Spiegeleer Pieter, De Vuyst Steven, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Dewulf Nathalie, DHaese Christoph, Dillen Marijke, Donné Joy, Francken Theo, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Hedebouw Raoul, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Kir Emir, Loones Sander, Metsu Koen, Pas Barbara, Ponthier Annick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Roggeman Tomas, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Spooren Jan, Troosters Frank, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Wollants Bert

Abstentions	000	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Vote nominatif - Naamstemming: 011

Oui	128	Ja
-----	-----	----

Anseeuw Bjorn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bertels Jan, Bihet Mathieu, Bogaert Hendrik, Bombléd Christophe, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Colebunders Gaby, Creemers Barbara, Crombez John, Daems Greet, Dallemagne Georges, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Maegd Michel, De Roover Peter, De Smet François, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Dedonder Ludivine, Delizée Jean-Marc, Delvaux Bram, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, DHaese Christoph, Dierick Leen, Dock Magali, Donné Joy, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Freilich Michael, Friart Benoit, Gabriels Katja, Galant Isabelle, Gijbels Frieda, Gilkinet Georges, Gilson Nathalie, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Jadin Katrin, Jiroflée Karin, Khattabi Zakia, Kir Emir, Kitir Meryame, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedele, Loones Sander, Mahdi Sammy, Mathei Steven, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Özen Özlem, Piedboeuf Benoît, Pivin Philippe, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Reuter Florence, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Slegers Bercy, Soors Jessika, Spooren Jan, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Tison Philippe, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van den Bergh Jef, Van der Donckt Wim, Van der Straeten Tinne, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Van Peel Valerie, Van Quickenborne Vincent, Van Vaerenbergh Kristien, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim,

Vanrobaeys Anja, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Willaert Evita, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Non	18	Nee
-----	----	-----

Bury Katleen, Creyelman Steven, De Spiegeleer Pieter, Depoortere Ortwin, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Gilissen Erik, Pas Barbara, Ponthier Annick, Ravyts Kurt, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van Grieken Tom, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans

Abstentions	000	Onthoudingen
-------------	-----	--------------